

בבלי ירושלמי תוספתא

חוברת שבועית ללימוד בי"ת
ביחד עם **תכשיטי הבית**
פרק נ"ך ליום

בעידודו של מו"ר הרה"ץ שליט"א

פרשת
כי תצא
ג' – ט' אלול תשפ"ג

יוצא לאור ע"י חסידי ברסלב
יבנאל עיר ברסלב – עיר השמחה

ניתן להשיג בתיבה בכניסה ל'היכל מוהרא"ש'
או שלח צרף למייל: breslevsheli1@gmail.com

נדפס לזכות נשמתו הטהורה
של כ"ק אדמו"ר עט"ר

מוהרא"ש

ר' אליעזר שלמה בן

ר' מנחם זאב זי"ע

לזכות
מורנו ורבנו הרה"צ

ר' יצחק שמואל אהרן

לעזער שליט"א

יהי רצון שימשיך להנהיג את הקהילה
הקדושה מתוך בריאות איתנה ונחת מכל
יצ"ח ותלמידיו

ואקדש אני לך — וכשנתנו לו אמר לה "התקדשי לי" — מקודשת, ואף על גב דלא מטי להנאה לידה. **מדין ערב** — ממה שמצינו בתורה שהערב משתעבד למלוה, אנו יכולין ללמוד. **הילך מנה והתקדשי לפלוני** — והוא שלוחו, אלא שמקודשת משלו. **מקודשת** — קונה את עצמו בכסף או על ידי אחרים. שאחרים פודין אותו בממונו, והוא קונה עצמו ויוצא לחירות, ואף על גב דלא חסר איהו בהאי ממונא מידי. **ואקדש אני לו** — לאותו פלוני, בממה שתתן לו בשבילי. **מדין שנתים** — מבין שני הדינין הללו של ערב ושל עבד בנעני אנו למידין. **האי דיקא מכאי** — בעל העבד, שהוא מקנה את העבד לחירות — קא קני האי כסף שמקבל בפדיונו. **ואקדש אני לך** — והוא קיבלו, ואמר לה "התקדשי לי בכך". **מקודשת** — כדמפרש ואזיל טעמיה לקמיה. **שיש להן אחריות** — אדם הוקש לקרקעות, דכתיב (ויקרא כה) "והתנחלתם אותם לרשת אחוזה". **עם נכסים שאין להם אחריות** — שמוכר או נותן לו קרקעות ומטלטלין, וזה מושך המטלטלין, והקרקעות קנויים לו במשיכת המטלטלין. **ואנן אינפא תנן** — שצריך לקנות הקרקע באחד מן הדברים שהקרקע נקנה בהן, כגון בכסף או שטר או חזקה דנעל וגדר ופרץ כל שהוא, והמטלטלים נקנים אגבן. **כאדם חשוב עסקינן** — שאינו רגיל לקבל מתנות. **בהחיא הנאה בר'** — שתרצה זאת לתת פרוטה לאדם שיפייסנו לזה לקבל הימנה מתנה. **וכן לענין ממונא** — הנך שמועתא דרבא, דלפניכא קידושין מדין ערב ומדין עבד בנעני — כן לענין ממונא: מכר לו שדה, ואמר לו "תן הכסף לפלוני ושדי מכורה לך בר' — קנה מדין ערב. "הילך מנה והתא שדך מכורה לפלוני" — קנה אותו פלוני השדה מדין עבד. "תן מנה לפלוני ותקנה לו שדי בר' — קונה מדין שניהם. **ניהא לה** — להיות נקנית בכל דהו, בקנין כל שהוא, ואפילו בטובת הנאה בעלמא. **מן די** — בגופים שנים, בעל ואשתו, ואפילו אינו לה אלא לצורת בעלמא. **דאיתיהיב למחילה** — שאדם רשאי למחלו. **אשת איש רחמנא** — "כי יקח איש אשה". **איש אפר רחמנא** — "כי יקח איש אשה". **איתיא לבי תרי** — להנשא להם, אי אפשר. הילכך האי לא קדיש אלא פלגא וחצייה נשאר לאחר, אם כן אינה מקודשת לזה. **ניפשטי קידושי בבולה** — כי אמר "תצייך מקודשת לי", דהא "מקודשת" בלשון הקדש קאמר לה. **ואפילו למאן דאמר כי'** — פלוגתייהו במסכת תמורה. **התם בהמה היא** — ושלו היא, ואין מעבב לו ידו מלהתקדש, לפיכך יש כח במאמרו לפשוט. והכא דעת אחרת יש, חשובה כמותו, המעבבת בדבר. שאם אין אשה רוצה — אינם קידושין, וזו לא נתרצית אלא לחציה — לפיכך אין דיבורו תפיס בה. **הא לא דמיא בר'** — מסקנא דתירוצא הוא: אין דבר זה דומה אלא לבהמה של שני שותפין, דאיכא דעת אחרת המעבדת בה. והתם לא אמרינן דתקדש בולה על פי האחד. **ואינה קריבה** — הואיל ובתחלת הקדישה לא נראית לקרב, שלא קידשה אלא חציה, ותמכר ויקריב אחרת בדמיה. **ועושה תמורה** — אם תמיר בה. **ותמורתה ביוצא בה** — דאינה קריבה, דמכח קדושה דחויה באתה.

בעלי

אם בן הזה ליה נכסים שיש להם אחריות — פירש בקונטרס: דאדם הוקש לקרקעות, דכתיב "והתנחלתם אותם לרשת אחוזה". וקשה: דהתהו קרא כתיב בעבד, אבל בן חורין לא איתקש אלא דוקא ב"דמי עליו", לפי ששמען אותו בעבד, דבאיתא בפרק קמא דסנהדרין (עו,א), ועבד נמי, פלוגתא היא בפרק קמא דבבא קמא (יב,ב), אי במקרקעי אי במטלטלי דמי. ונראה: דלאו דוקא יש להם אחריות, אלא אף כי נמי אין להם אחריות — לא מצינו מטלטלין נקנין אגב מטלטלין. דנכסים שאין להם אחריות לא שייך בהו אגב. אי נמי יש לומר, דהכי קאמר: על כרחך אי אשה נקנית אגב מטלטלין — שדה נמי נקנה אגב מטלטלין, שהרי קנין בכסף ראשה ולפינן משדה "קיחה" "קיחה"; ואם אין שדה נקנה — מהיכא תיתי באשה?

ונפשטו קידושי בבולה מי לא תניא בר' — תימה: דבריש תמורה (יא,ב) ילף רגלה של זו עולה, ובדבר שהנשמה תלויה בו, מקרא, דכתיב "כל אשר יתן ממנו לה". וגבי אשה לא כתיב קראי, ואם כן מאי פריך? הא לא דמו להדדי! ונראה: שלכך הקדק רש"י ופירש דהא מקודשת — בלשון הקדש קאמר לה, וכדאמר בריש פרקין: דאסר לה אבולי עלמא בהקדש. שאם עושה אותה בהקדש — לפיכך יש להיות דינה בהקדש. אבל אם היה אומר "מאורסת", או חד מהנהו לישני לעיל (ו,א) — על זה לא היה מקשה: "ונפשטו קידושי בבולה" לפירוש זה.

וחזר ולקחה — הא דנקט וחזר ולקחה, ולא נקט בהמה של שני שותפין שהקדיש כל אחד חציה — משום דלא שייך התם "ועשתה תמורה ותמורתה ביוצא בה". דשותפין אין ממירין, כדאמר בתמורה (יג,א) ובפרק קמא (דבחולין) (ו,א).

ואפילו למאן דאמר אין בולה עולה — התם (תמורה יא,ב) מפרש למאן דאמר דאין בולה עולה מה יעשה ממנה — וקאמר דימכרנה לצרכי עולות, חוץ מדמי הרגל שהקדישו. ופריק: היאך יפטר זה מעולתו? הא דזיא ליה עולה חסירתו! ומשני: בגון דאמר: הרי עלי עולה כמו שאמצאנה.

שמע

וְאֶקְדֵּשׁ לְךָ" - מִקּוּדֶּשֶׁת מִדִּין עֲרֵב. עֲרֵב, לָאו אַף עַל גַּב דְּלָא קָא מְטֵי הַנָּאָה לְיָדֵיהּ - קָא מְשַׁעְבֵּיד נַפְשֵׁיהּ, הַאי אֵיתְהֵא נַמִי, אַף עַל גַּב דְּלָא מְטֵי הַנָּאָה לְיָדָהּ - קָא מְשַׁעְבְּדָא וּמַקְנֵיָא נַפְשָׁהּ. "הֵילְךְ מָנֶה וְהִתְקַדְּשִׁי לְפְלוֹנִי" - מִקּוּדֶּשֶׁת, מִדִּין עֶבֶד כְּנַעֲנִי. עֶבֶד כְּנַעֲנִי, לָאו אַף עַל גַּב דְּלָא קָא חָסֵר וְלָא מִידֵּי - קָא קָנֵי נַפְשֵׁיהּ, הַאי גַּבְרָא נַמִי אַף עַל גַּב דְּלָא קָא חָסֵר וְלָא מִידֵּי - קָא קָנֵי לֵיהּ לְהַאי אֵיתְהֵא. "הֵן מָנֶה לִפְלוֹנִי וְאֶקְדַּשׁ אֲנִי לוֹ" - מִקּוּדֶּשֶׁת מִדִּין שְׁנֵיהֶם; עֶרֶב לָאו אַף עַל גַּב דְּלָא קָא מְטֵי הַנָּאָה לְיָדֵיהּ - קָא מְשַׁעְבֵּד נַפְשֵׁיהּ, הַאי אֵיתְהֵא נַמִי, אַף עַל גַּב דְּלָא קָא מְטֵי הַנָּאָה לְיָדָהּ - קָא מַקְנֵיָא נַפְשָׁהּ. - מִי דָּמֵי? הָתָם הַךְ דְּקָא מַקְנֵי - קָא קָנֵי, הָכָא קָא קָנֵיָא נַפְשָׁהּ, וְלָא קָא מַקְנֵיָא נַפְשָׁהּ, וְלָא קָנֵי לֵיהּ לְהַאי אֵיתְהֵא קָא מַקְנֵיָא נַפְשָׁהּ, וְלָא קָא קָנֵיָא וְלָא מִידֵּי! - עֶרֶב יוֹכִיחַ, אַף עַל גַּב דְּלָא קָא מְטֵי הַנָּאָה לְיָדֵיהּ - מְשַׁעְבֵּד נַפְשֵׁיהּ. בְּעֵי רַבָּא: "הֵילְךְ מָנֶה וְאֶקְדַּשׁ אֲנִי לָךְ" מַהוּ? אָמַר מָר וּטְרָא מְשַׁמֵּיהּ דְּרַב פַּפָּא: מְקוּדֶּשֶׁת. אָמַר לֵיהּ רַב אַשֵׁי לְמָר וּטְרָא: אִם כֵּן הָוֶה לֵיהּ נְכָסִים שֶׁיֵּשׁ לָהֶם אַחֲרָיוּת נִקְנִין עִם נְכָסִים שֶׁאֵין לָהֶם אַחֲרָיוּת, וַאֲנַן אֵיפְכָא תְּנַן: נְכָסִים שֶׁאֵין לָהֶם אַחֲרָיוּת נִקְנִין עִם נְכָסִים שֶׁיֵּשׁ לָהֶם אַחֲרָיוּת בְּכֶסֶף בִּשְׁטָר וּבַחֲזָקָה! - אָמַר לֵיהּ: מִי סָבְרַתְּ דְּאָמְרָה לֵיהּ אַבָּא? הָכָא בְּאָדָם חָשׁוּב עָסְקִינַן, דִּבְהָהִיא הַנָּאָה דְּקָא מְקַבֵּל מַתָּנָה מִינַּהּ - גְּמָרָה וּמַקְנְיָא לֵיהּ נַפְשָׁהּ. אִיתְּמַר נַמִי מִשְּׁמֵיהּ דְּרַבָּא: וְכֵן לְעִנְיַן מְמוֹנָא. וְצִרְיכָא, דְּאִי אַשְׁמוּעִינַן קִידּוּשִׁין - מִשּׁוּם דְּהָא אִיתְּהֵא נִיהָא לָהּ בְּבֶגֶד דְּהוּ, כְּדְרֵישׁ לָקִישׁ: דַּאֲמַר רֵישׁ לָקִישׁ: טַב לְמֵיתַב טַן דּוּ מִלְּמֵיתַב אַרְמְלוּ, אֲבָל מְמוֹנָא - אֵימָא לָא. וְאִי אַשְׁמוּעִינַן מְמוֹנָא - מִשּׁוּם דְּאִיתְּהִיב לְמִחְלָה, אֲבָל קִידּוּשִׁין - אֵימָא לָא, צְרִיכָא. אָמַר רָבָא: "הִתְקַדְּשִׁי לִי לְחֶצְיֵי" - מְקוּדֶּשֶׁת, "חֶצְייְךְ מְקוּדֶּשֶׁת לִי" - אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת. אַמַּאי לֵיהּ אַבֵּי לְרָבָא: מַאי שְׁנָא "חֶצְייְךְ מְקוּדֶּשֶׁת לִי" דְּאֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת - "אִשָּׁה" אָמַר רַחֲמָנָא, וְלֹא חֲצִי אִשָּׁה. הָכִי נַמִי, "אִישׁ" אָמַר רַחֲמָנָא וְלֹא חֲצִי אִישׁ! אָמַר לֵיהּ: הָכִי הַשְׁתָּא! הָתָם - אִיתְּהֵא לְבֵי תְּרֵי לָא חֲיֵיא, אֶלָּא גַּבְרָא - מִי לָא חֲזֵי לִבֵי תְּרֵי? וְהָכִי קָאָמַר לָהּ: דְּאִי בָּעֵינָא לְמִינְסַב אַחֲרִיתִי - נְסֵיבְנָא. אָמַר לֵיהּ מָר וּטְרָא בְּרֵיהּ דְּרַב מָרִי לְרָבִינָא: וְנִיפְשְׁטוּ לָהּ קִידּוּשֵׁי בְּבוּלָּה? מִי לָא תְּנַיָא: הָאוֹמֵר "רְגְלָהּ שֶׁל זוֹ עוֹלָה" - הֲרֵי הִיא כְּבוּלָּה עוֹלָה. וַאֲפִילּוּ לְמַאן דְּאָמַר: אֵין בּוּלָּה עוֹלָה - הָנֵי מִילֵּי הֵיכָא דְּמַקְדֵּישׁ דָּבָר שֶׁאֵין הַנְּשָׁמָה תְּלוּיָה בּוֹ, אֲבָל מַקְדִּישׁ דָּבָר שֶׁהַנְּשָׁמָה תְּלוּיָה בּוֹ - הֲוֵי כְּבוּלָּה עוֹלָה! - מִי דָּמֵי? הָתָם - בְּהֵמָה, הָכָא - בַּעֲל מוּם. הָא לָא דָּמְיָא אֶלָּא לְהָא דְּאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: בְּהֵמָה שֶׁל שְׁנֵי שׁוּתָפִין, הִקְדִּישׁ חֲצִיהּ, וְחָזַר וּלְקָחָהּ, וְהִקְדִּישָׁהּ - קְדוּשָׁה וְאֵינָהּ קְרֵיבָה, וְעוֹשָׂה תְּמוּרָה, וּתְמוּרָתָהּ כַּיּוֹצֵא בָּהּ. שָׁמַע מִינָּהּ תֵּילְתָּא;

שמע

שמע מינה בעלי חיים — פירש בקונטרס: אם נדחו — ידחו לעולם. דאיכא למאן דאמר אין דיחוי אלא בשחוטין, אבל בעלי חיים שנדחו — חזרים ונראין, ולדידיה קריבה הך בהמה דשחור ולקח חציה. ושמע מינה דיחוי מעיקרא הוי דיחוי. פירוש: בגון זו שמתחילת הקדושה לא נראית ליקרב. דאיכא נאן דפליג דאין דיחוי אלא בנראה ונדחה. ושמע מינה יש דיחוי בדמים, פירוש: יש תורת דיחוי בדבר שאין קדוש אלא לדמיו. בגון זו שמתחילה לא הקדישה אלא לדמיה שתמכר ויקדשו דמי חציה, שדרי ליקרב לחצאין לא היתה ראויה, ואפילו הכי חל עלה תורת דיחוי לדחות מעל המזבח לעולם, ולא אמרינן אין דיחוי אלא בדבר שהוקדש לגופו ליקרב. ואם תאמר: למה לי למימר הני תרתי: שמע מינה יש דיחוי בדמים, ודיחוי מעיקרא. והלא אי אפשר לדיחוי מעיקרא שלא יהא דיחוי בדמים! ויש לומר: דאשכחן דיחוי מעיקרא אף על גב שקדוש קדושת הגוף, כדאמר רבי יוחנן פרק "נגמר הדין" (סנהדרין מג,א): בגון אבל חלב והפרשי קרבן, ועבד עבודה זרה וחזר בו. והואיל ונדחה כשעבד עבודה זרה משום ד'זבח רשעים תועבה' — ידחה. ולאו דוקא נקט התם והפרשי קרבן תחלה, דהוא הדין עבד עבודה זרה ואחר כך הפרשי קרבן, דהשתא הוי דיחוי מעיקרא, דהא רבי יוחנן הוא דאית ליה דיחוי מעיקרא הוי דיחוי. אלא משום אידך מילתא דרבי יוחנן דמייתי התם: אבל חלב והפרשי קרבן ונשתנתה, וחזר ונשתפה. דלא מצי למימר דנשתנתה תחילה — ביון דשוטה הוא לאו בר הפרשה הוא, נקט נמי: הפרשי קרבן ועבד עבודה זרה, ואשכחן נמי קדושת דמים אף על גב דלא הוי דיחוי מעיקרא, כגון המפריש נקבה לפסחו וילדה זכר. והוי קדושת דמים דאין חיל פסח בא מנקבה. ולא הוי דיחוי מעיקרא — שדרי הולד ראוי להקריב. ויש ספרים דגרסינן: שמע מינה קדושת דמים מדחה. ומפרש: דיחה תמורתה מליקרב, מדקתני: ותמורתה כיוצא בה. ולא נהירא; דהא בברייתות (בת,א) גבי מטמא מקדש עשיר שהפריש קן לכבשתו ונעני, שהרי הוא בעל חיים שנדחה — ידחה. דפריך עלה מרבי שמעון מההיא דאמר: המפריש נקבה לפסחו קודם הפסח — תרעה עד שתסתאב, והמכר ויביא בדמיה פסח, ילדה זכר — ירעה עד שיסתאב, וימכר ויביא בדמיו פסח, ורבי שמעון אומר: הוא עצמו יקרב פסח ועוד: אדפריך עלה מרבי שמעון — לסייעה עלה מדרבנן, דקאמרי ברישא: ירעה עד שיסתאב! ועוד: כיון דפריך מיהיא, אדפריך מרבי שמעון דברייתא — לפרוך מרבי אליעזר דמתניתין דתמורה, דתנן פרק "אלו קדשים" (יח,ב) גבי מפריש נקבה לעולה וילדה זכר, רבי אליעזר אומר: הוא עצמו יקרב עולה! ויש לומר: דהיינו טעמא דפריך מרבי שמעון — משום דבהדיה אפילו רבנן מודו. דעד כאן לא פליגי רבנן עליה אלא בדבר דשייך ביה קדושת דמים כגבי: מיגו דנתחא ביה קדושת דמים — נתחא ביה נמי קדושת הגוף. וקדושת הגוף לא דמי — שהרי אין פסח בא מן הנקבה. אבל בעי קן — אפילו רבנן מודו, שהרי אין קדושת דמים חלה בעופות. ולמילתא דרבי יוחנן דהכא לא מצי לאוקומי, משום דהוה ליה דהא דהמפריש נקבה לפסחו. ואי הוה מותיב מרבי שמעון — הוה אמינא לסיועיה מדרבנן, ומהאי מילתא דרבי אליעזר נמי לא מצי לאוקמה, משום דהוה ליה דהא. **חצייך** בפרוטה וחציך בפרוטה — ואם תאמר: אמאי לא יתעיל? והא לא אמר לעיל דלא פשטו קדושין בכולה — אלא משום דאיכא דעת אחרת, ואינה מתרצה אלא למה שנשומעת. אבל אם היינו יודעים שמתרצה בכולה — פשטו קדושין בכולה. והכא — גלי דעתה שמתרצה בכולה! ויש לומר: דאי הוי מיירי דאמר לה בלשון קדושין — אין הכי נמי דהוו פשטו קדושין בכולה. אבל הכא מיירי דאמר לה "הרי את מאורסת לי" או בחר מדעי לישני לדלעיל (כתובות יא,א). **חצייך** בפרוטה היום וחצייך בפרוטה למחר — כך אמר לה בפעם אחת. **שתי** בנותיך לשני בני — אומר רבינו יצחק: דמיירי בבנות קטנות, דקידושין דאב ניתנו. דאי בגדולות, ואב מקבל קידושין בתורת שליחות — פשיטא דבעי פרוטה לכל אחת, דשליח לא עדיף ממשלחו. דבתר נותן דקאמר — לאו דוקא, שהרי הנותן, על ברחך, בתורת שליחות בניו הוא בא. ואי בתר נותן אוזלין — הוי בעי שתי פרוטות, כאילו הבנים בעצמם מקדשין. אבל הביעיא היא אי בתר מקבל אוזלין לגמרי, דשמא אין לחוש אלא שיקבל המקבל שוה פרוטה. וצריך לומר שבירר לאיזה מהם, כגון רחל לראובן ולאה לשמעון, דאם לא כן הוי קידושין שלא נמסרו לביאה. **בתך** ופרחך בפרוטה — כיון דפרחה אין נקנית בכסף — שדינא להו בתר בתו. והדר בעי "בתך ופרחך", דקרקע נקנה בכסף. **ורב** יוסף אמר צריכי שומא — קודם קידושין קאמר, כדפירש בקונטרס. ותימה: דלקמן פרק שני (מח,א) תניא גבי "דתקדשי לי בשטר חוב": חכמים אומרים: שמין את הנייר, אם יש בו שוה פרוטה — מקודשת. ומשמע: שמין את הנייר אחר קידושין, ואף על גב דמתחלה שומת הנייר לא היתה ידועה! ויש לומר: דללישנא דאמר: בכל דהו כולי עלמא לא פליגי — איירי דאמר לה כל דהו. וללישנא דבכל דהו נמי פליגי — הכי קאמר: ואם רוצה לקדשה בשטר — שמין את הנייר מתחילה, אם יש בו שוה פרוטה — מקודשת, אם שמוהו תחילה. לאפוקי ממאן דאמר: מקודשת אף על פי שאין בו שוה פרוטה, מטעם שטר.

בעלי חיים נדחים — אם נדחו — ידחו לעולם. ואיכא למאן דאמר (בזבחים סד,א) אין דיחוי אלא בשחוטין, אבל בעלי חיים שנדחו — חזרים ונראין, ולדידיה קריבה הך בהמה דשחור ולקח חציה. **דיחוי מעיקרא** — כגון זו, שמתחילת הקדישה לא נראית ליקרב. ואיכא למאן דאמר (בסוכה לג,ב) דפליג ואמר: אין דיחוי אלא בנראה ונדחה. **יש דיחוי בדמים** — יש תורת דיחוי בדבר שאינו קדוש אלא לדמיו. בגון זו, שמתחילה לא הקדישה אלא לדמיה, שתמכר ויקדשו דמי חציה. שדרי ליקרב לחצאין — לא היתה ראויה, ואפילו הכי חל עלה תורת דיחוי לדחות מעל המזבח לעולם, ולא אמרינן אין דיחוי אלא בדבר שהוקדש לגופו ליקרב. **פסקה** — והוה ליה במקדש לחצאין. **מונה והולך הוא** — ורישא דמילתא מאמסקנא נמי קאי. ולאו דלחצאין הוא, דהא חצי פרוטה לאו בר תפיסה הוא. **כיון דאמר בפרוטה פסקה** — ולא היה תחילת דבורו אלא לחציה, ושמא לומר שמקדשין לחצאין. **כל ביומיה** — הואיל ובדעתיה לגומרו היום. **לשני בני** — וזה גדולים, ועשאוהו שליח לקדש. **או דילמא בתך בפרוטה** — דמידע ידע דבבציר מפרוטה לא מקדשה. ופרתו לא אמר על פרוטה, אלא שתקנה לו בשימשכנה. קרקע **בחזקה** — כשאחזיק בה. **לא צריכי שומא** — שישומו אותן שמאים קודם שתקבלם. **צריכי שומא** — וכיון שלא שמאום תחלה — אינה מקודשת, כדמסרש ואזיל. **בכל דהו** — התקדשי לי בהן כמו שהן, דלא צריכי שומא, דבציר מפרוטה לא שוו. **אי דאמר** — התקדשי לי בחמשים זוז, ודרי לך אלו בדמיהם. ושוו חמשין — מיהו, לא שמאוה בקיאים קודם לכך.

שוה כסף בכסף — גבי קידושין כסף כתיב, ושוה כסף איתרבי בכסף; כדאמרינן לקמן: "ישיב" — לרבות שוה כסף. הלכך כי כסף בעינן, דקיימ. **מכסף מקנתו** — בעבד עברי כתיב. **ישיב גאולתו** — "ישיב" קרא ירתיא הוא, דמצי למכתב "ליפתו וגאולתו" — לרבות שוה כסף לענין פדיון. וכיון דמיפרוק ביה — איקנויי נמי מקנה ביה, דכתיב "גאולתו מכסף מקנתו". **וכיון דלא קיימ לא** — והכי קאמר: ואינו נקנה בחבואה וכלים, אלא אם כן קצץ דמיה.

בתורת כסף וכו' — בתורת דמים הוא נקנה, בין שנותנין עליו כסף בין שוה כסף — בתורת דמים אקנו, ולא בתורת חליפין. שדרך לעשות חליפין בחבואה וכלים. כלים — שנאמר (רות ד) "שלף איש נעלו" ותבואה נמי, דכתיב (שם) "כל דבר".

ולרב נחמן דאמר — בפרק "החובב": פירי לא עבדי חליפין; אם נתן תבואה בתורת חליפין כמו סודר, לקנות בהן שדה או שום דבר בחליפין — לא קנו. והאי "כל דבר" מפרש ליה דהכל נקנה במעמל, ושתא ליכא למימר תורת תבואה וכלים היינו חליפין — מאי איכא למימר? **אלא לעולם** — ואינו נקנה בתבואה וכלים דקאמר — בדלית בהו שוה פרוטה. **מקרבא הנאתייהו** — מזומנין ליהנות מהם. **לפדיון בני** — לחמש סלעים של פדיון הבכור, דכתיב (במדבר יח) "ופדוי מבן חדש תפדה בערכך כסף חמשת שקלים". **לא אמר כלום** — אפילו נתנו לכהן. כל **כמיניה** — כי אמר בחמש סלעים? בתמיה. דשוי — ואפילו הכי קתני רישא: לא אמר כלום, הואיל ולא נישומו. **לידוי שוי לי** — אני שם אותו לעצמי, ואקבלו בכך. **דנברא הכא הוא** — ולא אזיל בגילוי הראש. **מיקוני** — שם מקום. **ונתן לה דינר** — מיד — מקודשת. דקיבלה ליה לשם קידושין, ועל מנת שישלים תנאו. **הרשות ביתו** — שאין הקידושין חלין עד שתקבל את כולה. **ואת אמרת מקודשת?! במנה זו** — דדעתה אכולה. **דינר רע** — לקמן מפרש. **ביצר דאמר במנה זו** — ונמצא חסר דינר — אינה מקודשת. **והיינו דקאמר:** רצה אחד לחזור — הרשות בידו. **מסתברא** — דפרשי מפרש. **השתא במנה מהם** — תנא ליה דיכולים לחזור, כל זמן שלא קבלה את כולה. **במנה זו** — מיבעיא, דמצי הדרא?! **מונה והולך שאני** — ואף על גב דאמר במנה מהם, ביון דחזיתיה מונה והולך — דעתה אכולה. אבל כי לא נתן לה אלא דינר וקבילתיה — ודאי לשם קידושין קבילתיה, ועל מנת שישלים. **דאשתכח ביני זוזי** — ולא הכירה בו מתחילה, שהיה מעורב ביניהם. **היינו דינר של נחשת** — ואמאי מקודשת?

מנה

אף שוה כסף דקיץ — הא דאמרינן לקמן (יב,א): והוא גברא דקדיש באוזדא דאורדאי, יתיב רב שימי בר חייא וקא מעיין בה, אי אית בה שוה פרוטה — אין, אי לא — לא, לכארורה דומה דלא כרב יוסף.

ומאי ניהו חליפין — אין עבד עברי נקנה בחליפין ולא קונה עצמו בחליפין. דמה שהוא קונה בכסף — נפקא לן מהאי קרא ד"מכסף מקנתו" לקמן (יד,ב). אבל עבד כנעני נקנה בחליפין, כדתני בפרק "השולח" (גיטין לט,ב) גבי שקל כוסתא ושדא בה, אמר לה: קני האי וקנה נפשך. ומשמע: משום דהויא ליה כליו של מקנה לא עשה ולא כלום, אבל בכליו של קונה — קנתה. ומתורת חליפין משמע, ולא בתורת כסף. וכך פירש רבינו חננאל שם.

מנא אמינא לה דתניא עגל זה — ללישנא קמא מייתי ראיה.

רב כהנא שקל סודרא בפדיון הבן — משמע הבא בדרב כהנא היה כהן. ותימה: דבסוף "אלו עוברין" (פסחים מט,א) משמע דלא היה כהן, דקאמר: אי לאו דנסיבי כהנתא לא גלאי! ויש לומר: דתרי רב כהנא הוו. אי נמי יש לומר: דבשביל אשתו היה לוקח, כדאשכחן בפרק "הזורע" (חולין קלב,א): רב כהנא אכל בשביל אשתו.

אבל כולי עלמא לא — ואם תאמר מאי טעמא דלא מהניא? מי גרע ממתנה על מנת להחזיר?, דאמרינן לעיל (ב,ב) דשמה מתנה! ויש לומר: דאין הכי נמי, דמיגרע גרע; דהתם איכא דבר חשוב דהוי מתנה אף על פי שנתן על מנת להחזיר. אבל הכא גבי פדיון — לא היה שוה אותו סודר חמש סלעים. ומתחילה, כשנתן לו — לא יצא ידי נתינה. **השתא** במנה סתם לא הוו קידושין במנה זו מיבעיא — ואם תאמר: דלמא הא קא משמע לן: ד"במנה זו" אף על גב דלא חזרה בה — לא הוי קידושין, כיון שנמצא חסר! ויש לומר: דמרישא שמעת מינה, כיון דבמנה סתם יכולה לחזור בה ולא אמרינן ישלים — אלמא לא חלו הקידושין כלל עד שישלים. הכי נמי, כי אמר לה "במנה זו" ונמצא חסר — לא חלו הקידושין, ואף התשלומה לא מהניא, שהרי לא סמכה דעתה להשלמתו אלא למנה שמראה לה, והרי הוא חסר.

מנה

אַף שָׁוֶה כֶּסֶף דְּקַיְּץ, אֲמַר רַב יוֹסֵף: מְנָא אָמְינָא לָהּ - דְּתַנְיָא: "מִכֶּסֶף מִקְנָתוֹ" - בְּכֶסֶף הוּא נִקְנֶה, וְאֵינוֹ נִקְנֶה בְּחִבּוּאָה וּבְכֵלִים, הַאי חִבּוּאָה וְכֵלִים הֵיכִי דָּמֵי? אִילֵימָא דְּלָא מִקְנוּ בְּהוּ כְּלָל - "יָשֵׁב גְּאֻלָּתוֹ" אָמַר רַחֲמָנָא, לְרַבּוֹת שָׁוֶה כֶּסֶף בְּכֶסֶף. וְאִי דְּלֵית בְּהוּ שָׁוֶה פְּרוּטָה - מַאי אִירְיָא חִבּוּאָה וְכֵלִים? אֲפִילּוּ כֶּסֶף נָמֵי! אֶלָּא לָאו - דְּאִית בְּהוּ שָׁוֶה פְּרוּטָה, וְכֵיוָן דְּלָא קָנְיֵי - לָא. וְאִידָךְ! הָכֵי קָאָמַר: בְּתוֹרַת כֶּסֶף הוּא נִקְנֶה, וְאֵין נִקְנֶה בְּתוֹרַת חִבּוּאָה וְכֵלִים. וּמַאי נִינְהוּ - חֲלִיפִין, וּלְרַב נַחְמָן, דַּאֲמַר: פֵּירוֹת לָא מְעַבְּדֵי חֲלִיפִין, מַאי אִיכָּא לְמֵימַר? אֶלָּא, לְעוֹלָם דְּלֵית בְּהוּ שָׁוֶה פְּרוּטָה. וּדְקָאָמַרַתְּ: מַאי אִירְיָא חִבּוּאָה וְכֵלִים, אֲפִילּוּ כֶּסֶף נָמֵי - לָא מְיַפְּיָא קָאָמַר; לָא מְיַפְּיָא כֶּסֶף, דְּאִי אִית בֵּיהּ שָׁוֶה פְּרוּטָה - אִין, אִי לָא - לָא, אֲבָל חִבּוּאָה וְכֵלִים אֵימָא מְדַמְקְרָבָא הַנָּאָתַיְיהוּ - גְּמַר וּמְקַנֵי נַפְשַׁיהּ, קָא מַשְׁמַע לָן. אָמַר רַב יוֹסֵף: מְנָא אָמְינָא לָהּ - דְּתַנְיָא: "עֵגֶל זֶה לְפִדְיוֹן בְּנִי", "טַלִּית זֶה לְפִדְיוֹן בְּנִי" - לֹא אָמַר כְּלוּם. "עֵגֶל זֶה בְּחָמֵשׁ סְלָעִים לְפִדְיוֹן בְּנִי" "טַלִּית זוֹ בְּחָמֵשׁ סְלָעִים לְפִדְיוֹן בְּנִי" - בְּנוֹ פָּדוּי. הַאי פִּדְיוֹן הֵיכִי דָּמֵי? אִילֵימָא דְּלָא שָׁוֵי - כָּל כְּמִינֵיהּ?! אֶלָּא לָאו - אַף עַל גַּב דְּשָׁוֵי, וְכֵיוָן דְּלָא קָנְיֵי - לָא. - לָא, לְעוֹלָם דְּלָא שָׁוֵי, וּכְגוֹן דְּקַבִּיל כֹּהֵן עֲלַיְיהוּ. כִּי הָא דְּרַב כָּהֲנָא שְׁקַל סוּדְרָא מִבֵּי פִּדְיוֹן הַבֵּן, אֲמַר לֵיהּ: לִידְיךָ חֲזִי לִי חָמֵשׁ סְלָעִים. אֲמַר רַב אַשִׁי: לָא אָמְרַן אֶלָּא כְּגוֹן רַב כָּהֲנָא, דְּנִבְרָא רַבָּה הוּא, וּמִבָּעֵי לֵיהּ סוּדְרָא אַרֵישָׁיה. אֲבָל כּוּלֵּי עָלְמָא - לָא. כִּי הָא דְּאָמַר בַּר רַב אַשִׁי זַבֵן סוּדְרָא מֵאִימֵּיהּ דְּרָבָה מִקּוֹבֵי שָׁוֵי עֲשָׂרָה בְּתִלְתָּא, אֲמַר רַבִּי אַלְעָזָר: "הִתְקַדְּשִׁי לִי בְּמָנֶה" וְנָתַן לָהּ דִּינָר - הֲרֵי זוֹ מְקוּדֶּשֶׁת, וַיְשָׁלִים, מַאי מַשְׁמַע? דְּיָן דַּאֲמַר לָהּ מָנֶה וְיָהֵב לָהּ דִּינָר - כְּמַאן דַּאֲמַר לָהּ "עַל מְנָת" דְּמֵי. וַאֲמַר רַב הוּנָא אֲמַר רַב: כָּל הָאוֹמֵר "עַל מְנָת" כְּאוֹמֵר "מֵעַכְשָׁיו" דְּמֵי. מֵיתִיבִי: "הִתְקַדְּשִׁי לִי בְּמָנֶה" וְהָיָה מוֹנֶה וְהוֹלֵךְ, וְרָצָה אֶחָד מֵהֶן לַחֲזוֹר, אֲפִילּוּ בְּדִינָר הָאַחֲרוֹן - הָרְשׁוּת בְּיָדוֹ. - הָכָא בְּמַאי עָסְקִינַן דַּאֲמַר "בְּמָנֶה זוֹ". - הָא מִדְּסֵיפָא בְּמָנֶה זוֹ, רֵישָׂא בְּמָנֶה סְתָם, דְּקָא תָנֵי סֵיפָא: אָמַר לָהּ "הִתְקַדְּשִׁי לִי בְּמָנֶה זוֹ" וְנִמְצָא מָנֶה חָסֵר דִּינָר, אוֹ דִּינָר שֶׁל נְחשֶׁת - אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת. דִּינָר רַע - הֲרֵי זוֹ מְקוּדֶּשֶׁת, וַיְקִלִּיהָ! - לָא, רֵישָׂא וְסֵיפָא דַּאֲמַר "בְּמָנֶה זוֹ", וּפְרוּשֵׁי קָא מְפָרֵשׁ: רָצָה אֶחָד מֵהֶן לַחֲזוֹר אֲפִילּוּ בְּדִינָר הָאַחֲרוֹן הָרְשׁוּת בְּיָדוֹ? בְּגוֹן דַּאֲמַר לָהּ "בְּמָנֶה זוֹ". וְהָכִי נָמֵי מִסְתַּבְּרָא, דְּאִי סָלְקָא דַּעְתָּךְ רֵישָׂא בְּמָנֶה סְתָם, הַשְׁתָּא בְּמָנֶה סְתָם לָא הָוֵי קִידּוּשֵׁי "בְּמָנֶה זוֹ". וְהָכִי נָמֵי מִסְתַּבְּרָא, דְּאִי סָלְקָא דַּעְתָּךְ רֵישָׂא בְּמָנֶה סְתָם, הַשְׁתָּא בְּמָנֶה סְתָם לָא הָוֵי קִידּוּשֵׁי "בְּמָנֶה זוֹ" מְיַפְּיָא?! - אִי מִשּׁוּם הָא לָא אִירְיָא, הָנָא סֵיפָא לְגַלּוֹיֵי רֵישָׂא; שֶׁלֹּא תֹּאמַר רֵישָׂא "בְּמָנֶה זוֹ", אֲבָל בְּמָנֶה סְתָם הָוֵי קִידּוּשִׁין - הָנָא סֵיפָא "בְּמָנֶה זוֹ", מִכְּלָל דְּרֵישָׂא בְּמָנֶה סְתָם, וַאֲפִילּוּ הָכִי לָא הָוֵי קִידּוּשִׁין. רַב אַשִׁי אָמַר: מוֹנֶה וְהוֹלֵךְ שָׁאנֵי, דְּעָתָהּ אַפְּשִׁיטָא לֵיהּ בֵּינֵי זוּזֵי. הָאי דִּינָר רַע הֵיכִי דָּמֵי? אִי דְּלָא נָפֵיק - הֵינְוֵי דִּינָר שֶׁל נְחשֶׁת! - אָמַר רַב פָּפָּא: כְּגוֹן דְּנָפֵיק עַל יְדֵי הַדְחָק. אָמַר רָבָא אָמַר רַב נַחְמָן: אָמַר לָהּ "הִתְקַדְּשִׁי לִי בְּמָנֶה" וְהִנִּיחַ לָהּ מַשְׁכּוֹן עָלֶיהָ - אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת.

מנה

מנה אין כאן משכון אין כאן — פירוש: ואינה מקודשת. לפי שהאשה נקנית בבסף, והבסף אינו בעין, הילכך י"קנה? שאין המשכון תחת הבסף, כיון שלא ישאר ביד האשה. ודאי, אי אמר לה: התקדשי לי במשכון זה והמשכון יהיה שלך — פשיטא דמקודשת. וכמו כן, אם אדם אומר לחבירו: אתן לך מנה במתנה והניח לו משכון עליה — לא קנה דמנה במשיכת המשכון, ואין לחלק בין מתנה לקידושין. ורבינו חיים בן בשם רבינו חם אומר: שאם אמר אדם לחבירו "אתן לך מנה במתנה והילך משכון עליו, ואל תחזיר לי המשכון עד שאתן לך המנה" — דאז ודאי יכול לעכב המשכון עד שיתן לו המנה. ותימה: מהא דאמר ב"השוכר את האומנין" (בבא מציעא עח.ב) גבי השוכר את הפועלים להעלות פשתן וכל דבר שהוא אבוד, מקום שאין שם אומנין וחזרו בהן — שוכר עליהן או מטען. וקאמרינן: עד כמה שוכר עליהן? אמר רב נחמן: עד כדי שכרן. איתיביה רבא לרב נחמן: עד ארבעים וחמשים זוז! — התם בשבאת חבילה בידו. פירוש: שבאו כלי אומנות של פועל ליד בעל הבית. והשתא, כי באת חבילה בידו מאי הוי? הא מנה אין כאן, משכון אין כאן! ויש לומר: דלא דמי, דהתם גרמו לו הפסד. ועוד: שאין החבילה בתורת משכון, אלא קנוייה לו לשכור פועלין. ובשרגילין לעשות שידוכין צריך ליזהר בדבר יפה, שיאמר: "הרי אני מקנה לך כך וכך בגוף החפץ". דאם אמר "אם אחזור בי אתן לך כך וכך והא לך משכון" — מנה אין כאן, משכון אין כאן. ושמא בשדוכין לא אמרינן מנה אין כאן, משכון אין כאן, כיון שכשהאחד מהן חתר בו — השני מתבייש בדבר.

משכון דאחרים וכדרבי יצחק — אף על גב דרבי יצחק איירי במשכון שלא בשעת הלואתו, מצינו למימר: כיון דבעל חוב קונה משכון שלא בשעת הלואה קנין גמור, עד שיפדה — בשעת הלואה נמי אלים שיעבודיה לחשב ממון, לקדש בו האשה ולקנות בו עבדים וקרקעות. וכן צריך לפרש בפרק "חשולח" (גיטין לו,א) בהדיא דאמר: הצלוה על המשכון אינו משמש. ומפרש התם משום דקני ליה כרבי יצחק. ורבי יצחק הוי שלא בשעת הלואתו, דמשמע סוף פרק "האומנים" (בבא מציעא פא,ב). אלא הכי פירושו: התם: כיון דקני ליה שלא בשעת הלואתו לגמרי — סברא הוא דיקנה הוא בשעת הלואתו, שלא ישמט, דחשיב "של אחיך בירך", ודרשינן בספרי (פרשת ראה): "את אחיך תשמט ידך" — ולא של אחיך בידך. וכן יש לפרש פרק "בל שעה" (פסחים לא,ב) בהדיא דישראל שהלוה את הנכרי על חמצו, אחר הפסח עובר לרבי מאיר, ומפרש התם משום דקנה ליה כרבי יצחק, וכיון דקני ליה ברבי יצחק שלא בשעת הלואתו — בשעת הלואתו קני ליה נמי, לענין דקרינן ליה: שלך אי אתה רואה. **מנין** לבעל חוב שקונה משכון — פירוש בקונטרס בשאר דוכתי: להתחייב באונסין. וקשה: דהא רבי מאיר ורבי יהודה פליגי במלוה על המשכון אי הוי שומר שכר אי שומר חנם, אבל שואל — לא הוי. ואוקי גמרא רבי מאיר כרבי יצחק, משמע דרבי יצחק לא אמר להתחייב באונסין! לכך נראה לי: שקנה את המשכון להתחייב בגניבה ואבידה.

צדקה מנין — ואם תאמר: איכא צדקה ממה שיחזיר לו לשכב עליו? ויש לומר: דדייק מדכתיב (דברים כד) "ושכב בשלמתו וברכך", ואי לא הוי קונה ליה, אם כן כשמברכו העני — הוי ליה רבית דברים. ויש מפרשים: דלא מיקרי צדקה אלא הנותן משלו, כמו "צדק משלך ותן לו" (בבא בתרא פח,ב).

תנם לאבא אי לאביך אינה מקודשת — ואם תאמר: הא אמרינן לעיל (קדושין ו,ב): "תן מנה לפלוני ואקדש אני לך" — מקודשתו! ויש לומר: דלא דמי; דהתם שהתחילה היא בדבר — איכא למימר דדעתה להתקדש, אבל הכא שהוא אמר לה תחילה: התקדשי לי, והיא משיבה: תנם למי שתרצה — איכא למימר דאין דעתה להתקדש, אלא היא משטה בו ואינה חושבת.

תנם לפלוני אינה מקודשת — ואם תאמר: אמאי קתני לעיל בברייתא "אביך"? "לאבא לפלוני" סגי! ואיבא למיעבד כל דני צריכותא! ושמא יש לומר: דאין לחוש לכך, כיון דלא תנא "אביך" בברייתא לחודיה. אי נמי, יש לומר: דלהכי תנא "אביך ופלוני" — משום דסלקא דעתך דלידתו מקודשת טפי שאמרה "תנם לפלוני" מבשאמרה "תנם לאביך", דסמכה דעתה טפי בשיהא בידו פלוני. **אם** היה שלו שלה מקודשת — פירש בקונטרס: דחזרה קונה לה. ולא נהירא; דאם כן — מאי בעי: שלו של שניהם מהו? פשיטא דאינה קונה, כיון דהוא חצר של שניהם, בדאמרינן פרק "המוכר את הספינה" (בבא בתרא פד,ב), אמר רבי ינאי: חצר של שני שותפין — קונין זה מזה. ומוקי לה במודד בתוך קופתו של לוקח. אבל במודד על המקרע — לא! ונראה לפרש: דהכא הטעם אין תלוי בקנין חצרה, אלא שהסכלא שלה — סמכה דעתה, ובשאינו שלה — לא סמכה דעתה. ובעי, בשהסלע של שניהם אי סמכה דעתה או לא.

מנה אין כאן — הלכך משכון אינו שוה (כאן) כלום, שאין המשכון מתנה. **במשכון דאחרים** — שהיה בידו, וקדשה בחוב שיש לו עליו. הלכך מקודשת, שהמשכון עצמו קנוי לה. **בפרישי** — על מנת לקבל פרוטות של נחשת. **נסכא** — חתיכה של כסף. **פרישי אין כאן** — שהתנו עליה. הלכך, נסכא שהוא משכון — אין כאן, להיות במקומו לקנות. שאם נתנו פפרוטות — היתה קנוייה להם, דעבד בנעני נקנה בכסף. נשלחו וזרקתו לים — בפניו, לומר: איני רוצה. **הא שרירתינהו קמיה** — במקום שאינו אבוד, הוו קידושין? בתמיה. **מדאחייכא ביה** לשלומי, גמרה וקדשה נפשה. ולפי שהוא שלה — זרקתו, לנסות את זה אם הוא רגזן. **אינה** מקודשת — ואינו דומה ל"תן מנה לפלוני ואיקדש לך". דהתם איהי קאמרה ליה מעיקרא, אבל כאן — משטה היא בו, כלומר: תן מעותיך לאחרים. **להודיעך כח דרישא** — דאף על גב דאביה הוא — לא גמרה וקדשה נפשה. **כח דסיפא** — דאמר מקודשת, דאף על גב דלא קרוב שלה הוא. **סמכה עליה** — דעביד שליחותיה, וכי מקבל להו — הוה שלוחה, ומקודשת. **ואם היה כלע שלה מקודשת** — שחצרו של אדם קונה, והרי הוא כמו שמקבלתו. ריץ אחריה — לנושכה.

חומרי

מָנֶה אֵין כָּאן, מַשְׁכּוֹן אֵין כָּאן. אֵיתִיבֵיהּ רָבָא לְרַב נַחְמָן: קִידְּשָׁהּ בְּמַשְׁכּוֹן מְקוּדֶּשֶׁת! - הָתָם בְּמַשְׁכּוֹן דַּאֲחֵרִים, וְכִדְרַבִּי יִצְחָק, דְּאָמַר רַבִּי יִצְחָק: מְנַיִן לְבַעַל חוֹב שֶׁקּוֹנֶה מַשְׁכּוֹן - שֶׁנֶּאֱמַר "וְלָךְ תִּהְיֶה צְדָקָה", אִם אֵינוֹ קוֹנֶה - צְדָקָה מְנַיִן? מִכָּאן לְבַעַל חוֹב שֶׁקּוֹנֶה מַשְׁכּוֹן. בְּנִי רַב הוּנָא בַּר אָבִין זְבוֹן הֶהְיָא אַמְתָא בְּפִרְיֵטֵי. לָא הָוֹ בַּהֲדַיְיהוּ, אוֹתִיבוּ נַסְכָּא עֲלַיְיהָ. לְסוֹף אַיְיקַר אַמְתָא. אָתוּ לְקַמֵּיהּ דְּרַבִּי אַמִּי, אָמַר לְהוּ: פְּרִיטֵי אֵין כָּאן, נַסְכָּא אֵין כָּאן. תָּנוּ רַבָּנָן: "הִתְקַדְּשִׁי לִי בְּמָנֶה", נְטָלַתּוּ וְזָרְקָתוּ לַיָּם, אוֹ לָאוּר, אוֹ לְכָל דָּבָר שֶׁהָאֲבֵד - אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת. הָא שְׁרִירִתִינְהוּ קָמַיְיהוּ הָוֵי קִידּוּשִׁין? הָא קָאָמְרָה לֵיהּ: שֶׁקֶל, לָא בָּעֲיָנָא! לָא מִיבָּעֲיָא קָא אָמַר; לָא מִיבָּעֲיָא שְׁרִירִתִינְהוּ קָמַיְיהוּ דְּלָא הָוֵי קִידּוּשִׁין, אֲבָל זְרָקַתּוּ לַיָּם אוֹ לָאוּר, אֵימָא: קַיְּנִין דִּימְיַיחֲיָיבָא בְּהוּ - קִדּוּשֵׁי קַיְּשָׁא נַפְשָׁהּ, וְהָא דְּקָא עָבְדָא הָכִי סָבְרָא: אֵיבְּדֵיקָה לְהַאי גַּבְרָא אִי רַתְּחָנָא הוּא אוֹ לָא, קָא מְשַׁמַּע לָן. תָּנוּ רַבָּנָן: "הִתְקַדְּשִׁי לִי בְּמָנֶה" - "הֵנֵם לְאַבָּא לְאָבִיךְ" - אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת. - "עַל מְנָת שֶׁיִּקְבְּלוּם לִי". - מְקוּדֶּשֶׁת. תָּנָא "אַבָּא" לְהוֹדִיעֲךָ כֹּחַ דְּרִישָׁא, תָּנָא "אָבִיךְ" לְהוֹדִיעֲךָ כֹּחַ דְּסֵיפָא. "הִתְקַדְּשִׁי לִי בְּמָנֶה" - "הֵנֵם לְפְלוֹנִי" - אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת. "עַל מְנָת שֶׁיִּקְבְּלֵם לִי" - מְקוּדֶּשֶׁת. וְצָרִיכָא, דְּאִי אַשְׁמְעִינַן "אַבָּא" וְ"אָבִיךְ" - הָתָם הוּא דְּכִי אָמְרָה "עַל מְנָת שֶׁיִּקְבְּלוּם לִי" הָוֹ קִידּוּשִׁין - דְּסָמְכָה דַּעְתָּהּ עֲלֵיהֶן, סָבְרָה: עֲבֵדִין לִי שְׁלִיחוּתַאי. אֲבָל פְּלוֹנִי - לָא. וְאִי אַשְׁמְעִינַן "פְּלוֹנִי" - הָכָא הוּא דְּכִי אָמְרָה "הֵנֵם לְפְלוֹנִי" לָא הָוֹ קִידּוּשִׁי - דְּלָא מְקָרְבָא דַּעְתָּהּ לְגַבֵּיהּ לְמֵיתְבָהּ לֵיהּ בְּמַתָּנָה. אֲבָל "אַבָּא" וְ"אָבִיךְ", דְּמִקָּרְבָא דַּעְתָּהּ לְגַבֵּיהּ - אֵימָא בְּמַתָּנָה יְהֵבֵיהּ וְנִיהֲלֵיהּ, צְרִיכָא. תָּנוּ רַבָּנָן: "הִתְקַדְּשִׁי לִי בְּמָנֶה" - "הֵנֵם עַל גַּבֵּי סֶלַע" - אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת. וְאִם הָיָה סֶלַע שֶׁלָּהּ - מְקוּדֶּשֶׁת. בָּעֵי רַב בֵּיבִי: סֶלַע שֶׁל שְׁנֵיהֶם מַהוּ? - תֵּיקוּ. "הִתְקַדְּשִׁי לִי בְּכִכָּר" - "הֵנֵם לְכֶלֶב" - אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת. וְאִם הָיָה כֶּלֶב שֶׁלָּהּ - מְקוּדֶּשֶׁת. בָּעֵי רַב מָרִי: כֶּלֶב רֵץ אַחֲרֶיהָ מַהוּ? בְּהָהוּא הֲנָאָה דְּקָא מַצְלָה נַפְשָׁהּ מִינַּיְיהוּ - גְּמָרָה וּמַקְנְיָא לֵיהּ נַפְשָׁהּ, אוֹ דִּלְמָא: מִצֵּי אָמְרָה לֵיהּ: מִדְּאוֹרַיְיתָא חַיְיבִי מַחַיְיבַתְּ לְאַבָּא? - תֵּיקוּ. "הִתְקַדְּשִׁי לִי בְּכִכָּר" - "הֵנֵם לְעָנִי" - אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת, אֲפִילּוּ עָנִי הַמְסוּדָּר עָלָה. מַאי טַעְמָא? אָמְרָה לֵיהּ: כִּי הֵיכִי דְּמַחַיְיבְנָא בֵּיהּ אֲנָא - הָכִי מַחַיְיבַתְּ בֵּיהּ אַתְּ. הָהוּא גַּבְרָא דַּהֲוָה קָא מְזַבֵּין שְׁחִצְרוֹ שֶׁל אָדָם קוֹנֶה, וְהֵרִי הוּא כְּמוֹ שֶׁמְּקַבְּלוֹ. רֵישׁ אַחֲרֶיהָ — לְנוֹשְׁכָהּ.

חומרי

חומרי — *טוטיני"ש, שעושין של בדיל, וחורזין הרבה מהן בחוט אחד, ועושין אותו במין ענק ונושאין בצוארייהן למכור. ויש גורסין פתיכייתא — והן של זכוכית, במין טבעות דקים. וקורין אותו **פוריל"ש, ובלשון רבותינו ***אושטנ"ר. **הד שוכא** — מלא חוט הענק. **מיקדשת לי** — בלשון שאילה. **הב אשקי ושדי** — דלא כפלתיה לדיבורא. **תנא דמלא** — בכתב המלך נשבע. **והלכתא כרבי אלעזר** — דאמר (קדושין ח,א): "התקדשי לי במנה"? ונתן לה דינר — הרי זו מקודשת, ושילם. **כרבא אמר רב נחמן** — דאמר לעיל (ח,ב): מנה אין כאן משכון אין כאן. **בתך מקודשת לי** — והיא ברשות אביה לקדשה, כגון שלא בגרה. **לשטר זכיני** — ומגלן דבי האי גוונא הוי שטרא? **מאי טעמא** קרית ביה יקנו משום דכתיב ומכר — בתמיה. קרי ביה "כי יֵקָח", ונימא דאבי הנערה קאמר, שיהא מקיחה לבעל, ומשום דכתיב "את בתי נתתי". **הלכתא** — למשה מסיני. **תהם נמי** — גבי שטר זכיני כתיב "ואקח את ספר המקנה". אלמא המוכר נתנו ללוקח, דכתיב "ואקח" ולא כתיב "ואתן". וירמיהו היה קונה את השדה מיד חנמאל, אלמא מוכר כותב "שדי מכורה לך" ונותן ביד לוקח. אבל הכא — "כי יקח" כתיב. **בין על ידי עצמה** — שקבלתה היא מדעתו של אב. **מדעתה** — שהיא אמרה לו לקבל. והא דבעינן דעתא דידה — והוא שבגרה. **שלא לשמה** — שנבחנ לשם אשה אחרת, ונמלך.

יציאה

חומרי פִּתְכֵיֶיתָא. אֲתַאי הַהִיא אִיתְּתָא, אֲמָרָה לֵיהּ: הַב לִי חַד שׁוֹבָא! - אֲמַר לָהּ: אִי יָהֲבְנָא לָךְ מִיקַּדְּשָׁת לִי? - אֲמָרָה לֵיהּ: הָבָה מִיהָבָה. אֲמַר רַב חָמָא: כָּל "הָבָה מִיהָבָה" - לָאו כְּלוּם הוּא. הָהוּא גַּבְרָא דַּהֲוָה קָא שָׁתֵי חַמְרָא בְּחָנּוֹתָא. אֲתַאי הַהִיא אִיתְּתָא, אֲמָרָה לֵיהּ: הַב לִי חַד בְּסָא! - אֲמַר לָהּ: אִי יָהֲבְנָא לָךְ מִיקַּדְּשָׁת לִי? - אֲמָרָה לֵיהּ: אַשְׁקְיֵי אַשְׁקְיֵן! - אֲמַר רַב חָמָא: כָּל "אַשְׁקְיֵי אַשְׁקְיֵן" - לָאו כְּלוּם הוּא. הָהוּא גַּבְרָא דַּהֲוָה קָא שָׁדֵי תַּמְרֵי מִדְּקָלָא. אֲתַאי הַהִיא אִיתְּתָא, אֲמָרָה לֵיהּ: שָׁדֵי לִי תַּרְתֵּי! - אֲמַר לָהּ: אִי שָׁדֵינָא לָךְ מִיקַּדְּשָׁת לִי? - אֲמָרָה לֵיהּ: שָׁדֵי מִישְׁדָּא. אֲמַר רַב יְזִבִד: כָּל "שָׁדֵי מִישְׁדָּא" - לָאו כְּלוּם הוּא. אִיבַּעְיָא לְהוּ: "הַב", "אַשְׁקֵי" וּ"שָׁדֵי" מַהוּ? אֲמַר רַבִינָא: מְקוּדֶּשֶׁת. רַב סָמָא בַּר רַקָּתָא אֲמַר: תָּנֵא הֲמַלְכָּא! אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת. וְהִלְכְתָא: אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת. וְהִלְכְתָא: שִׁדְרֵי לָא צְרִיכִי שׁוּמְא. וְהִלְכְתָא כְּרַבִּי אֶלְעָזָר. וְהִלְכְתָא כְּרַבָּא אָמַר רַב נַחְמָן. תָּנוּ רַבָּנָן: בִּשְׁטָר בִּיצַד? כָּתַב לוֹ עַל הַנְּייָר אוֹ עַל הַחֶרֶס, אַף עַל פִּי שֶׁאֵין בּוֹ שָׁוֶה פְּרוּטָה, "בְּתָךְ מְקוּדֶּשֶׁת לִי" "בְּתָךְ מְאוֹרָסֶת לִי" "בְּתָךְ לִי לְאִינְתּוּ" - הֲרֵי זוֹ מְקוּדֶּשֶׁת. מַתְקִיף לַהּ רַבִּי זֵירָא בַּר מֶמֶל: הָא לָא דָּמֵי הַאי שְׁטָרָא לִשְׁטָר זִבְנִין! הָתָם - מוֹכֵר כּוֹתֵב לוֹ "שָׁדִי מִכּוּרָה לָךְ", הָכָא בַּעַל כּוֹתֵב "בְּתָךְ מְקוּדֶּשֶׁת לִי"! - אֲמַר רָבָא: הָתָם מַעֲנְיֵנָא דִּקְרָא, וְהָכָא מַעֲנְיֵנָא דִּקְרָא. הָתָם כְּתִיב "וְמָכַר מֵאֲחֻזָּתוֹ" - בְּמוֹכֵר תְּלָה רַחֲמָנָא, הָכָא כְּתִיב "כִּי יִקַּח" - בְּבַעַל תְּלָה רַחֲמָנָא. הָתָם נַמִי כְּתִיב "שָׂדוֹת בַּכֶּסֶף יִקְנוּ"! קְרֵי בֵּיהּ "יִקְנוּ". - מַאי מַעֲמָא קְרֵית בֵּיהּ "יִקְנוּ" מִשּׁוּם דִּכְתִיב "וְמָכַר", הָכִי נַמִי קְרֵי בֵּיהּ "כִּי יִקַּח" דִּכְתִיב "אֶת בִּתִּי נָתַתִּי לְאִישׁ הַזֶּה"! - אֶלָּא אָמַר רָבָא: הִלְכְתָא גִּיטִּין, וְאַסְמַכְתִּינְהוּ רַבָּנַן אִקְרֵאי. וְאִיבָּעְיָא אִימָא: הָתָם נַמִי כְּתִיב "וְאָקַח אֶת סֵפֶר הַמִּקְנָה". וְאָמַר רָבָא אָמַר רַב נַחְמָן: כָּתַב לוֹ עַל הַנְּייָר אוֹ עַל הַחֶרֶס, אַף עַל פִּי שֶׁאֵין בּוֹ שָׁוֶה פְּרוּטָה "בְּתָךְ מְקוּדֶּשֶׁת לִי" "בְּתָךְ מְאוֹרָסֶת לִי" "בְּתָךְ לִי לְאִינְתּוּ", בֵּין עַל יְדֵי אֲבִיהָ בֵּין עַל יְדֵי עַצְמָהּ - מְקוּדֶּשֶׁת, וְהוּא שֶׁלֹּא בְּגָרָה. כָּתַב לָהּ עַל הַנְּייָר אוֹ עַל הַחֶרֶס, אַף עַל פִּי שֶׁאֵין בּוֹ שָׁוֶה פְּרוּטָה, "הֲרֵי אַתְּ מְקוּדֶּשֶׁת לִי" "הֲרֵי אַתְּ לִי לְאִינְתּוּ" "הֲרֵי אַתְּ מְאוֹרָסֶת לִי" - מְקוּדֶּשֶׁת, בֵּין עַל יְדֵי אֲבִיהָ בֵּין עַל יְדֵי עַצְמָהּ מְדַעְתָּהּ, וְהוּא שֶׁבְּגָרָה. בְּעֵי רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ: שְׁטַר אֵירוּסִין שֶׁכָּתְבוֹ שֶׁלֹּא לִשְׁמָהּ, מַהוּ? חֲיָוֹת לְיִציאוֹת מְקַשְׁנִין; מַה

יציאה

הב אשקי ושדי אינה מקודשת — ואם תאמר: מי גרע "מייתן מעות לפלוני" דמקודשת, כבי שבאומרת "תן לי"? ויש לומר: דשאני הכא, דמעיקרא היתה שואלת שלא בתורת קידושין. ומשום הכי איכא למימר כשאומרת "הב" — אדעתא דמעיקרא קאמרה.

כל אשקי אשקיי כו' — הנך תלת עובדי איצטרוך לאשמועינן, דבשום דבר אין מועיל — לא במידי דאבידה ושתיה, ולא בשאר מילי.

והלכתא שידאי לא צריך שומא — ואם תאמר: אמאי איצטרוך לפסוק כרבה לגבי רב יוסף? דהא בבבא בתרא (קמג,ב) פסקינן והלכתא כרבה בר משרה, ענין, ומחצה? ויש מפרשים: דהיינו דוקא במילי דבבא בתרא, ולא נהירא: דבעל כרחך בכולי גמרא והלכתא כרבה, בדמוזה פרק "מי שאחזור" (גיטין עב,ב) גבי הוהא דאמר ליה לאריסיה: כולי עלמא דלו תלתא ושקלו ריבעא כו'. ואקאמר: ותסברא דרבה כרבן שמעון בן גמליאל? והא קיימא לן כהלכתא כרבה, ובהא קיימא לן אין הלכה כרבן שמעון בן גמליאל! משמע מדקאמר: "והא קיימא לן כהלכתא כרבה" - משמע דבכולי גמרא הלכתא כוותיה? ושמא יש לדחות, דהתם יש ספרים דגרסי: בהא קיימא לן כהלכתא כרבה. דמשמע — בהא דוקא, ולא בכולי גמרא. מיהו, קשיא: אמאי לא קאמר בהדיא: הלכתא כוותיה דרבה, בראמוי: הלכה כרבי אלעזר והלכתא כרבא אמר רב נחמן? ואומר רבינו חם: דאתא לאשמועינן דדוקא שיראי הוא דלא צריכי שומא, לפי ששומתן ידוע קצת, ואין רגילין לטעות בו כל כך. אבל שאר דברים, כגון אבנים טובות ומרגליות, שיש שאינם טובות אלא מעט, ורגילים לטעות בהדבה יותר משוויים — צריכי שומא, משום דלא סמכה דעתה. ולפיכך נהגו העולם לקדש בטבעת שאין בה אבן. והא דאמר לקמן בפרק שני (מה,ב) שהוסיף לה נוסף משלו — יש לומר ששמו אותו. אי נמי: הוהוא נוסף בעין שיראי, שידוע שווי קצת. וההוא גברא דקדש באבנא דהוחלא (קדושין יב,א) והוה רב חסדא משער אי אית ביה שוה פרוטה — אבנא דהוחלא לא הוי בשאר אבנים טובות, אלא בעין אבני שיש, בדאשכחינא פרק ה דסוכה (נא,ב) בהורודוס דבניה לבית המקדש באבני דשישא וכוחלא ומרמרא. ויש מפרשים: משום הכי איצטרוך לפסוק כרבה לגבי רב יוסף — משום דרב יוסף הביא לעיל (ח,א) ממה ראיות לדבריו. עוד יש מפרשים: משום הכי לא קאמר הלכתא כרבה — דלא תימא דהיינו רבה דאיכא דאמרי דבבל דהו לא צריכי שומא, אבל אמר לה חמשין ושוי חמשין — בעי שומא. לפיכך פסק דבשום ענין לא בעי שומא. לפי זה הטעם יתיישב הא דאיצטרוך

לפסוק כרבה, אף על גב דבבל דוכתא קיימא לן כוותיה. **כתב** על הנייר ועל החרס — משמע דשטר בשר על החרס. וכן משמע לקמן בפירקין (כו,א), דאמר: כתב לו על הנייר ועל החרס "שדי מכורה לך" "שדי נתונה לך" — הרי זו מכורה ונתונה. ושקלה: דאמר בפרק שני דבתובות (כא,א): האי מאן דבעי לאתויי תחימת ידיה בבי דינא — לבתוב אחספא כו'. ואקאמר: דוקא אחספא, אבל אמגילתא — לא, דלמא משכח אינשי דלא מעלי, ובתיב עליה מאי דעבי. ותנן: הוציא עליו כתב יד, משמע: אבל על החרס — ליכא למיחש לחבי, דאפילו כתוב עליו לא יועיל. ואומר רבינו חם: דהוהא דלקמן והוהא דהכא — אתיא רבי אלעזר, דאמר (בגיטין פ,א): עדי מסירה כרתי. והוהא דבתובות אתיא רבי מאיר דאמר (שם): עדי חתימה כרתי. והוהיא דהכא לא אתיא רבי מאיר; דבין דבעינן בשטר קדושין עדי חתימה, כדמוזה לקמן בפרק שני (מח,א), דעדים שעל גבי החרס לא חשיבי, ואין מוכיח מתוכו כלום בחרס, דחרב שיכול להחדיחיה הוא. ותנן בפרק שני דגיטין (כא,ב): אין כותבין לא על נייר מחוק ולא על דיפתרא משום שיכול להחדיחיה, וחכמים מכשיירין, ואמרו: מאן חכמים — רבי אלעזר. שמע מינה דלא מהני בדבר שיכול להחדיחיה. ואף על גב דאמר בגיטין בסוף פרק שני (כב,ב): לא הכשיר רבי אלעזר אלא בגיטין, אבל בשטרות — לא, דבני מילי בשטרות העומדות לראיה, דבעינן ראוי לעמוד ימים רבים. אבל זה, שאינו עשוי אלא לקרש או אשה ולקנות בו שדה — בעין גיטין הוה, שעשוי לגרש בו את האשה לפי שעה. ואף על פי שהשטר של קנין יכול להועיל לראיה — כמו כן הגט יכול להועיל, בראמר בפרק "הכובלת" (כתובות פט,ב) ובפרק קמא דבבא מציעא (יח,א): וכי תימא לקרמניה — בעינא לאינסוביה בי"ת. אלמא, אף על פי שהיא צריכה לראיה — עיקרו לא לכך נעשה.

אף על פי שאין בו שוה פרוטה — הכא ניחא, דקצת הוא רבותא, לפי דבשוה פרוטה היתה ראויה להתקדש בלא שטר. אבל לקמן (כו,א) גבי "שדי מכורה לך", יש לתמוה: מאי רבותא דאף על פי שאין בו שוה פרוטה? דהתם המוכר נותן השטר, וכך לי בשוה פרוטה כמו באין בו שוה פרוטה! ויש לומר: משום דכתב ביה נתינה אחריתי "ספר המקנה"; סלקא דעתך דליבעי שוה פרוטה, משום דמוכר מקנה שדהו ללוקח, קא משמע לן דלא בעי. **הא** לא דמי האי שטרא וכו' — ומגו לא היה יכול להקשות, דבצד אחד דמי שפיר לגט, דמה גט הבעל כותבו בבית דין.

הלכתא ניתנו — תימה: כיון דהלכתא ניתנו למה לי קרא ד"ויצאה" "והיתה" שהאשה נקנית בשטר? ויש לומר: דשטר מכר לחוד הוי הלכתא, ושטר קידושין נפקי מ"כי יקח" דבעל כותבו, ודמי למכר. ואף על גב דקאמר "הלכתא כרבה" לשון רבים — לאו אתרוייהו קאי. וכהאי גוונא אשכחן ברייש "בנות כותים" (נדה לב,ב) דקאמר: הי קרא הוי הלכתא. אך קשיא: דלקמן (כו,א) גבי שדה, קבעי: מנין שנקנית בשטר, ואיתני קרא דכתיב "ואקח את ספר המקנה"! ושמא יש לומר: דכיון דההוא קרא לא הוי אלא מדברי קבלה — אין להקפיד בכך. אי נמי, יש לפרש: הלכות מדינה, כלומר: מנהג היה כך.

הן הן הדברים הנקנים באמירה – תימה: דבפרק "שני דייני גזירות" (כתובות קח,ב) תנן: הפוסק מעות לחתנו ופשט לו את הרגל – תשב עד שתלבין ראשה. ולמה תשב? ישאנה, ויקרא חמיו לדין, כיון דהן הן דברים הנקנין באמירה! ויש לומר: שהחתן אינו רוצה לטרוח בבית דין ולמיקם בדינא. ורבינו שמואל בן מאיר פירש: דרוקא כשמתוך התנאים עמדו וקדשו – אז נקנים באמירה. ומדקדק מדקתני "עמדו". והדהוא ד"שני דייני גזירות" מיירי בשלא קדשו מתוך הדברים. ומכל מקום מאחר שהסכימו על כך – תשב עד שתלבין ראשה. ומיהו, אין ראיה מלשון "עמדו" – דאורחיה דגמרא בהכי, כמו: קטנה שלא מיאנה (ותגדילה) ועמדה ונשאת, ביבמות פרק "בית שמאי" (קח,א), ורבינו תם פירש: דהא דאמר נקנים באמירה – בנישואין ראשונים דוקא, שהאב משיא את בתו, ויש לו קירוב דעת גדול אצל חתנו. אבל התם מיירי בשניים. וכן היה אומר רבינו תם: אין נקנין באמירה אלא כשהאב פוסק, אבל אחיה ואמה – לא.

עד

1 יְצִיאָה בְּעֵינָן לִשְׁמָהּ - אֲף הֲוָיָיה בָּעֵינָן לִשְׁמָהּ. אוֹ
2 דִּלְמָא: הֲוָיוֹת לַחֲדָדֵי מְקַשְּׁינַן, מָה הֲוָיָיה דְּכֻלָּךְ - לָא
3 בָּעֵינַן לִשְׁמָהּ, אַף הֲוָיָיה דִּשְׁטָר, לָא בָּעֵינַן לִשְׁמָהּ?
4 כְּתַב דְּבָעֲיָא חֲדָר פָּשְׁטָה: הֲוָיָיה לְיִצִיאָה מְקַשְּׁינַן,
5 דְּאָמַר קְרָא "וְיָצְאָה... וְהָיְתָה". אִיתְּמַר, כָּתְבוּ לִשְׁמָהּ
6 וְשֶׁלֹּא מִדַּעְתָּהּ; רָבָא וְרָבִינָא אָמְרֵי: מְקוּדֶּשֶׁת. רַב
7 פָּפָּא וְרַב שֵׁרֵבְיָא אָמְרֵי: אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת. אֲמַר רַב
8 פָּפָּא: אֵימָא מַעֲמָא דִּידְהוּ, וְאֵימָא מַעֲמָא דִּידִי. אֵימָא
9 מַעֲמָא דִּידְהוּ: דִּכְתִיב "וְיָצְאָה... וְהָיְתָה" - מְקַשׁ
10 הֲוָיָיה לִיצִיאָה; מָה יְצִיאָה לִשְׁמָהּ וְשֶׁלֹּא מִדַּעְתָּהּ -
11 אַף הֲוָיָיה נַמִי, לִשְׁמָהּ וְשֶׁלֹּא מִדַּעְתָּהּ. וְאֵימָא מַעֲמָא
12 דִּידִי: "וְיָצְאָה... וְהָיְתָה" - מְקַשׁ הֲוָיָיה לִיצִיאָה; מָה יְצִיאָה - בָּעֵינַן דַּעַת מְקַנֶּה, אַף הֲוָיָיה -
13 בָּעֵינַן דַּעַת מְקַנֶּה, מֵיתִיבִי: אֵין כּוֹתְבִין שְׁטָרֵי אֵירוּסִין וְנִשּׂוּאִין אֶלָּא מִדַּעַת שְׁנֵיהֶן. מַאי לָאו
14 שְׁטָרֵי אֵירוּסִין וְנִשּׂוּאִין מַמָּשׁ? - לָא, שְׁטָרֵי פְּסִיקְתָּא, וְכִדְרַב גִּיחֲל אֲמַר רַב. דְּאָמַר רַב גִּיחֲל
15 מִן הֵן הַדְּבָרִים הַנִּקְנִים בַּאֲמִירָה. "וְכִתְבָה". מָנָא לָן? אֲמַר רַבִּי אַבָּהוּ אֲמַר רַבִּי יוֹחָנָן: דְּאָמַר
16 "בַּעֲלַת בַּעַל" - מְלַמֵּד שֶׁנַּעֲשָׂה לָהּ בַּעַל עַל יְדֵי בְּעִילָה. אֲמַר לֵיהּ רַבִּי זֵירָא לְרַבִּי אַבָּהוּ,
17 וְאִמְרֵי לָהּ, רֵישׁ לָקִישׁ לְרַבִּי יוֹחָנָן: מְעִידָה הִוא שֶׁנִּשֵּׂאת רַבִּי: "וּבְעָלָהּ" - מְלַמֵּד שֶׁנִּקְנֵית בְּבִיאָה?
18 אִי מֵהָתָם הֲוָה אָמְנָא: עַד דְּמִקַּדֵּשׁ וְהַדַּר בָּעֵיל, קָא מַשְׁמַע לָן. - מַתְקִיף לָהּ רַבִּי אַבָּא בַּר
19 מֶמֶל, אִם כֵּן נַעֲרָה הַמְאוֹרָסָה דְּאָמַר רַחֲמָנָא בִּסְקִילָה, הֵיכִי מַשְׁכְּחַתְּ לָהּ? אִי דְּאַקְדּוֹשֵׁי וְהַדַּר
20 בָּעֵיל - בְּעוּלָה הִיא, אִי דְּאַקְדּוֹשֵׁי וְלָא בָּעֵיל - לָאו בְּלוּם הוּא! אֲמַרְוּהּ רַבָּנַן קַמֵּיהּ דְּאַבַּיֵי:
21 מַשְׁכְּחַתְּ לָהּ בְּגוֹן שֶׁבָּא עָלֶיהָ אָרוּס שֶׁלֹּא בְּדִרְכָּהּ. - אֲמַר לְהוּ אַבַּיֵי: עַד כָּאן לָא פְּלִיגִי רַבִּי
22 וְרַבָּנַן אֶלָּא בְּאַחַר, אֲבָל בַּעַל - דִּבְרֵי הַכֹּל, אִם בָּא עָלֶיהָ שֶׁלֹּא בְּדִרְכָּהּ - עֲשָׂאָהּ בְּעוּלָה!
23 מַאי הִיא? דְּתַנְיָא: בָּאוּ עָלֶיהָ עֲשָׂרָה אֲנָשִׁים וַעֲדַיִן הִיא בְּתוּלָה - כּוּלָּן בִּסְקִילָה. רַבִּי אוֹמֵר:
24 אוֹמֵר אֲנִי: רִאשׁוֹן - בִּסְקִילָה, וְכוּלָּן בְּחֶנֶק. אָמַר רַב נַחְמָן בַּר יִצְחָק: מִשְׁפַּחַתְּ לָהּ בְּגוֹן
25 שֶׁקִּדְּשָׁהּ בְּשֻׁטָּר, הוֹאִיל וְגוֹמֵר וּמוֹצִיא - גּוֹמֵר וּמַכְנִיס. - וְרַבִּי יוֹחָנָן, הַאי "וּבְעָלָהּ" מַאי
26 עֲבִיד לֵיהּ? - הַהוּא מְיַפֵּעַ לֵיהּ: זוֹ נִקְנֵית בִּבְיאָה, וְאֵין אָמָּה הָעִבְרִיָּה נִקְנֵית בִּבְיאָה. סָלְקָא
27 דַּעְתָּךְ אָמְנָא תֵּיתֵי בִּקְל וְחוֹמֶר מִיבָּמָה: וּמָה יְבָמָה שֶׁאֵין נִקְנֵית בְּכֶסֶף - נִקְנֵית בִּבְיאָה, זוֹ
28 שֶׁנִּקְנֵית בְּכֶסֶף - אֵינוֹ דִּין שֶׁנִּקְנֵית בִּבְיאָה? - מָה לִיבָמָה שֶׁכֵּן זִקּוּקָה וְעוֹמֶדֶת! שְׁלַח לָךְ דַּעְתָּךְ
29 אֲמִינָא: הוֹאִיל וְכָתַב "אִם אַחֶרֶת יִקַּח לוֹ" - הִקִּישָׁהּ הַכָּתוּב לְאַחֶרֶת; מָה אַחֶרֶת מִיכָּנֵיא
30 בְּבִיאָה - אַף אָמָּה הָעִבְרִיָּה מִיכָּנֵיא בְּבִיאָה, קָא מַשְׁמַע לָן. - וְרַבִּי, הַאי סְבָרָא מְנָא לֵיהּ?
31 אִם כֵּן לִכְתּוֹב רַחֲמָנָא "וּבָעַל", מַאי "וּבְעָלָהּ" - שְׁמַע מִינָּהּ תִּרְתֵּי. וְלִרְבָּא, דְּאָמַר: בַּר
32 אָחִינָא אַסְבְּרָה לִי: "בִּי יִקַּח אִישׁ אִשָּׁה וּבְעָלָהּ" קִידּוּשִׁין הַמְסוּרִין לְבִיאָה - הָווּ קִידּוּשִׁין,
33 קִידּוּשִׁין שֶׁאֵין מְסוּרִין לְבִיאָה - לָא הָווּ קִידּוּשִׁין, מַאי אִיכָּא לְמֵימַר? - אִם כֵּן נִכְתּוֹב
34 קְרָא "אוֹ בְּעָלָהּ", מַאי "וּבְעָלָהּ" - שְׁמַע מִינָּהּ בְּוּלָהּ. וְרַבִּי, הַאי "בַּעֲלַת בַּעַל" מַאי עֲבִיד
35 לֵיהּ? - הַאי מִיבָּעֵי לֵיהּ: בַּעַל עוֹשֶׂה אוֹתָהּ בְּעוּלָה שֶׁלֹּא בְּדִרְכָּהּ, וְאֵין אַחֵר עוֹשֶׂה אוֹתָהּ
36 בְּעוּלָה שֶׁלֹּא בְּדִרְכָּהּ. - וּמִי אִית לֵיהּ לְרַב הַאי סְבָרָא? וְהָתַנְיָא: בָּאוּ עָלֶיהָ עֲשָׂרָה אֲנָשִׁים
37 וַעֲדַיִן הִיא בְּתוּלָה - כּוּלָּן בִּסְקִילָה, רַבִּי אוֹמֵר: אוֹמֵר אֲנִי: רִאשׁוֹן בִּסְקִילָה וְכוּלָּן בְּחֶנֶק.
38 אמר

יציאה בעינן לשמה – דכתיב (דברים כד) "וכתב לה" – לשמה. **הויה דכתיב לא בעינן שתהא לשמה** – שתהא צורת הדיבור שבטובה לשמה. **הדר פשטה** – "ויצאה והיתה". שהרי עיקר שהשטר קונה באשה מכאן למדנו. **שלא מדעתה** – קודם הכתיבה לא נמלך בה, ואחר כך הודיעה וקבלתה, ובגדולה קאי. והוא הדין בקטנה ונערה, לשמה ושלא מדעת אביה. **מה יציאה שלא מדעתה** – שהרי על כרחה היא מתגרשת. **דעת מקנה** – היינו בעל, שהקנה אותה בגט זה לעצמה, ופוטרה ממנו. ובעינן שיכתוב מדעתו, דכתיב "וכתב לה". **אף דעת מקנה** – דהיינו האשה, שנקנית לבעל. **מאי לאו שטרי אירוסין ממש** – כגון "בתך מקודשת לי". **שטרי פסיקתא** – התנאים שביניהם, וממון שפוסקין זה לזה. **באמירה** – בלא קנין. שהקידושין הן גמר הדבר, דבההיא תנאה דקא מתחתני אהדדי – גמרי ומקני. ובאותן התנאים קאמר, שהעדים אין רשאין לכתוב עליהם שטר אלא מדעתם, דניחא להו שתהא במלוה על פה ולא במלוה בשטר. **אטר קרא בעולת בעל** – "כי ימצא איש שוכב עם אשה בעולת בעל". **בעודה** זו – בתמימה: וכי אינה מקובלת עליך, שאתה מחזר ללמדה ממקום אחר? **עד דמקדש** – בבסף, והדר בעיל, כדתניא "כי יקח" דהיינו בסף, והדר "ובעלה". **אם כן** – דהכי קאמר קרא בדעינן בסף ובביאה, ובלאו ביאה לא מקדשה. **נערה מאורסה דבסקילה** – הלכך על כרחך "כי יקח" – הוו קידושין לעצמן, "ובעלה" – הוו קידושין בלא בסף. ומשכחת סקילה בקידושי בלא ביאה. **בעולה היא** – וסקילה בבתולה כתיבא (דברים כב): "כי יהיה נערה בתולה מאורשה לאיש וגו'" ודרשינן (כתובות מח,ב) "בתולה" – ולא בעולה, שהבעולה בחנק בשאר אשת איש. **שלא כדרכה** – דאיתקוש משכבות לדהדי, דכתיב (ויקרא כ) "משכבי אשה" – שתי משכבות. וקרינא בה "כי יקח... ובעלה" ואבתי בתולה היא. **אטר לחו אבי** – ליכא לאוקמי הכי, דאי בא עליה ארוס שלא כדרכה – תו לא הויה בסקילה. דעד כאן לא פליגי רבנן עליה דרבי גבי באו עליה עשרה שלא כדרכה, ואמרו: כולן בסקילה – אלא באחד שאינו בעולה, אבל בעולה – עושה אותה בעולה בשלא כדרכה, דילפינן לה מ"בעולת בעל" כדלקמן. **ועדיין היא בתולה** – שבאו כולן עליה שלא כדרכה. **הראשון בסקילה** – לקמן יליף טעמא בשמעתין. **משכחת לה** – דבסקילה. **שקידשה בשטר** – וההיא לא בעיא ביאה. **דהואיל וגומר ומוציא גומר ומכנים** – בלא ביאה. הלכך, אם לאו דרבי יוחנן, הוה לגבי כסף – עד דמקדש ובעיל. אבל השתא דנפקא לן מ"בעולת בעל", דבבעילה לחודה מיקדשה – על כרחך "כי יקח" דליף "קיחה" "קיחה" אגמריה דבבסף לחודה מיקדשה. דאי עד דמקדש ובעיל – בסף מאי אהני? **לאחרת** – אשתו. **אם כן** – דלא אשמעינן אלא קידושי ביאה – לכתוב "ובעל", מאי "ובעלה" – זו ולא אמה העבריה. **ולרבא דאמר** – לקמן בפרק שני גבי מקדש אחת משתי אחיות סתם – לא הוו קידושין, הואיל ואין ראויין לביאה, שאינו יודע איזו אשתו ואיזו אחות אשתו שהיא בכרת. ואמר רבא: בר אהינא אסברה לי: חכם אחד שמנו בר אהינא לימדני טעם זה מן המקרא "כי יקח... ובעלה": קיחת כסף הראויה לבעילה הוא דהויא קיחה. מנא ליה הא דדרשינן ליה לכדרבי ולמעוטי אמה? **אם כן** – דלקידושי ביאה ולמעוטי אמה, ותו לא יליף מינה, לכתוב "או בעלה". **מאי "ובעלה"** – משמע דקאי נמי אקיחה, למילף דק דבר אהינא. **האי סברא** – דאין אחר עושה אותה בעולה שלא כדרכה. **מודה לענין קנס** – אף על גב דלענין קטלא לא חשיב לה כבתולה, לענין קנס בשאינה ארוסה – מודה דכולהו משלמי. **לבדי** – קרא יתירא הוא, דהא כתיב (דברים כב) "ולנערה לא תעשה דבר". **שניהם שוים** – בני עונשין, למעוטי גדול הבא על הקטנה. **האי סברא** – דבעל עושה אותה בעולה שלא כדרכה כר' מנלך? **תחילת ביאה קונה** – באיסורין. **אי נמי לכתן גדול** – אם מותר לקדש בביאה. אי אמרת תחילת ביאה קונה – מותר, ואם סוף ביאה קונה – נמצאת בעולה משעת העראה שלא לשם קדושין, ואסירה ליה, דכתיב (ויקרא כא) "בתולה מעמיו יקח".

ביאה

ביאה אירוסין עושה כו' — המקדש בביאה מי הויא הך ביאה כנשואין, או אינה אלא כשאר אירוסין? **ואינו יודשה כו'** — דקיימא לן (יבמות כט,ב) אשתו ארוסה — לא אונן ולא מיטמא לה. מתה — אינו יורשה, ואינו מיפר נדריה בלא אביה. **ומקבל את גיטה** — אם גירשה בעלה מן האירוסין בעודה נערה. **פירות** — מנכסים הנופלים לה מבית אבי אמה. **קתני** — קידושי ביאה, והדר תני: נשאת. אלמא: ביאה לאו נישואין עבדי. **כי קתני נשאת אשארא** — אבסוף אימא לך דנשואין עושה. אבל ביאה — לעולם אימא לך דנשואין עושה. **מתקדשת בביאה** — מדעת האב. אבל פחות מכאן — כנותן אצבע בעין, ואינה ביאה. **קנאה** — ואם רוצה להוציאה — מוציאה בגט. **וחייבין עליה משום אשת איש** — אם קיבל בה אביה קדושין. **ומטמאה את בועלה** — כשהיא נדה, שבעת ימים, כדכתיב (ויקרא טו) "יתהי נדתה עליו".

לטמא

אַמַּר רַבִּי זֵירָא: מוֹדֶה רַבִּי לְעָנְיַן קָנָם דְּכוּלְּהוּ מְשַׁלְּמֵי. - **מַאי שְׁנָא מִקְּטָלָא? - שָׁאנֵי הָתָם דְּאָמַר קְרָא "וּמֵת הָאִישׁ אֲשֶׁר שָׁכַב עִמָּהּ לְבַדּוֹ". - וְרַבָּנַן, הַאי "לְבַדּוֹ" מַאי עָבְדֵי לֵיהּ? מִיבָּעֵי לֵיהּ לְכְדְרַבִּי אֶלְעָזָר: "וּמֵתוּ גַּם שְׁנֵיהֶם" - עַד שֶׁיִּהְיוּ שְׁוִין בְּאֶחָד, דִּבְרֵי רַבִּי אוֹשַׁעְיָא. רַבִּי יוֹנָתָן אוֹמֵר: "וּמֵת הָאִישׁ אֲשֶׁר שָׁכַב עִמָּהּ לְבַדּוֹ". וְרַבִּי יוֹחָנָן: הַאי סְבָרָא מְנָא לֵיהּ? אִם כֵּן נִכְתּוֹב קְרָא "בְּעוּלַת אִישׁ", מַאי "בְּעוּלַת בָּעַל" - שְׁמַע מִינָּהּ תַּרְתֵּי. אִיבָּעֵיָא לְהוּ: תְּחִילַּת בִּיאָה קוֹנָה אוֹ סוֹף בִּיאָה קוֹנָה? נָפְקָא מִינָּהּ פִּגּוּל שְׁהֶעֱרָה בָּהּ, וּפְשָׁטָהּ יָדָהּ וְקִבְּלָהּ קִדּוּשִׁין מֵאַחֵר. אִי נַמִי לְכֹהֵן גָּדוֹל, דְּקָא קָנֵי בְּתוּלָה בְּבִיאָה, מַאי? אָמַר אַמֵּימָר מְשֻׁמֵּיהּ דְּרָבָא: כָּל הַבּוֹעֵל - דַּעְתּוֹ עַל גְּמַר בִּיאָה. אִיבָּעֵיָא לְהוּ: בִּיאָה, נִשּׂוּאִין עוֹשֶׂה אוֹ אֵירוּסִין עוֹשֶׂה? נָפְקָא מִינָּהּ לְיוֹרְשָׁהּ, וְלִימְּמָא לָהּ, וְלִהְפֵּר נְדָרֶיהָ. אִי אָמְרַתְּ נִשּׂוּאִין עוֹשֶׂה - יוֹרְשָׁהּ, וּמִימְּמָא לָהּ וּמֵיפֵר נְדָרֶיהָ, וְאִי אָמְרַתְּ אֵירוּסִין עוֹשֶׂה - אֵינוֹ יוֹרְשָׁהּ, וְאֵינוֹ מִימְּמָא לָהּ, וְאֵינוֹ מֵיפֵר נְדָרֶיהָ. מַאי? אֲמַר אַבַּיֵי, תָּא שְׁמַע: הָאָב וְאַבַּי בִּבְתּוֹ בְּקִדּוּשֶׁיהָ בְּכֶסֶף בִּשְׁטָר וּבְבִיאָה, וְאַבַּי בְּמֵיצִיאָתָהּ וּבְמַעֲשֶׂה יָדֶיהָ וּבַהֲפָרַת נְדָרֶיהָ, וּמְקַבֵּל אֶת גִּיטָּהּ, וְאֵינוֹ אוֹכֵל פֵּירוֹת בְּחַיֶּיהָ. נִישֵּׂאת - יֵשׁ עָלָיו הַבַּעַל, שֶׁאוֹכֵל פֵּירוֹת בְּחַיֶּיהָ. קָתָנֵי בִּיאָה וְקָתָנֵי נִישֵּׂאת. - כִּי קָתָנֵי נִישֵּׂאת - אַשְׁאָרָא. - אֲמַר רָבָא, תָּא שְׁמַע: בַּת שֵׁשׁ שָׁנִים יוֹם אֶחָד מִתְקַדֶּשֶׁת בְּבִיאָה, וְאִם בָּא עָלֶיהָ יָבָם - קָנָאָה, וְחַיָּיבִין עָלֶיהָ מִשּׁוּם אֵשֶׁת אִישׁ, וּמְטַמְּאָה אֶת בּוֹעֲלָהּ

לטמא

אוֹ סוֹף בִּיאָה קוֹנָה? נָפְקָא מִינָּהּ פִּגּוּל שְׁהֶעֱרָה בָּהּ, וּפְשָׁטָהּ יָדָהּ וְקִבְּלָהּ קִדּוּשִׁין מֵאַחֵר. **אִי נַמִי לְכֹהֵן גָּדוֹל, דְּקָא קָנֵי בְּתוּלָה בְּבִיאָה, מַאי?** אָמַר אַמֵּימָר מְשֻׁמֵּיהּ דְּרָבָא: כָּל הַבּוֹעֵל - דַּעְתּוֹ עַל גְּמַר בִּיאָה. **אִיבָּעֵיָא לְהוּ: בִּיאָה, נִשּׂוּאִין עוֹשֶׂה אוֹ אֵירוּסִין עוֹשֶׂה?** נָפְקָא מִינָּהּ לְיוֹרְשָׁהּ, וְלִימְּמָא לָהּ, וְלִהְפֵּר נְדָרֶיהָ. **אִי אָמְרַתְּ נִשּׂוּאִין עוֹשֶׂה - יוֹרְשָׁהּ, וּמִימְּמָא לָהּ וּמֵיפֵר נְדָרֶיהָ, וְאִי אָמְרַתְּ אֵירוּסִין עוֹשֶׂה - אֵינוֹ יוֹרְשָׁהּ, וְאֵינוֹ מִימְּמָא לָהּ, וְאֵינוֹ מֵיפֵר נְדָרֶיהָ. מַאי?** אֲמַר אַבַּיֵי, תָּא שְׁמַע: **הָאָב וְאַבַּי בִּבְתּוֹ בְּקִדּוּשֶׁיהָ בְּכֶסֶף בִּשְׁטָר וּבְבִיאָה, וְאַבַּי בְּמֵיצִיאָתָהּ וּבְמַעֲשֶׂה יָדֶיהָ וּבַהֲפָרַת נְדָרֶיהָ, וּמְקַבֵּל אֶת גִּיטָּהּ, וְאֵינוֹ אוֹכֵל פֵּירוֹת בְּחַיֶּיהָ. נִישֵּׂאת - יֵשׁ עָלָיו הַבַּעַל, שֶׁאוֹכֵל פֵּירוֹת בְּחַיֶּיהָ. קָתָנֵי בִּיאָה וְקָתָנֵי נִישֵּׂאת. - כִּי קָתָנֵי נִישֵּׂאת - אַשְׁאָרָא. - אֲמַר רָבָא, תָּא שְׁמַע: בַּת שֵׁשׁ שָׁנִים יוֹם אֶחָד מִתְקַדֶּשֶׁת בְּבִיאָה, וְאִם בָּא עָלֶיהָ יָבָם - קָנָאָה, וְחַיָּיבִין עָלֶיהָ מִשּׁוּם אֵשֶׁת אִישׁ, וּמְטַמְּאָה אֶת בּוֹעֲלָהּ**

לטמא

עד שיהיו שניהם שוין — פירש הקונטרס: בני ענשין, למעט גדול הבא על הקטנה. ולא נזהירא: דהא תנן בפרק "יוצא דופן" (נדה מד,ב), ומייתי לה בסמוך: בת שלש שנים ויום אחד כו'. וקא אמר: אם בא עליה אחד מכל העריות האמורות בתורה — מומתין על ידה. משמע דגדול הבא על הקטנה חייב, ואף על גב דקטנה לאו בת ענשין היאו ויש מפרשים: דההיא דדחם אתיא כרבי יוחנן, דפליג אדרבי אושעיא, ודחזק הוא. ורבינו חם פירש: עד שיהיו שניהם במיטה אחת. ולאו בבני ענשין תליא מילתא, ואפילו גדול הבא על הקטנה חייב אם הם שוים בקטלא. וקאי אמילתיה דרבי מאיר דאמר בפרק "ארבע מיתות" (סנהדרין סב,ב) גבי נערה המאורסה, דרבי מאיר סבר: נערה ולא קטנה, וחכמים אומרים: נערה — אפילו קטנה במשמע. ובעא מיניה רבי יעקב בר אבא מרב: בא על קטנה המאורסה, לרבי מאיר מהו? לגמרי מטמעטן לה, או מסקילה ממעט לה אבל מחנק לא. וקאמר התם: מסתברא דלגמרי ממעט לה, דאי סקלא דערך מסקילה ממעט לה, אבל חנק חייב — והא בענין שניהם שוין. כלומר, באותה מיתה, שאם היתה גדולה — בסקילה. ולפירוש זה ניחא דבעי התם רבי יעקב בר אבא: בא על קטנה המאורסה לרבי מאיר מהו. דזקא לארוסה מיבעיא ליה, משום דאינן שוין במיתה. אבל בשואה ליכא למיבעי, שדרי מיתתו בחנק, ואם היתה גדולה — היתה נמי בחנק, ושניהם שוין למיתה. אבל לפירוש הקונטרס קשה: אמאי מיבעי ליה בארוסה טפי מבשואה? ומיהו יש לומר: כיון ד"מתו גם שניהם" כתיב בשואה פשיטא ליה דפטור, אבל בקטנה ארוסה מיבעיא ליה, דסלקא דעתך דחייב, וקאמר: עד שיהיו שניהם שוין, כלומר: דאפילו ארוסה נמי היא פטור, לפי שאינם בני ענשין ורקשה: דאיכא התם אמוראי דנפקי מלתא דרבי מאיר דחייב בחנק מהאי קרא דכתיב "ומת האיש אשר שכב עמה לבדו", ובעי התם לרבי מאיר: האי "ומתו גם שניהם" לרבי מאיר מאי עביד ליה? ומאי בעי? לוקמא בשואה כדפירשתי! ויש לומר: דניחא ליה לתנא לדחוק לאוקמי מתניתין ד"יוצא דופן" (נדה מד,ב) אפילו כרבי מאיר.

כל הבועל דעתו על גמר ביאה — תימה: דבפרק "הבא על יבמתו" (יבמות נה,ב) ילפינן דאשה נקנית לבעלה בהתראה, אתיא "קיחה" "קיחה" דעריות. והתראה היינו תחילת ביאה, והכא מסיק דסוף ביאה קונה! ואומר רבינו שמשון בן אברהם: דכי אמרינן התראה קונה — היינו בשלא עשה כי אם התראה ופירש מיד, דמוכח שלא היה בדעתו לקנות בגמר ביאה. אבל הבא מיירי שגמר ביאתו, דאז לא קני בהתראה, כיון שדעתו על גמר ביאה. והלשון מוכיח, דקאמר "כל הבועל" ולא קאמר "כל המתראה". והרב רבינו יצחק בן מאיר תירץ: הא דנקנית בהתראה — היינו במפרש שרוצה לקנות בהתראה, אבל בסתם — דעתו על גמר ביאה. ורבינו חם תירץ: דאחרי שנתרבתה התראה בגמר ביאה, אם כן כל מקום שמזכיר ביאה — בהתראה קאמר. והכי קאמר: תחילת התראה קונה או בסוף התראה קונה. ולמאן דאמר (שם) התראה זו הכנסת עטרה דשיך בה תחילה וסוף. ורבינו נסים גאון תירץ: דההיא דיבמות איירי אחר קדושין, דעל ידי אותה התראה הוי כנשואה, כמו חופה דלאחר קדושין. וקשה לפירושו: ד"קיחה" "קיחה" גבי קדושין בתיב, ולא מיירי בחופה כלל!

ומקבל את גיטה — יש להסתפק אם יכול האב לקבל גט לבתו קטנה משנשאת. ונראה לומרי הרב רבי יצחק: דמשנשאת אין האב יכול לקבל לה גט, ואפילו היא קטנה. ומביא ראיה מהא דתנן בירושלמי במסכת תרומות בפרק שמיני, דהכי תנן התם: האשה שהיתה אוכלת בתרומה, ואמרו לה: מת בעליך או גירשך, וכן העבד שהיה אוכל בתרומה וכו', רבי אליעזר מחייב קרן וחומש, רבי יהושע פוטר. וקאמר עלה בגמרא: ניתא "מת בעליך", "גירשך", מי לא ידעה? רבנן אמרין: במשנה ראשונה, שכן ארוסה בת ישראל אוכלת בתרומה, ואביה מקבל גיטה. ורבי אליעזר אומר: אפילו תינוקת במשנה אחרונה. תפתר שאמרה לו "התקבל לי גיטי במקום פלוני" והיה לו להביאו בעשרה ימים ומצא סוס רץ והביאו בחמשה ימים. והשתא, מדרחיק לאוקמי במשנה אחרונה, וכגון שאמרה "התקבל" וכו' לא מוקי לה בשנשאת כשהיא קטנה ואביה מקבל את גיטה — משמע דמשנשאת, אף כי היא קטנה — אין אביה מקבל גיטה.

וחייבין עליה משום אשת איש — פירש הקונטרס: אם קיבל בה אביה קדושין. ויש לתמוה: אמאי איצטריך וחייבין עליה משום אשת איש? והא קתני סיפא: אם בא עליה אחד מכל העריות שבתורה — מומתים על ידה, ואשת איש בכלל, כדמוכח פרק "בן סורר ומורה" (סנהדרין סט,א), אפילו בדמה בדאיתא פרק "ארבע מיתות" (שם נה,ב) בשמעתא דתקלה וקלון! ונראה לרבינו יצחק: דקאי אי"א אם בא עליה יבם קנאה?, וקא משמע לן דקונה קנין גמור, וחייבין עליה אף מדאורייתא. דסלקא דעתך אמינא דלא קניא אלא מדרבנן, כדאמר (יבמות סח,א): עשו ביאת בן תשע כמאמר בגדול, דמעמעין לה לקמן בפירקין (יט,א) מ"אשר יטאף את אשת איש" — פרט לאשת קטן, הכי נמי נעשה ביאה בקטנה כמאמר בגדול, קא משמע לן. ומיהו, קשה: דבפרק "בן סורר ומורה" (סנהדרין סט,א) דייק מדקא דהולכין בדיני נפשות אחר הרוב, דאי לא אולינן אחר הרוב — ניחוש דילמא איילונית היא, ואדערא דהכי לא קדיש. והשתא, ניחא דא"אם בא עליה יבם" קאי — הוה ליה למימר אדערא דהכי לא יבמ! וכי תימא דאקדושין דאחיו שמת קאי, ולהכי קאמר דאדערא דהכי לא קדיש, והשתא מאי נפקא מינה? אפילו אדערא דהכי קדיש — מכל מקום מצי למיפרך: אמאי חייבים משום אשת איש, והא איילונית לאו בת ייבום היא, דכתיב (דברים כה) "אשר תלד" פרט לאיילונית! לכן נראה לפרש: דחייבין עליה משום אשת איש, בין א"אם בא עליה יבם" בין אאשת איש דעלמא קאי. ותירוץ דוי, דקאי נמי א"אם בא עליה יבם". דמסיפא, ד"אם בא עליה אחד מכל העריות בו" — לא הוה שמעינן, דמהתיא לא משתמע אלא דוקא אשת איש, והתם פריך מהא דמחייבין משום אשת איש. והרב רבינו דוד תירץ דאיצטריך למיתני "וחייבין עליה משום אשת איש" — לאשמועינן דסיפא ד"מומתים על ידה", רוצה לומר דאף הבהמה אם היא באה על האשה — נהרגה על ידה הבהמה. דאי לא תני אלא הא דמומתים על ידה הוה אמינא היינו דוקא עריות, דומיא דאשת איש, אבל הבהמה לא. אבל השתא דתנא ברישא "וחייבין עליה משום אשת איש" — אם כן סיפא דקתני "מומתים על ידה" אשמועינן חדוש; דאף אותן עריות דלא דמיין לאשת איש כמו הבהמה — אמרינן נהרגת.

ומה

ומה שפחה כנענית וכו' זו שביאתה מאכילתה בתרומה אינו דין שכספה מאכילתה — ואם תאמר: נינמא יבמה תוכיח, שביאתה מאכילתה ואין כספה מאכילתה — אף אני אביא ארוסה! ויש לומר: דהאי לך וחזור אינו כי אם גלוי מלתא בעלמא, דארוסה מקרי קנין כספו כמו שפחה, והלכך לא שייך למיפרך יוכיח. עוד יש לומר: דליכא למימר יבמה תוכיח.

דאיכא למיפרך: מה ליבמה — שכן אינה נקנית בכסף, תאמר באשה שנקנית בכסף, דין הוא שתאכל בתרומה על ידי כסף. **מה** שפחה כנענית שאין ביאתה מאכילתה — מהאי קל וחומר ליבא למילף שתהא אשה נקנית בכסף ובשטר. דאיכא למיפרך: מה לשפחה כנענית — שכן יוצאה בכסף, כדפריך לעיל גבי אמה העבריה. אבל לענין אכילת תרומה — לא שייך למיפרך הכי.

זו שביאתה מאכילתה אינו דין שכספה מאכילתה — ואם תאמר: נינמא "דיד" אסוף דינא. כלומר, מאיזה כח אתה בא ללמוד כסף — מכח ביאה — דין בביאה, ולא יאכיל אלא אחר חופה. ודוגמתה בפרק שני דבבא קמא (כה,א) ויש לומר: הכא סברי רבני טרפון, דאמר: לא אמרינן "דיד" היכא דמיפרך קל וחומר. ואי אמרת הכא "דיד" — מיפרך לך וחומר. ורבינו שמשון מקוצי תירץ: דלא אמרינן "דיד" אלא היכא דבעי למימר דין חדש, כגון התם דאמר קרן ברשות הרבים חצי נזק, ואתה בא ללמוד נזק שלם מקל וחומר דשן ורגל. אבל הכא, דרחמנא אמר קנין כסף אוכל, ואין אנו באין ללמוד מן הקל וחומר אלא מדין קנין כסף. **רבינא** אמר מדאורייתא מיפשט פשיטא דאבלה — פירוש: ורבינא בא לקיים לעולם אימא לך דביאה אירוסין עושה. ודקאמרת: מאי שנא הכא דפשיטא ליה, מאי שנא הכא דמספקא ליה? — בדאורייתא פשיטא דאבלה בין בביאה בין בכסף, והא דשלח ליה לאוסרה בתרומה — מדרבנן, ומדרבנן היה רבי יהודה בן בתירה דן קל וחומר. דבביאה פשיטא ליה דאבלה אפילו מדרבנן, ולא שייך בה חשש סימפון, משום דאין אדם שותה בבוס אלא אם כן בודקו. ומקל וחומר רוצה לדון דבכסף נמי ליכא למיחש לסימפון, כדמפרש בגמרא.

זו שביאתה מאכילתה בתרומה — פירש הקונטרס: דבנישואת פשיטא דכולי עלמא מודו דלא חיישינן לסימפון, דאין אדם שותה בבוס אלא אם כן בודקו, וידע וקבל עליו. ונקשה מה שפירש בקונטרס דאירי בנישאת. דהא לא בא רבינא ליישב אלא דאירוסין עושה! ויש ליישב, דהכי קאמר: כי היכי דבנישואין פשיטא ליה דאבלה, דכולי עלמא מודו דאין אדם שותה בבוס אלא אם כן בודקו — הכי נמי אינו בא עליה אלא אם כן בודקה, ואין אדם עושה בעילתו בעילת זנות. והרב רבי משה פירש, דהכי קאמר: מה שפחה כנענית, שאין ביאתה מאכילתה בתרומה אפילו מן התורה — כספה מאכילתה אפילו מדרבנן. זו שביאתה מאכילתה מן התורה — אינו דין שכספה מאכילתה אפילו מדרבנן? ומיירי שפיר בביאה שלא על ידי חופה.

עד

לְמִמְּאָ֣ה מִשְׁכָּ֔ב תַּחְתָּ֖יו בְּעָלְי֑וֹן. וְאִם נִישֵּׂ֣את לְכֹהֵן - אוֹכֶ֣לֶת בִּתְרוּמָ֔ה, וְאִם בָּ֥א עָלֶ֖יהָ אֶחָ֥ד מִכָּל֙ עֲרָיוֹ֣ת שָׁבַ֣תּוֹרָ֔ה - מוּפְתֶ֥ה עַל יָדָ֖הּ וְהִ֣יא פְּסוּרָ֑ה. וְאִם בָּ֥א עָלֶ֖יהָ אֶחָ֥ד מִן הַפְּסוּלִ֑ין - פְּסָלָ֥ה מִן הַכְּהֻנָּ֖ה. קָתָנֵ֣י בְּיָאָ֔ה, וְקָתָנֵ֥י נִישֵּׂ֖את. - הָכִ֣י קָאָמַ֑ר: אִי הָנֵי נְשׂוֹאִין דְּכֹהֵנֵי נִינְהוּ - אוֹכֶ֣לֶת בִּתְרוּמָ֔ה. - תָּא שְׁמַ֣ע: וְכִבֵּ֥ר שָׁלָ֛ה יוֹחָנָ֥ן בֶּן גֹּ֖ג בַּ֣ג אֲצֶ֑ל רַבִּ֣י יְהוּדָ֔ה בֶּן בְּתֵירָ֖ה לְנָצִ֥יב: שְׁמַעְתִּי֙ עָלַ֣יִךְ שֶׁאָתָ֔ה אוֹמֵ֥ר אֲרוּסָ֖ה בַּ֣ת יִשְׂרָאֵ֑ל אוֹכֶ֣לֶת בִּתְרוּמָ֔ה. - שָׁלַ֥ח לוֹ: וְאַתָּ֖ה אִי אַתָּ֣ה אוֹמֵ֑ר כֵּ֣ן? מוּחְזָקְנִ֥י בְּךָ֛ שֶׁאַתָּ֥ה בָקִ֖י בְּחִדְרֵ֣י תוֹרָ֑ה, לְדָרוֹשׁ בְּקַל וְחוֹמֶ֖ר אִי אַתָּ֣ה יוֹדֵ֔עַ?! וּמַה שְּׁפָחָ֥ה כְּנַעֲנִ֖ית שֶׁאֵ֥ין בִּיאָתָ֛הּ מַאֲכִילָתָ֖הּ בִּתְרוּמָ֑ה - כַּסְּפָ֥ה מַאֲכִילָ֖תְהָ בִּתְרוּמָ֔ה, זוֹ שֶׁבִּיאָתָ֥הּ מַאֲכִילָ֖תְהָ בִּתְרוּמָ֑ה - אֵינוֹ דִּין שֶׁכַּסְּפָ֥ה מַאֲכִילָ֖תְהָ בִּתְרוּמָ֔ה? אֲמָרוּ חֲכָמִ֗ים: אֵין אֲרוּסָ֥ה בַּת יִשְׂרָאֵ֛ל אוֹכֶ֥לֶת בִּתְרוּמָ֖ה עַד שֶׁתִּכָּנֵ֥ס לַחֻפָּ֑ה, מִשּׁוּם דְּעוּלְּא. - וְכֵן בַּג בַּ֣ג, גַּבֵּי שְׁפָחָ֥ה כְּנַעֲנִ֖ית - לָ֣א שְׁיֵ֔יר בְּקַנְיָנָ֑הּ, הָכָ֣א - שְׁיֵ֔יר בְּקִנְיָנָ֑הּ. רְבִינָ֥א אָמַ֖ר: מִדְּאוֹרַ֣יְיתָא - מִיפְּשַׁ֣ט פְּשִׁ֔יטָא לֵ֖יהּ דְּאָבְלָ֑ה, וּמִדְּרַבָּנָ֗ן הוּא דְּשָׁלַ֥ח לֵ֛יהּ. וְהָכִ֥י שָׁלַ֖ח לֵ֑יהּ: שָׁמַ֣עְתִּי עָלַ֔יִךְ שֶׁאָתָ֥ה אוֹמֵ֖ר אֲרוּסָ֣ה בַּת יִשְׂרָאֵ֑ל אוֹכֶ֣לֶת בִּתְרוּמָ֔ה, וְלָא חֵישַׁ֥תְּ לְסִימְפּוֹן. - שָׁלַ֥ח לֵ֖יהּ: וְאַתָּ֥ה אִי אַתָּ֣ה אוֹמֵ֑ר כֵּ֣ן? מוּחְזָקְנִ֥י בְּךָ֛ שֶׁאַתָּ֥ה בָקִ֖י בְּחִדְרֵ֣י תוֹרָ֑ה, לְדָרוֹשׁ בְּקַל וְחוֹמֶ֖ר אִי אַתָּ֣ה יוֹדֵ֔עַ? וּמַה שְּׁפָחָ֥ה כְּנַעֲנִ֖ית שֶׁאֵ֥ין בִּיאָתָ֛הּ מַאֲכִילָתָ֖הּ בִּתְרוּמָ֑ה - כַּסְּפָ֥ה מַאֲכִילָ֖תְהָ בִּתְרוּמָ֔ה, זוֹ שֶׁבִּיאָתָ֥הּ מַאֲכִילָ֖תְהָ בִּתְרוּמָ֑ה - אֵינוֹ דִּין שֶׁכַּסְּפָ֥ה מַאֲכִילָ֖תְהָ בִּתְרוּמָ֔ה? אֲבָל מָה אֲנֶ֣יךָ מֵבִ֔יא אֲרוּסָ֥ה בַּת יִשְׂרָאֵ֛ל אוֹכֶ֥לֶת בִּתְרוּמָ֖ה עַד שֶׁתִּכָּנֵ֥ס לַחֻפָּ֑ה, הֵיכִ֥י דָּמְי֖? אִי בְּבִיאָ֣ה שֶׁעַל יְדֵ֣י חוּפָּ֔ה, וְכֶ֥סֶף שֶׁעַל יְדֵ֖י חוּפָּ֑ה - בְּתַרְוַיְיהוּ מֵיכַ֖ל אָכְלָ֔ה? וְאֶלָּ֥א בְּבִיאָ֖ה שֶׁעַל יְדֵ֣י חוּפָּ֑ה, וְכֶ֥סֶף שֶׁלֹּ֖א עַל יְדֵ֣י חוּפָּ֔ה - הָכָ֣א תַּרְתֵּ֔י וְהָכָ֖א חָדָ֑א. אֶלָּ֥א לָאו - בְּבִיאָ֖ה שֶׁלֹּ֣א עַל יְדֵ֣י חוּפָּ֔ה, וְכֶ֥סֶף שֶׁלֹּ֖א עַל יְדֵ֣י חוּפָּ֑ה. אִי אָמְרַתְּ בְּשֶׁלָּ֖מָא נְשׂוֹאִ֑ין עֲשׂ֣וּיָה - מִשּׁוּם הָכִ֥י פְּשִׁיטָ֖א לֵ֣יהּ דְּאַלִּיקְנֵ֔יהּ לָ֣הּ בְּבִיאָ֔ה מִכֶּ֖סֶף, אֶלָּ֥א אִי אָמְרַתְּ קִדּוּשִׁ֖ין עֲשׂ֣וּיָה - מַאי שְׁנָ֔א הָכָ֖א דְּפִשְׁטָ֣א לֵ֑יהּ, וּמַאי שְׁנָ֔א הָכָ֖א דְּמִסְפְּקָ֥א לֵ֖יהּ? - אָמַ֣ר רַ֔ב נָתָ֖ן בַּר יִצְחָ֑ק: לְעוֹלָ֥ם אֵימָ֖א לָ֣ךְ בְּבִיאָ֑ה שֶׁעַל יְדֵ֣י חוּפָּ֔ה, וְכֶ֥סֶף שֶׁלֹּ֖א עַל יְדֵ֣י חוּפָּ֑ה. וּדְקָאָמַ֣רְתְּ: הָכָ֖א תַּרְתֵּ֔י וְהָכָ֖א חָדָ֑א - קַל וְחוֹמֶ֖ר מֵיתֵ֣א אֵיתֵ֔יהּ. וְהָכִ֥י שָׁלַ֖ח לֵ֑יהּ: וּמַה שְּׁפָחָ֥ה כְּנַעֲנִ֖ית שֶׁאֵ֥ין בִּיאָתָ֛הּ מַאֲכִילָתָ֖הּ בִּתְרוּמָ֑ה - כַּסְּפָ֥ה מַאֲכִילָ֖תְהָ בִּתְרוּמָ֔ה, זוֹ שֶׁבִּיאָתָ֥הּ מַאֲכִילָ֖תְהָ בִּתְרוּמָ֑ה - אֵינוֹ דִּין שֶׁכַּסְּפָ֥ה מַאֲכִילָ֖תְהָ בִּתְרוּמָ֔ה? אֲבָל מָה אֲנֶ֣יךָ מֵבִ֔יא אֲרוּסָ֥ה בַּת יִשְׂרָאֵ֛ל אוֹכֶ֥לֶת בִּתְרוּמָ֖ה עַד שֶׁתִּכָּנֵ֥ס לַחֻפָּ֑ה, הֵיכִ֥י דָּמְי֖? אִי בְּבִיאָ֣ה שֶׁעַל יְדֵ֣י חוּפָּ֔ה, וְכֶ֥סֶף שֶׁעַל יְדֵ֖י חוּפָּ֑ה - בְּתַרְוַיְיהוּ מֵיכַ֖ל אָכְלָ֔ה? וְאֶלָּ֥א בְּבִיאָ֖ה שֶׁע

סימפון בעבדים ליכא — לבטל את המקח. **הא** קא חזי להו — וסבר וקיבל. **נמצא** גנב בו — אינו בטל בבך, דהא קיימא לן: המוכר עבד לחבירו ונמצא גנב או קוביוסטוס — הגיעו, וברייתא היא (בבבא בתרא ב"המוכר פירות") (עב.ב). **קוביוסטוס** — גונב נפשות. **הגיעו** — הרי הוא שלו, דסתם עבד בגוב הוא. **לסטים מזויין** — דהא לא שכיח. **ולא** קבלו עליו. **או מוכתב למלכות** — שנתחייב מיתה למלך. **קלא אית ליה** — וסבר וקבל. **קיבל** מסר והלך — סימן הוא. **קיבל** — עליו את המומים. משום סימפון — ליכא, משום דעולא — איכא. **מסר** — האב לשלוחי הבעל, או שהלכו שלוחי האב עם שלוחי הבעל ועדה בדרך. משום סימפון — איכא, משום שמא תשקה — ליכא, דליתנהו לאחיה ולאותה גבה. **תיקבא** = שלשה קבין. **דיניי** = זהובים. **דשוויה שליח** — לקבל קדושיה ולא נמלך בה בבמה. ובנתיה דרבי יוסי נמי, אי שוו שליח — לא הוו קדושין אלא בתרקבא דדיניי. **כל** כסף האמור בתורה כסף צורי — אם פירש שקלים הוי שקל צורי, ואם סתם — הוי מטבע הפופוחה שבצורי. **ושל דרהים כסף מדינה** — לקמן מפרש לה: כסף מדינה — שמנינית שבבבל צורי; אם סלע הוא — שמנינית שבסלע צורי, ואם דינר הוא — שמנינית שבדינר צורי; הלכך, פרוטה — לא מצית נחושת ליכא. ובקידושין בכסף כתיב, דהא קידה קידה בעירי. וכיון דאפיקתיה מפרוטה — אלמא אדינר, בדלקמן. מידי דחשיבות בעי, אוקמוה אדינר, בדלקמן. **הכי גרסינן: גופא אמר רב יהודה בר'. וכללא הוא** — שכסף שכתוב בתורה דוקא כסף כתיב או שויוי. ונפקא מינה — דהוי כסף צורי ולא פרוטות.

והרי

עד שתכנס לחופה משום דעולא — מדנקט "עד שתכנס לחופה" — משמע דהייינו כשמשנה אחרונה דפרק "אף על פי" (כתובות נז.ב) שאינה אוכלת בהגעת זמן עד שתכנס לחופה. ותימה: דבפרק "אף על פי" (שם) פליגי אמוראי במשנה ראשונה שאינה אוכלת בתרומה עד שיגיע זמן — אי משום דעולא, או משום סימפון. אפילו הכי, במשנה אחרונה מודו כולהו דטעמא משום סימפון, כדאיתא התם. דקאמר התם: [ובתרייתא] משום סימפון. והכא קאמר משום דעולא — דהייינו משום שמא ימזגו; ויש לומר: עד שתכנס לחופה לאו דוקא, אלא עד שיגיע זמן וכשמשנה ראשונה. ולפי שבהגעת זמן רגילין לעשות חופה נקט חופה. והרב רבינו משה מנרבונה מפרש: עד שתכנס לחופה הוי דוקא. דקסבר: אי לאו דגזרו מעיקרא משום דעולא — משום סימפון לא היו מתחילין לגזור ולאסור עד שתכנס לחופה. שהרי מומין לא שכיחי, ורוב נשים אין בהם מום. אלא מאחר שדתחילו לגזור משום דעולא, שגזרו בתחילה עד הגעת זמן משום שמא ימזגו — האריכו הגזירה משם ואילך עד החופה משום סימפון, והואיל וכבר הוצרכו לגזור עד הגעת זמן משום דעולא. ולכך תלה הטעם בדעולא, שהוא עיקר הדבר. וגם יש ספרים דגרסי התם: עד שתכנס לחופה משום דעולא ומשום סימפון, ולפי זה ניחא. וקצת קשה: דאמר בסמוך: איבא בעייניהו קבל מסר והלך. במסר הלך, למאן דאמר משום דעולא ליכא ומשום סימפון איכא, ולפירוש הרב רבינו משה קשה: מאי קאמר? הא כולהו אית להו דעולא והוהיא דסימפון, כדפרישתי. ורציך לומר: דמאי בעייניהו לאו לפי האמת שנוהג עכשיו, דאז חיישינן לסימפון — אלא לפי מה שהיה ראשונה בא לפרש, מה לנו אי הוי טעמא משום דעולא או משום סימפון.

קוביוסטום — פירש הקונטרס: גונב נפשות. ונקשה: דבפרק קמא דבכורות (ה,א) אמר: שאל קונטריקוס הטפסר לרבן יוחנן בן זכאי גבי שקלים ובקע לגלגולת: בגבוי הכסף אתה מוצא מאתים ואחד כבר ואחד עשר מנה, ובנתינת הכסף אתה מוצא מאה כבר. משה רבכם גנב הייה, או קוביוסטוס הייה, או אינו בקי בחשבונות הייה? ומה ענין גונב נפשות לחסרון השקלים? לכן פירש רבינו חננאל: דקוביוסטוס — משתוק בקוביא. והא דאמר בבראשית רבה (פרשת "וישלח") "ויאמר שלחני כי עלה השחר" דקאמר ליה יעקב למלאך: וכי גנב אתה או קוביוסטוס אתה שאתה מתיירא מן השחר? לפירוש הקונטרס ניחא. ולפירוש רבינו חננאל נמי יש לומר, דאדם שמשתק בקוביא רגיל להיות עליו נושים הרבה, ונמנם בפניהם. **הנהו** קלא אית להו — פירש הקונטרס: וסבר וקבל. ונקשה לרבינו תם: דבפרק "המוכר פירות" (בבא בתרא צב.ב) אמר בהדיא: לסטים מזויין או מוכתב למלכות — אומר לו "הרי שלך לפניך". ומפרש רבינו תם: קלא אית להו — ולא שכיחי, ולא חשו להו לסימפון, כיון דלא שכיחי. ורבינו אליהו מקיים פירוש הקונטרס; ודחיכה דקיבל המוכר מעות, דמרינן: מדלא בדק הלוקח קודם נתינת המעות הני מומין דאית להו קלא — אם כן סבר וקבל. והא דאומר לו "הרי שלך לפניך" — מיירי קודם שנתן הלוקח מעות. וקצת משמע בן התם, דפרק: ולימא המוציא מחבירו עליו הראייה. אלמא משמע דהלוקח מוחזק.

קבל מסר והלך — פירש הקונטרס: קבל או מסר או הלך, כלומר: מסר האב לשלוחי הבעל, או שהלכו שלוחי האב עם שלוחי הבעל. ונקשה: דמשמע הכא דבמסר לשלוחי הבעל חיישינן לסימפון, ובפרק "נערה שנתפתתה" (כתובות מה.ב) אמר רב: מסירתה לכל, אף לתרומה. משמע דמשום סימפון ליכא למיחש לכך דראה לפרש: דמסר והלך — חזא מילתא דהיא, והכי פירושו: מסר האב לשלוחי הבעל, והלך גם הוא עמהם. והלכך חיישינן לסימפון, דאז לא בדקינן לה עד שתהא בביתו. אבל מסירתה דהתם — מיירי כשלא הלך עמהם, דאז בדק לה מיד. **שבן** אשה מקפדת על עצמה וכו' — קא סלקא דעתיה דרבי זירא אפילו פשטה ידה וקבלה קאמר דאינה מקודשת, דהואיל ורגילה להקפיד על דינר, משום דכתיב "כסף" בקרא, ולובי דיודה לא חשיב כסף אלא דבר שרגילה בו להקפיד. ומשום הכי (קפרין) [קפריך]: בנתיה דרבי יוסי שרגילות להקפיד על תרקבא דדיניי — הכי נמי לא יתקדשו בדינר, אפילו פשטה ידה וקיבלה פחות מתרקב לא יחשב כסף לגבייהו? ואין זו סברא! ומשני: פשטה ידה לא קאמינא — דאפילו בפרוטה היתה מתקדשת, דכסף קרינא ביה. כי קאמינא — דקידושי בליליא, אי נמי דשויה שליח. ובהכי הוי פלוגתא דבית שמאי ובית הלל דמנחיתין. ופירש הקונטרס: דבנתיה דרבי יוסי היכא דשוו שליח לא הוו קדושין אלא דוקא בתרקבא דדיניי. ונקשה: דאם כן נתת לדבריך לשיעורין, כיון דאולינן בתר כל אחת ואחת לפי דעתה. דכהאי גוונא פריך בפרק קמא דגיטין (יד,א) ובפרק "חזקת הבתים" (בבא בתרא טז,א) גבי בר אלישיב! ונראה דהכי פריך: אלא מעתה כגון בנתיה דרבי יוסי נמי וכו', וכי תימא הכי נמי דלא מתקדשי בפחות מתרקבא דדיניי — אם כן נתת לדבריך לשיעורין; דבנתיה דרבי יוסי משום שהן עשירות לא מתקדשי בפחות מתרקבא דדיניי, ואחרות מתקדשות בדינר. ומשני: פשטה ידה לא קאמינא — דגלתה בדעתה דאינה מקפדת, ומתקדשת אפילו בשוה פרוטה. כי קאמינא — דקידושי בליליא, אי נמי דשויה שליח, דאז בולן שוות דבפחות מתרקב אינה מתקדשת. ואז אינן יוצאות מכלל שאר נשים, דזן יודעות שלא יתנו לשליח אלא כמו לשאר נשים. **כל** כסף האמור בתורה סתם כסף צורי — פירש הקונטרס: אם פירש שקלים — הוי שקל צורי, ואם סתם — הוי מטבע פחותה שבצורי. הלכך, פרוטה לא מצית אמרת — לפי שהיא של נחושת, ובצורי משמע של נחשת ליכא, ובקדושין "בכסף" כתיב, ד"קידה" "קידה" גמירי, וכיון דאפיקתיה מפרוטה — אלמא מידי דחשיבות בעי, אוקמוה אדינר. ולקמיה בשמעתין פירש הקונטרס דהכי גרסינן: גופא אמר רב יהודה אמר רב אסי. והייינו משום דאי קאי אדלעיל הוה ליה למיפך לאלתר: לימא רב אסי דאמר בבית שמאי?

והרי

והרי טענה וכו' — פירש הקונטרס: מדקתני שתי כסף — שמע מינה קרא לאו דוקא קאמר כסף, אלא אכמותא בעלמא קפיד. וכיון שלא פירש כמה — לא מסרו אלא לחכמים, ולא קים להו לאשבועיה בבציר מהכי. דאי קרא כסף דוקא קאמר, נהי דמעה היא מטבע הפחותה שבצורי — מיהו שתים מנא להו? ומנשני: מה כלים שנים אף כסף שנים, ומה כסף דבר חשוב — אף כלים דבר חשוב, כלומר שיהיו שוין שתי כסף. ולאפוקי ממאן דאמר: טענו שני כלים במחטין חייב בהזדאת אחת מהן, לכן יצאו כלים למשהו — כלומר שיתחייב עליהן בכל שהוא. ורבותינו מפרשים: שהדינר הוי מטבע הפחות שבצורי, ופריך: מדקתני שתי כסף שהם מעות, ולא קתני "שני", דהוי משמע שני דינרין. ותירץ: מה כלים דבר חשוב — אף כסף דבר חשוב, ומעה דבר חשוב. ולדידי קשה בה טובא: חדא — אם כן, דכל כסף האמור בתורה הוא דינר, היכי אתיא דך היקישא ומפיק להה? הא כי אתא היקישא — לאשמועינן מה כלים שנים אף כסף שנים הוא דאתא. ועוד: מאי קאמר מה כלים דבר חשוב, וכי מחט דבר חשוב הוא? והא אמר: לכך יצאו כלים למשהו — אלמא לא חשיבי מחטין. ועוד, בהדיא אמר התם אביפא: מה כסף דבר חשוב — אף כלים דבר חשוב, ודכסף כי אתא — להך דרשה אתא. ועוד, כאן לשונו. ורבינו יצחק הקשה על פירוש רש"י: ביון דמטבע פחות שבצורי היא מעה — היכי שייך כלל למימר ביון דאפיקתיה מפרוטה אוקמיה אדינר? הוה ליה למימר אמעה. שהוא מטבע פחות שבצורי. ולכאורה לקמן (יב,א) דאמר: ביון דאפיקתיה מפרוטה דהוי כסף — אוקמיה אדינר — היינו בתר דאשבחנא דפרוטה הוי שפיר בכסף לגבי אמה דעבריה, וביון דאפיקתיה מפרוטה דהוי כסף — אוקמוה אדינר דהוי דבר חשוב. אבל השתא, דאמר דבצורי ליכא פרוטה — אלמא מטבע פחות שלהן היינו מעה, נהי נמי דאפיקתיה מפרוטה, אדינר אמאי מוקמת לה? אמעה הוה לן לאוקמא! ועוד קשה: דפירש דאתא לאפוקי ממאן דאמר טענו שתי מחטין והודה לו באחת מהן דחייב. דהא בפרק "שבועת הדיינים" (לט,ב) משמע דתך דרשה ד"מה כסף דבר חשוב" אתי אליבא דשמואל, דלרב שביראי ליה כסף כי אתא — לכפירה דהא דאתא! לכן נראה לרבינו יצחק כמו שפירש בשם רבותיו: דדינר הוי מטבע הפחותה שבצורי. ומה שהקשה רש"י דאי כל כסף האמור בתורה דינר, היכי אתיא היקישא ומפקא ליה? הא כי אתא היקישא לאשמועינן מה כלים שנים אף כסף שנים אתא. נראה דלא קשה ליה מידי: דהא אין היקש למחצה, וכי היכי דגמרינן מיניה שנים – גמרינן מיניה נמי דבר חשוב. ומה שהקשה: וכי מחט דבר חשוב הוא? — הא אמרינן התם לכך יצאו כלים למשהו — הא נמי לא קשה: דאפילו מחט יש בו חשיבות גדול, שראוי לעשות בו מלאכה גדולה. והא דקאמר התם: יצאו כלים למה שהן — לאו דוקא למה שהן, אלא לאפוקי דלא בעינן שיהא הכלי שוה מעה, אך שיהא שוה פרוטה, ומכל מקום חשיבות גדול יש, שראוי לעשות בו מלאכה גדולה. ומה שהקשה דבגערות נרסינן אינפא — הא נמי לא קשיא מידי; דהתם היינו לשמואל, דלא איצטריך ליה כסף למידי אחרינא, ודריש ליה התם: ללמד על כלים דבעינן דבר חשוב. אבל הכא אתא אליבא דרב, דמוקי כסף לכפידה, ולדידיה תרוייהו דרשות נפקי מכלים — שנים ודבר חשוב. ומיהו, לפירוש זה דאמר דבצורי ליכא מעה, קשה: דהא כתיב (ויקרא כז) "עשרים גרה השקל" ומתרגמינן: עשרים מעין. אלמא היתה מעה בימי משה בכסף שבתורה! ואומר רבינו תם: דגרה לא הוי מעה, אלא משקל היה בימי משה שהיה שוה מעה, ושוב עשו ממנו מטבע, וקראוהו מעה.

רב

והרי טענה — שאדם טוען את חבירו, ומשביעין אותו את הודה במקצת, דכתיב "כי יתן איש" וגו' ועליו כתיב "אשר יאמר כי הוא זה" דילפינן מינה (בבא קמא קז,א) שהמודה מקצת ישבע, ד"ונקרב בעל הבית" התם בתיב, ודרשינן ליה לשבועה. **ותנן שבועת הדיינין** — אינה בפחות מטענת שתי מעות בסף. ופליגי בה רב ושמואל; רב אמר: בפירוט שתי כסף, ושמואל אמר: טענה עצמה שתי כסף, ואפילו לא בפר בה אלא פרוטה, או הודה בפרוטה — חייב. מכל מקום, מדקתני שתי כסף שמע מינה קרא לאו דוקא כסף קאמר, אלא אממונא בעלמא קפיד. וכיון שלא פירש כמה — לא מסרו הכתוב אלא לחכמים, ולא קים להו לרבנן לאשבועיה בבציר מהכי. דאי קרא דוקא כסף כתיב, נהי דמעה היא מטבע הפחותה שבצורי — מיהו שתים מנא להו? הכי גרסינן: **ומה כסף דבר חשוב אף כלים דבר חשוב** — שיהו שוים שתי כסף, ולאפוקי ממאן דאמר התם: טענו שני מחטין חייב בהזדאת אחת מהן, לכך יצאו כלים למה שהן, כלומר: שיתחייב בכלים בכל שהו. ורבותינו מפרשים: שהדינר הוא מטבע הפחותה שבצורי, ופריכא — מדקתני שתי כסף שהן מעות. ותירוצא — מה כלים דבר חשוב אף כסף דבר חשוב, ומעה דבר חשוב הוא. ולדידי קשיא ביה טובא: חדא: דאם כן דכל כסף האמור בתורה דינר הוא — היכי אתיא דך היקישא ומפקא ליה? הא כי אתא היקישא לאשמועינן מה כלים שנים אף כסף שנים הוא דאתא! ועוד: "מה כלים דבר חשוב" — וכי מחט דבר חשוב הוא? והא אמרינן התם: לכך יצאו כלים למשהו — אלמא לא חשיבי מחטין! ועוד, בהדיא אמרינן התם אביפא: מה כסף דבר חשוב אף כלים דבר חשוב, וכסף כי אתא — להך דרשא אתא. **הפוסט פלע ממעה שני מעשר שני** — מסקנא: בית שמאי אומר בכל הסלע מעות כר. ומיהו, שמעינן מינה שחילל תחילה המעשר בפרוטות של נחושת, ועתה בא לפרוט בהן סלע. ונתן **הכסף** וקם לו — דכתיב "וסף חמשית כסף ערכך עליו וקם לו". **שחללו על הפרוטה** מחולל — דאין אונאה להקדש, דכתיב (ויקרא כה) "איש את אחיו", ואשמועינן שמואל דכי היכי דאימעיט מאונאה — אימעיט נמי מביטול מקח. **כסף כסף** — נמר מדיון הקדש מפדיון מעשר, אבל שאר כסף שבתורה — לא יליף מיניה, דלא דמו. ועוד: דהכא כספים יתירא כתיבא. **כסף קצוב הוי כסף צורי** — וכסף קדושין אינו קצוב, ולא איירי ביה רב אכי כלל.

קצוב — שנאמר בו כמה, כגון חמשים של קנס, ושלשים של עבד, ומאה של מוציא שם רע, שנאמר בהן "שקלים" ונאמר חשבונו. **בשקל הקודש במנה צורי** — שקל הקדש שיש בעשרים וחמשה שקלים מנה צורי. **ושל דבריהם איצטריכא ליה דלא תנן** — כמה הוי, ואשמועינן דהוא כסף מדינה. **בדיתן התוקע בו** — כלומר, היכא מצינו כסף דבריהם — כדתנן בו'. התוקע לחביריו — באונו, לשון רבינו הלוי. ורבינו הזקן למדנו: שהכהנו אצל האונן, נותן לו **סלע** — כך שיערו דמי בושתו לאדם בינוני. ואשמועינן רב אסי: דלא תימא האי סלע ארבעה זוזי סלע צורי, אלא פלגא דזוזא — שמיני שבסלע צורי. **איתיתיא** — סלע, פלגא דזוזא, והוא סלע מדינה. **בידחזקיה** — לקמן בפירקין (יד,ב) דקתני גבי עבד עברי קונה את עצמו בגירעון כסף. שמחשב עם אדוניו כשבא לפרות את עצמו: בכך וכך לקחתיך, ולא היה לך לשעבדני אלא שש שנים, נמצאת קונה עבודתי לשנה בכך וכך. חשוב במה שנים עבדתיך, וצא מכסף מקנתי דמי עבודת שנים הללו, וטול השאר. ואמרינן: מנא דני מילי? ואמר חזקיה: "והפדה" ולא כתיב "ונפדית", משמע שאף אדוניה מסייע בפדיונה. והה: שמגערת פדיונה ויוצאת. אלמא, אין אמה העבריה נקנית בפחות מדינר. **אי אמרת בשלמא וכו' מפרוטה מאי מגריעה** — שתהן לו שוב בלום? ולקמיה מסיק מילתיה, ואמר: וקידושי אשה לבית שמאי מאמה העבריה נפקא ליה וכו', אלא דפריכא גמרא ולא שבקיה לאסוקי למילתיה.

לא סלקא דעתך — שתהא נקנית בדבר שאין בו גירוע, מאחר שנכתב גירוע באן. **דיוטא דייעור** — כי היכי דאמר לענין ייעוד שנכתב עמו "אשר לא יעדה", ולמדנו שרשאי האדון ליעדה לו בתוך שני אמהתות, ותהיה מקודשת לו אם יאמר לה "הרי את מיעודת לי במה שיש לי עליך", ואין צריך כסף אחר. ואמר לקמן (יח,ב: אין אביה רשאי למוכרה לקרובים שהיא אסורה להם משום ערוה, לפי שאין אני מקיים בה "אשר לא יעדה". וגירוע נמי כייעוד, מה ייעוד אף על גב בר'. וקידושי **אשה בו'** — מסקנא דמילתא דריש לקיש היא, דקא מסיק ואומר טעמא דבית שמאי כדרזקיה. **אף אשה בפרוטה לא מיקדשה** — דגמרינן מקידושי ייעוד. **פלגא דדינר** — ואיכא גירוע עד פרוטה. **כיון דאפיקתיה מפרוטה** — אלמא חשיבותא בעיא, אוקמה אדינר דחשיב. **כהפקר** — לקנות בדבר מועט. ומדדבנן הוא דקאמרי לה בית שמאי דאפקעיה רבנן לקידושין הפחותין מדינר. **כל דהו** — כל מה שהדורות מושנים את המטבע, פעמים שפותחין, פעמים שמוסיפין ממשקלם. **שיער רבי סימאי** — מעשה בא לפניו באשה שנתקדשה בפרוטה, והצריך להיות שוה אחד משמנה באיסר, וביטל את הקידושין. **אחד משמנה** — לקמן מפרש פלוגתיידהו. **אמר ליה רב יוסף** — לאביי. **אי הכי** — דאין פרוטה פחותה מכאן, היינו **דתנינא** — שאני שונה בתורת כהנים: צא וחשוב כו'. **השתא** — אם הוא אחד משמנה באיסר האיטלקי. **אלפים** — פרוטות. **לא הוו** — בשני סלעים, כדפרישית בסמוך. **יותר מאלפים קרי להו** — משנה זו שנויה אצל נתנה מן ההקדש, שמביא על הניית פרוטה אשם בכסף שקלים. צא וחשוב להתרחק מן העבירה — שאף על השוגג צריך בפרה גדולה כגון זו. **אמר ליה הוהא בבא** — טועה אתה במשנה זו. דאנא תנינא לה, וקרוב לאלפים תנינא בה. **אלפא וחמש מאה ותלתין ושיתא** הויין — שהסלע ארבעה דינרין והדינר עשרים וארבעה איסרים בדלקמן. ואי איסר שמנה פרוטות לעולם — נמצאו מאה תשעים ושתים פרוטות בדינר, והשמנה דינר שבשתי סלעים עולים כל אחד מאתים פרוטות חסר שמנה — דרי אלף חמש מאות שלושים ושש. **כיון דנפקא** — אלף השני מחציו שלשים ושש — קרוב לאלפים קרי ליה. **פונדיונין איסרין מספסים קונטרונקין** — מיני מטבעות הם, קטנות זו מזו. וכן הדרסיסין הנצין, שמנין. **נמצאת פרוטה אחד משמנה** — שהאיסר אחד מעשרים וארבעה בדינר, כדקאמרת. אבל הפרוטות גדולות ממה שאמרת, שהדינר שש מעה, והמעה שלשה הדרסיסין — דרי שמונה עשר הדרסיסים לדינר, והם שלשים ושש הנצין, והם שבעים ושנים שמנין, והם מאה ארבעים וארבע פרוטות. חלקם לעשרים וארבעה חלקים — תמצא ששה בכל חלק, הרי שש פרוטות לאיסר, שהוא אחד מעשרים וארבעה בדינר. **אליבא דתנא קמא** — דהיינו כסתם מתניתין. ודקר דרבין — לאו שהוסיפו על הפרוטות, אלא האיסרין הוזלו ועמדו שלשים ושתים בדינר כימיהם. ולעולם מאה תשעים ושתים פרוטות בדינר, חשוב שש פעמים שלשים ושתים ותמצא מאה תשעים ושתים. ובימי רבי סימאי היו האיסרים יקרים כמשפטם עשרים וארבעה בדינר, ונמצאת שהפרוטה שהיא מאה תשעים ושתים לדינר היתה אחד משמנה באיסר. **במדי** — כלומר במקום שאין תמרים מצויין. **והא תנן כו'** — ואם באתה לומר כן אין שיעור קידושין. **הא** בקידושי **ודאי** — אם ישנו שוה פרוטה במקומו — הוו קידושין ודאי, ואם בא אדר וקידשה אחר כך — מותרת לראשון, ואינה צריכה גט משני. ואם אינו שוה פרוטה במקומו — קידושי ודאי לא הוו לבטל קידושי שני, אבל קידושי ספק הוו, ואינה מותרת לאחר בלא גט, דחיישינן שמא שוה פרוטה במדי. ושיערו אחני לדעת אלו הן קידושין נמורים, שנמאחר שקידש בפרוטה במקומם — אין נמנום בדבר. **בזוזא דאורדי** — אגודה של מוכין. **והאמר שמואל** — הא דלעיל חיישינן שמא שוה פרוטה במקום אחר. **אבנא דבוחלא** — שייש שוחור, דומה לבחול. **יתיב רב חסדא וקא מעיין בי'** — לפי שבא אחר וקדשה בפרוטה אחר כך. **ההוא יומא** — ביום שקידשה הוה בה שוה פרוטה ועבשיו הוחלה. **לאו כל כמינך** — להעיד שהראשון קידושין, ואוסרתה אבתרא.

לאו

רב חסדא לא סבר ליה דשמואל — הכא לא מצי לשנויי הא בקידושי ספק, כדלעיל. משום דמיירי שקדשה אחיו אחר כך בפרוטה, והיה בא רב חסדא להפקיע קידושי ראשון, כדאמר: לאו כל כמינך דאסרת לה אבתרא. ואי הוה אמר דראשונים ספק הוו — אם כן צריך לומר דצריכה גט מראשון — אם כן תהיה אסורה, משום דהויא גרושת אחיו.

הא

הא איכא סהדי באורית — הכי גרס רבינו חם, ולא גריס "באידית", והסופרים טעו בין איידית לאוריית. ואוריית הוא מערב, כמו אוריה בפרק "לא יחפור" (בבא בתרא כה,א) גבי שכינה במערב: מאי אוריה — אויר יה. ולא כמו שפירש בקונטרס: אוריה מזרח, אויר של פני השכינה. והשתא אתיא שפיר, דבני בבל היו אומרים "הא איכא סהדי באוריית", כלומר בארץ ישראל שהוא מערב, כדאמרינן "במערבא אמרי". ורב חנינא מארץ ישראל אמר: עדיה בצד אסתן ותיאסר — כלומר בבל שהיא בצפון. דאסתן הוא צפון, כדאמרן (מגילה כח,ב): שמעתתא בעי צילותא ביומא דאיסתנא. דרחו צפונית מונעת את הגשמים, כדאמר (איוב לז) "מצפון זהב יאתה" תרגומא: מצפונא אסתנא יאתי.

והאיכא סהדי באורית — אין לפרש: דניחוש לשמא איכא סהדי — דאם כן אין לדבר סוף, דלעולם איכא למיחש. והא נמי ליכא לפרש: והא איכא סהדי דידעי דבההוא שעתא הוה ביה שוה פרוטה, דפשיטא דעל זה ראוי להחמיר. אלא נראה לרבינו יצחק לפרש: והא איכא סהדי, כלומר יצא הקול שיש עדים באוריית או במדינת הים.

אם הלקנו בשבויה — אית ספרים שכתוב בהן: משום דמנוולא נפשה, נקל באשת איש! ויש מפרשים: אם הלקנו בשבויה — היינו משום דאפילו איכא סהדי שנשבית — מכל מקום לא היו יודעין אם נטמאה, אם כן אינה אסורה מן התורה. (אם כן) נקל באשת איש! דאי איכא סהדי דאותה אבנא דכוחלא אית בה שוה פרוטה הויא אשת איש גמורה — אם כן אין דין הוא שנקל עליה! ויש מפרשים: אם הלקנו בשבויה — משום דליכא אלא איסור לאו דזונה, נקל באשת איש דאיכא איסור מיתה! ולא נזהירא, שדרי השבויה נמי פעמים דאיכא איסור מיתה — אם הוא כהן ויש לו בן ממנה שהוא חלל, ויעבוד עבודה במזבח בשבת, ובזה יש חיוב מיתה.

ועל דמצד גיטא — פירש הקונטרס: כגון השולח גט לאשתו והגיע בשלית, ואמר לה: גט שנתתי לך בטל הוא. ואיכא למיחש שמא יתננו לה השליח לאחר שבטלו, ותנשא בו. ולא נזהיר, דאין סברא לומר יתן לה השליח כיון שהוא מוחה בו, דאטו ברשיעי עסקינן? לכן נראה לומר כדאמר התם (גיטין לב,א): בראשונה היה עושה בית דין ומבטל לפניהם, והתקין רבן גמליאל שלא יהו עושין כן, אך פליגי התם (לג,א), דאיכא למאן דאמר אם בטלו — מבוטל. ולדידיה ניחא, שדרי אשה זו אינה יודעת שבטלו, ותינשא. ואפילו למאן דאמר התם: אם בטלו אינו מבוטל — מכל מקום הרי מוציא לעז על הגט. **כבולהו** לא מנגיד רב — על זה טומכין החתנים בזמן הזה שדרים בבית חמותם. ואפילו למאן דחייש לעיל, מה שדרין עבשיו בבית חמותם — היינו בשביל טובת הנאה, שדרים בלא שכירות בבית, דיש הוכחה שאינם דרים בשביל חמותם, אלא בשביל שאר טובות שעושין להם. **משום** פריצותא — דהיינו פריצותא — לפי שצריך או עדי ביאה או עדי יחוד, ודבר מכורע שמעמיד עדים על כך. ועקשה: דביבמות פרק "רבן גמליאל" (נב,א) מייתי לה: מצות יבמה מקדש והדר בעיל, לא קדיש — לוקח מכת מרדות מדרבנן, כרב. והתם לאו משום עדים תליא מלתא, דהא יבמה מדאורייתא אינה נקנית אלא בביאה! אלא נראה לרבינו יצחק: דהיינו פריצות — שעושין תחלת קנינן בביאה, דומיא דמקדש בלא שידוכי.

בשעת מתן מעות מקודשת — הכי גרסינן: ולא גרסינן "בין רצתה בין לא רצתה", כדאמר לקמן (קדושין יג,א): ליתני מקודשת סתם, כי התם.

כשם

לָאו הֵיינוּ דַּיְיהוּדִית דְּרַבִּי חִיָּיא, דְּהֲוָיִית לָהּ צַעַר לֵידָה, אָמְרָה לַיהּ: אָמְרָה לִי אִם: קִיבֵּל בַּיִּךְ אֲבוּךְ קִידּוּשֵׁי כִּי זוּטְרְתִּי. אָמַר לָהּ: לָאו כָּל כְּמִינָּהּ דְּאִימָּךְ דַּאֲמָרָתְ לַיִּךְ עֵילָּאוֹ. אָמְרִי לֵיהּ רַבָּנָן לְרַב חִסְדָּא: אַמַּאי? הָא אִיכָּא סָהֲדֵי בְּאוּדִית, דְּיָדְעֵי דְּבַהַהוּא יוֹמָא הָוָה בֵּיהּ שָׁוֶה פְּרוּטָה! - הָשְׁתָּא מִיהָא לָא לֵיתְנֵהוּ קַמָּן. לָאו הֵיינוּ דְּרַבִּי חֲנִינָא, דַּאֲמַר רַבִּי חֲנִינָא: עֲדֵיהָ בְּצַד אַסְתָּן וְתֵיאָסֵר?! אַבֵּי וְרָבָא לָא סְבִירָא לְהוּ לְהָא דְּרַב חִסְדָּא; אִם הֵקִילוּ בְּשִׁבְוִיָּה, דְּמְנַוְּלָה נַפְשָׁהּ גַּבֵּי שַׁבָּאי - נֵיקוֹל בְּאֵשֶׁת אִישׁ?! אִישְׁתָּאר מַהֲהִיא מִשְׁפָּחָה בְּסוֹרָא וּפִרְשׁוּ רַבָּנָן מִינָּהּ. וְלָאו מִשּׁוּם דְּסִבְרָא לְהוּ דִּשְׁמוּאֵל, אֶלָּא מִשּׁוּם דְּסִבְרָא לְהוּ כְּאַבֵּי וְרָבָא. הָהוּא גַּבְרָא דַּאֲקַרֵּישׁ בְּשׁוּטֵיתָא דְּאַפֵּא בְּשׁוּקָא. שְׁלָחָהּ רַב אַחָא בַּר הוּנָא לְקַמֵּיהּ דְּרַב יוֹסֵף, כְּהַאי גַּוְונָא מַאי? שָׁלַח לֵיהּ: נַגֵּדִיהּ - בָּרַח, וְאִצְטְרִיךְ גִּיטָּא - כִּשְׁמוּאֵל. דְּרַב מַנֵּגִיד עַל דְּמְקַדֵּשׁ בְּשׁוּקָא, וְעַל דְּמְקַדֵּשׁ בִּבְיָאָה, וְעַל דְּמְקַדֵּשׁ בְּלָא שִׁידּוּכִי, וְעַל דְּמְבַטֵּל גִּיטָּא, וְעַל דְּמְסַר מוֹדָעָא אַגִּיטָּא, וְעַל דְּמְצַעַר שְׁלִיחָא דְּרַבָּנָן, וְעַל דְּחָלְה שַׁמְתָּא עֲיָילֵיהּ תְּלָתִין יוֹמִין, וְעַל דְּחָתָנָא דְּדַיֵּיר בֵּי חֲמוֹתֵיהּ. דְּדַיֵּיר - אִין, חָלִישׁ - לָא. וְהָא הָהוּא חָתָנָא דְּחָלִישׁ אַבָּבָא דְּבֵי חֲמוֹתֵיהּ, וְנָגְדָה רַב שֵׁשֶׁת! - הָהוּא מַיְדָם הָוֹת דַּיְיקָא חֲמָתֵיהּ מִינֵּיהּ. נַהֲרְדָּעֵי אָמְרִי: בְּכוֹלְהוּ לָא מַנֵּגִיד רַב אֶלָּא עַל דְּמְקַדֵּשׁ בִּבְיָאָה בְּלָא שִׁידּוּכִי. וְאֵיכָּא דְּאָמְרִי: וַאֲפִילּוּ בְּשִׁידּוּכִי נָמֵי, מִשּׁוּם פְּרִיצוּתָא. הָהוּא גַּבְרָא דְּקַדֵּישׁ בְּצִיפְתָּא דְּאַסָּא. אָמְרוּ לֵיהּ: וְהָא לֵית בָּהּ שָׁוֶה פְּרוּטָה! אָמַר לְהוּ: תִּקְדּוּשׁ בְּאַרְבַּע וּזֵי דְּאִית בָּהּ. שְׁקָלָתָא וְאִישְׁתִּיקָא. אָמַר רָבָא: הָוֶה שְׁתִיקוּתָא דִּלְאַחַר מַתָּן מָעוֹת, וְכָל שְׁתִיקוּתָא דִּלְאַחַר מַתָּן מָעוֹת - לָאו כְּלוּם הִיא. אָמַר רַבָּה: מַנָּא אָמִינָא לָהּ - דְּתָנְיָא, אָמַר לָהּ: כְּנֵס סֶלַע זוֹ בְּפַקְדוֹן, וְחָזַר וְאָמַר לָהּ: הִתְקַדְּשִׁי לִי בּוֹ; בְּשָׁעַת מַתַּן מָעוֹת - מְקוּדֶּשֶׁת, לְאַחַר מַתַּן מָעוֹת, רָצְתָה - מְקוּדֶּשֶׁת, לֹא רָצְתָה - אֲנָה מְקוּדֶּשֶׁת. מַאי רָצְתָה וּמַאי לֹא רָצְתָה? אִילֵימָא: רָצְתָה - דְּאָמְרָה "אִין", לֹא רָצְתָה - דְּאָמְרָה "לָא", מִכְּלָל דְּרָצְתָה

כי

לָאו הֵיינוּ דַּיְיהוּדִית דְּרַבִּי חִיָּיא, דְּהֲוָיִית לָהּ צַעַר לֵידָה. **צער לידה** — שהיתה יולדת תאומים, דאמר מר (יבמות סה,ב): יהודה וחזקיה אחין, פזי וטוי אחוותהו. **כבל ביך אבוך קידושי** — מאיש אחר, ובעל זה אסור לך. **באידית** — שם מקום. ואותו היום היו בבאן, והלכו להם. **דרחי חנינא** — בבתובות, גבי בנתיה דשמואל דאשתבין ואיימינהו לבי מדרשא דרבי חנינא. ואוקמינהו לשבוייהו אבראי, הא אמרה: נשביתי וטהרה אני, ובן אירד, והתירם להתחנה, ואמרו ליה לרבי חנינא: הא איכא סהדי במדינת הים שראו אותן שנשבו, ותנן: אם יש עדים שנשבית, והיא אומרת "טהורה אני" — אינה נאמנת! ואמר להו: השתא מיהא ליתנהו, ואינן מעידין על שביותן, ונתירם. **עדיה בצד אסתן** — רוח צפונית, ואינן באים ומעידים, ותאסר?! בתמיה. **לא סבירא להו הא דרב חסדא** — להתירה, משום דאיכא סהדי באידית. **מהיא משפחה** — שנשאת לאחר וילדה לו. **ולאו משום דסבירא להו דשמואל** — למיחש שמא שוה פרוטה במדי. **אלא משום דסבירא להו דאביי ורבא** — דבין דאיכא סהדי באידית — לא מקילינן בה. **בשוטיתא אבאפא** = בשבט בד של הדס. **נגיד** — משום פריצותא, דקדיש בשוקא. **ואצרכה ניגא** — אם באת לגיעא לאחר, כשמואל. דאמר: חיישינן שמא שוה פרוטה במדי. **דרב מנגיד בו'** — משום פריצותא. **ועל דמבטל גיטא** — השולח גט לאשתו והגיע בשליח, ואמר לו: גט שנתתי לך בטל הוא. דילמא לא ידעי ליה אינשי דבטליה קודם שיבא לידה, ושמא יתננו השליח לאחר שבטלו, ותנשא בו. **ועל דמסר מודעא אגיטא** — כגון בגט המעורשה בישראל, דמוציא לעז על בניה. **דמצער שליח דרבנן** — שמזמינו לדין מפי הדיינין, וזה קם עליו ומכהו. **ועל דחתנא דדייר בבית חמוה** — שמא יכשל בה. שסתם חמותה אוהבת את חתנה, דאמר מר (בפסחים קיג,א): דוי זהיר באשתך מחתנה הראשון. **מידם הות דייקא חמתיה מיניה** — חשדוה ממנו. לשון "דומה ובת דומה" (סוטה כז,א). **בציפתא דאסא** = מחצלת של הדס. **בארבעה וזוי דאית בה** — כרוכים היו בה. **שקלתא** — כלומר, נקטא לה ולא השלבתה, ואישתיקה. **הויא שתיקה דלאחר מתן מעות** — שמתחילה כשקיבלתה והמעות היו בתוכה לא ידעה בהן, וכשידעה אחר כן ושתקה — שתיקה דלאחר מתן מעות היא, ולאו כלום היא. דדאי דשתקה — משום דלא איכפת לה, מימר אמרה: מעיקרא לאו אדעתיה דהכי קבילתינהו. **מנא אמינא לה** — דשתיקה דלאחר מתן מעות לאו כלום היא. **בשעת מתן מעות** — אם קודם שקבלתן אמר לה "התקדשי לי בו" — מקודשת, דכי קבילתיה — אדעתא דהכי קבילתיה. **מכלל דרישא** — דלא פליג בין רצתה ללא רצתה.

כי

כי אמרה לא נמי הוו קידושין – בתמיה. דשתקה מישתקה — ולא רצתה דקאמר — הכי קאמר: לא אמרה "רוצה אני". **לא בלום היא** — דהאי דשתקה — משום דלא איכפת לה שמירה כביולתיה, כי הדר ואמר "תקדשי לי בו" סברה: אי שדינא ליה בו', הילכך לא שתקה — אלא ד"קיחה" "קיחה", אלא נפקא ליה מ"ויצאה חנם". אי נמי יש לומר: דאורחיה דגמרא למינקט הפשוט תחילה, כדאיתא בנדרים (כה,ב): כשם שנדרי שגגות מותרות — כך שאין האשה נקנית בפחות משוה פרוטה כך אין הקרקע נקנית כו' — תימה: דהתם ליה למידק איפכא, דהא קנייני אשה לא ידיעין אלא משדה! ושמא יש לומר: דלית ליה גזירה שוה ד"קיחה" "קיחה", אי נמי יש לומר: דאורחיה שמירה בכיולתיה, כי הדר ואמר "תקדוש בווזי דאיית בה" אי לא ניחא לה — תשדינהו, דהא לא נתחייבה בשמירתה, ומדלא שדתינהו — שמע מינה נתרצית בקידושין. **דינא נמירי** — וידעה כיון דלא קבלה נטירותא עלה, אי שדיא להו לא תחייב? **לא שמיע לן** — לא הוא אמר לנו, ולא אחר משמו. **חושו לה** — ואצרכוה גיטא. **וורשבי** = *בינדלר"ש. **גול** — דלא יהיב דמי. **חמסן** — דיהיב דמי, אבל לא נתרצו בעלים מעולם למכור. **בדשדיך** — שדבר בה קודם לכן, ונתרצית להתקדש לו, דהתם כי שתקה — משום דניחא לה הוא. **ניסא מקודשת שתם** — ולא איצטריך לפלוגי, ולמימר דכי אמרה "לא" — אינה מקודשת, שאף התקנים יודעים בו. **כי התם** — כדתנא בהדיא דלעיל: בשעת מתן מעות מקודשת. **לא רצתה דאשתיקה** — וקבילתיה, ואפילו הכי אינה מקודשת, דדידה שקלה. ולאחר מתן מעות, אפילו רצתה, דאמרה "אין" — לא מקדשה, דמעיקרא קבלתיה בחובה, וכי הדר אמרה "אין" — לא קידהיב לה מידי. **ואלא קשיא** הך כו' — מסקנא "דמנא תימרא" היא. לנקוטינהו לשמעתתיה — נתקבצו לבית המדרש ואמרו: כל שמעש שמועה חדשה מפיו — יאמרנה באזני חביריו, כדי לצרפם, שלא ישתכחו. קונין — בחליפין, "שלף איש נעלו" (רות ד). **הדר יהבי וקאמרי** — בשמעתיה דרבי אסי: הא דאמר רב יהודה כו', אמר רב אסי עלה: קשים לעולם דיינים הגורים הוראה בעריות ואינם בקיאין, יותר מדור המבול. **מאי משמע** — מהכא קשים לעולם — דקאי "על כן תאבל" אאשת איש. **כדמתרגם רב יוסף** — דהוה בקי בתרגום נביאים שתרגם יונתן בן עוזיאל, דהאי "פרצו דמים בדמים נגעו" באשת איש קאי. **פרצו** — כמו "וכן יפרוץ" (שמות א) — מולדין בנין. **כי מפני אלה אבלה הארץ** — בעלמא כתיב, מיהא שמעינן מינה דאבל חדא קאמר "על כן תאבל" דהא "אלה" חדא מהנך דקרא קמא היא.

מי

**כִּי אֲמָרָה "לָא" נַמִּי הָווּ קִידּוּשִׁין? אַמַּאי, וְהָא קָאָמְרָה "לָא"! אֶלָּא לָאו: רָצְתָה - דְּאָמְרָה "אִין", לֹא רָצְתָה - דְּאִישְׁתִּיקָה. מִשְׁתִּקָה. וְשָׁמַע מִינָּהּ: שְׁתִיקָה דְּלַאֲחַר מַתָּן מָעוֹת - וְלָא כְּלוּם הִיא. קָשׁוּ בָּהּ בְּפוּם נַהֲרָא מִשְׁמֵיהּ דְּרַב הוּנָא בְּרֵיהּ דְּרַב יְהוֹשֻׁעַ: מִי דָּמֵי? הָתָם - בְּתוֹרַת פְּקָדוֹן יְהֲבִינְהוּ נַיְחָלָה, סָבְרָה: אִי שָׁדֵינָא לְהוּ וּמִיתְבְּרִי - מַחַיְיבְנָא בְּהוּ, הָכָא - בְּתוֹרַת קִדּוּשִׁין יְהֲבִינְהוּ נַיְחָלָה, וְאִי אִיתָא דְּלָא נִיחָא לָהּ - לִישְׁדִינְהוּ. פָּרֵיךְ רַב אַחָאי: אַמַּאי כּוּלְּהוּ נָשֵׂי דִּיָּינָא גְּמִירִי? הָכִי נַמִּי סָבְרָה: אִי שָׁדֵינָא לְהוּ וּמִיתְבְּרִי מִיתְחַיְיבְנָא בַּאֲחֲרָיוּתַיְיהוּ. שְׁלָחָהּ רַב אַחָא בַּר רַב לַקְמֵיהּ דְּרַבִינָא: כְּרַאי גַּוְונָא מַאי? שָׁלַח לֵיהּ: אֲנַן לָא שְׁמִיעַ לַן הָא דְּרַב הוּנָא בְּרֵיהּ דְּרַב יְהוֹשֻׁעַ, אֲתוּן דְּשַׁמְעַ לְכוּ - חוּשׁוּ לָהּ. הֵהִיא אִיתְּתָא דַּהֲוָה קָא מְזַבְּנָה וְזִילְשֵׁי, אֲתָא הָהוּא בְּבָרָא חֲסָף וּבְנֵיבָה, אוֹ שָׁחֲטָף סָלָע מִיָּדָהּ וְקִדְּשָׁהּ - מְקוּדֶּשֶׁת? - הָתָם בְּדְשָׁדֵיךְ. וְנִמְנוּ תֵּימָרָא דְּשַׁנֵּי לָן בֵּין שָׁדֵיךְ וּדְלָא שָׁדֵיךְ - דְּתַנְיָא: אָמַר לָהּ "פִּנְכִי סֶלַע זוֹ שֶׁאֲנִי חַיָּב לִיכְלִי" וְחָזַר וְאָמַר לָהּ "הִתְקַדְּשִׁי לִי בּוֹ", בְּשָׁעַת מַתַּן מָעוֹת; רָצְתָה - מְקוּדֶּשֶׁת, לֹא רָצְתָה - אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת. לְאַחַר מַתַּן מָעוֹת - אֲפִילּוּ רָצְתָה אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת. מַאי רָצְתָה וּמַאי לֹא רָצְתָה? אִילֵימָא רָצְתָה דְּאָמְרָה "אִין", לֹא רָצְתָה דְּאָמְרָה "לָא", הָא אִישְׁתִּיקָה - הָווּ קִידּוּשִׁין, - וְנִתְנֵי מְקוּדֶּשֶׁת שְׁתָם, כִּי הָתָם. אֶלָּא: רָצְתָה - דְּאָמְרָה "אִין", לֹא רָצְתָה - דְּאִישְׁתִּיקָה, וְקָא תָנֵי דְּאֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת. מַאי מַעֲמָא? יְכוֹלָה לְמִימַר: אִין, שָׁקַלְתִּי, וְדִידִי שָׁקְלִי. וְאֶלָּא קָשְׁיָא הַךְ דְּקִדְּשָׁה בְּגוֹ דְּבְחָמֵם וּבְנֵיבָה, אוֹ שָׁחֲטַף סֶלַע מִיָּדָהּ וְקִדְּשָׁהּ - מְקוּדֶּשֶׁת. אֶלָּא לָאו שָׁמַע מִינָּהּ: הָא - דְּשָׁדֵיךְ, הָא - דְּלָא שָׁדֵיךְ. כִּי נָח נַפְשֵׁיהּ דְּרַב אַסִי עַיְילוּ רַבָּנַן לְנַחוּמֵיהּ לִשְׁמַעְתָּתֵיהּ, אֲמַר לְהוּ הַהוּא מָרַבָּנַן וְרַבִּי יַעֲקֹב שְׁמֵיהּ: הָכִי אֲמַר רַבִּי אַסִי אֲמַר רַבִּי יוֹנָתָן: כְּשֵׁם שֶׁאֵין אִשָּׁה נִקְנֵית בִּפְחוֹת מִשָּׁוֶה פְּרוּטָה, כָּךְ אֵין קַרְקַע נִקְנֵית בִּפְחוֹת מִשָּׁוֶה פְּרוּטָה. אֲמַרוּ לֵיהּ: וְהָתַנְיָא - אַף עַל פִּי שֶׁאֵין אִשָּׁה נִקְנֵית בִּפְחוֹת מִשָּׁוֶה פְּרוּטָה - קַרְקַע נִקְנֵית בִּפְחוֹת מִשָּׁוֶה פְּרוּטָה! אֲמַר לְהוּ: הַהִיא - דְּאָמְרָה "אִין", לֹא רָצְתָה - דְּאִישְׁתִּיקָה. וְקָא תָנֵי דְּאֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת. מַאי מַעֲמָא? יְכוֹלָה לְמִימַר: אִין, שָׁקַלְתִּי, וְדִידִי שָׁקְלִי. וְאֶלָּא קָשְׁיָא הַךְ דְּקִדְּשָׁה בְּגוֹ דְּבְחָמֵם וּבְנֵיבָה, אוֹ שָׁחֲטַף סֶלַע מִיָּדָהּ וְקִדְּשָׁהּ - מְקוּדֶּשֶׁת. אֶלָּא לָאו שָׁמַע מִינָּהּ: הָא - דְּשָׁדֵיךְ, הָא - דְּלָא שָׁדֵיךְ. כִּי נָח נַפְשֵׁיהּ דְּרַב אַסִי עַיְילוּ רַבָּנַן לְנַחוּמֵיהּ לִשְׁמַעְתָּתֵיהּ, אֲמַר לְהוּ הַהוּא מָרַבָּנַן וְרַבִּי יַעֲקֹב שְׁמֵיהּ: הָכִי אֲמַר רַבִּי אַסִי אֲמַר רַבִּי יוֹנָתָן: כְּשֵׁם שֶׁאֵין אִשָּׁה נִקְנֵית בִּפְחוֹת מִשָּׁוֶה פְּרוּטָה, כָּךְ אֵין קַרְקַע נִקְנֵית בִּפְחוֹת מִשָּׁוֶה פְּרוּטָה. אֲמַרוּ לֵיהּ: וְהָתַנְיָא - אַף עַל פִּי שֶׁאֵין אִשָּׁה נִקְנֵית בִּפְחוֹת מִשָּׁוֶה פְּרוּטָה - קַרְקַע נִקְנֵית בִּפְחוֹת מִשָּׁוֶה פְּרוּטָה! אֲמַר לְהוּ: כִּי הָתַנְיָא - בַּחֲלִיפִין. דְּתַנְיָא: קוֹנִין בִּכְלִי וְאַף עַל פִּי שֶׁאֵין בּוֹ שָׁוֶה פְּרוּטָה. הַדַּר יָתְבִי וְקָאָמְרִי, הָא דַּאֲמַר רַב יְהוּדָה אָמַר שְׁמוּאֵל: כָּל שֶׁאֵינוֹ יוֹדֵעַ בְּטִיב גִּיטִּין וְקִדּוּשִׁין - לֹא יֵהָא לוֹ עֶסֶק עִמָּהֶן. אָמַר רַבִּי אַסִי אָמַר רַבִּי יוֹנָתָן: וְקָשִׁין לָעוֹלָם יוֹתֵר מִדּוֹר הַמַּבּוּל, שֶׁנֶּאֱמַר "אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת נֹחַ צַדִּיק תָּמִים בְּדֹרֹתָיו", מַאי מְשַׁמַּע? דִּרְמִתְרְגֵּם רַב יוֹסֵף: מוֹלְדִין בְּנֵי מְנַשֵּׁי חֲבֵרֵיהֶן, חוֹבְטִין עַל חוֹבְטֵי מוֹסִיפִין. וְכִתִיב "עַל כֵּן תֶּאֱבַל הָאָרֶץ וְאָמְלַל כָּל יוֹשֵׁב בָּהּ בְּחַיַּת הַשָּׂדֶה וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם וְגַם דְּגֵי הַיָּם יֵאָסֵפוּ וגו'". וְאִילּוּ בְּדוֹר הַמַּבּוּל לֹא נִגְזְרָה גְּזֵירָה עַל דָּגִים שֶׁבַּיָּם, שֶׁנֶּאֱמַר "מִכֹּל אֲשֶׁר בָּחָרְבָה מֵתוּ" וְלֹא דָּגִים שֶׁבַּיָּם. וְאִילּוּ הָכָא - אֲפִילּוּ דָּגִים שֶׁבַּיָּם. וְאֵימָא עַד דְּעָבֵיד לְכוּלְּהוּ? - לָא סָלְקָא דַּעְתָּךְ, דִּכְתִיב "כִּי מִפְּנֵי אָלָה אָבְלָה הָאָרֶץ". - וְאֵימָא: אָלָה לְחוּד, וְהָנָךְ לְחוּדַיְיהוּ?

מי

כשם שאין האשה נקנית בפחות משוה פרוטה כך אין הקרקע נקנית כו' — תימה: דהתם ליה למידק איפכא, דהא קנייני אשה לא ידיעין אלא משדה! ושמא יש לומר: דלית ליה גזירה שוה ד"קיחה" "קיחה", אלא נפקא ליה מ"ויצאה חנם". אי נמי יש לומר: דאורחיה שמירה בכיולתיה, כי הדר ואמר "תקדוש בווזי דאיית בה" אי לא ניחא לה — תשדינהו, דהא לא נתחייבה בשמירתה, ומדלא שדתינהו — שמע מינה נתרצית בקידושין. **דינא נמירי** — וידעה כיון דלא קבלה נטירותא עלה, אי שדיא להו לא תחייב? **לא שמיע לן** — לא הוא אמר לנו, ולא אחר משמו. **חושו לה** — ואצרכוה גיטא. **וורשבי** = *בינדלר"ש. **גול** — דלא יהיב דמי. **חמסן** — דיהיב דמי, אבל לא נתרצו בעלים מעולם למכור. **בדשדיך** — שדבר בה קודם לכן, ונתרצית להתקדש לו, דהתם כי שתקה — משום דניחא לה הוא. **ניסא מקודשת שתם** — ולא איצטריך לפלוגי, ולמימר דכי אמרה "לא" — אינה מקודשת, שאף התקנים יודעים בו. **כי התם** — כדתנא בהדיא דלעיל: בשעת מתן מעות מקודשת. **לא רצתה דאשתיקה** — וקבילתיה, ואפילו הכי אינה מקודשת, דדידה שקלה. ולאחר מתן מעות, אפילו רצתה, דאמרה "אין" — לא מקדשה, דמעיקרא קבלתיה בחובה, וכי הדר אמרה "אין" — לא קידהיב לה מידי. **ואלא קשיא** הך כו' — מסקנא "דמנא תימרא" היא. לנקוטינהו לשמעתתיה — נתקבצו לבית המדרש ואמרו: כל שמעש שמועה חדשה מפיו — יאמרנה באזני חביריו, כדי לצרפם, שלא ישתכחו. קונין — בחליפין, "שלף איש נעלו" (רות ד). **הדר יהבי וקאמרי** — בשמעתיה דרבי אסי: הא דאמר רב יהודה כו', אמר רב אסי עלה: קשים לעולם דיינים הגורים הוראה בעריות ואינם בקיאין, יותר מדור המבול. **מאי משמע** — מהכא קשים לעולם — דקאי "על כן תאבל" אאשת איש. **כדמתרגם רב יוסף** — דהוה בקי בתרגום נביאים שתרגם יונתן בן עוזיאל, דהאי "פרצו דמים בדמים נגעו" באשת איש קאי. **פרצו** — כמו "וכן יפרוץ" (שמות א) — מולדין בנין. **כי מפני אלה אבלה הארץ** — בעלמא כתיב, מיהא שמעינן מינה דאבל חדא קאמר "על כן תאבל" דהא "אלה" חדא מהנך דקרא קמא היא.

מי

תוספות

כי אמרה לא נמי הוו קידושין — בתמיה. **דשתקה מישתקה** — ולא רצתה דקאמר — הכי קאמר: לא אמרה "רוצה אני". **לא בלום היא** — דהאי דשתקה — משום דלא איכפת לה שמירה כביולתיה, כי הדר ואמר "תקדוש בווזי דאיית בה" אי לא ניחא לה — תשדינהו, דהא לא נתחייבה בשמירתה, ומדלא שדתינהו — שמע מינה נתרצית בקידושין. **דינא נמירי** — וידעה כיון דלא קבלה נטירותא עלה, אי שדיא להו לא תחייב? **לא שמיע לן** — לא הוא אמר לנו, ולא אחר משמו. **חושו לה** — ואצרכוה גיטא. **וורשבי** = *בינדלר"ש. **גול** — דלא יהיב דמי. **חמסן** — דיהיב דמי, אבל לא נתרצו בעלים מעולם למכור. **בדשדיך** — שדבר בה קודם לכן, ונתרצית להתקדש לו, דהתם כי שתקה — משום דניחא לה הוא. **ניסא מקודשת שתם** — ולא איצטריך לפלוגי, ולמימר דכי אמרה "לא" — אינה מקודשת, שאף התקנים יודעים בו. **כי התם** — כדתנא בהדיא דלעיל: בשעת מתן מעות מקודשת. **לא רצתה דאשתיקה** — וקבילתיה, ואפילו הכי אינה מקודשת, דדידה שקלה. ולאחר מתן מעות, אפילו רצתה, דאמרה "אין" — לא מקדשה, דמעיקרא קבלתיה בחובה, וכי הדר אמרה "אין" — לא קידהיב לה מידי. **ואלא קשיא** הך כו' — מסקנא "דמנא תימרא" היא. לנקוטינהו לשמעתתיה — נתקבצו לבית המדרש ואמרו: כל שמעש שמועה חדשה מפיו — יאמרנה באזני חביריו, כדי לצרפם, שלא ישתכחו. קונין — בחליפין, "שלף איש נעלו" (רות ד). **הדר יהבי וקאמרי** — בשמעתיה דרבי אסי: הא דאמר רב יהודה כו', אמר רב אסי עלה: קשים לעולם דיינים הגורים הוראה בעריות ואינם בקיאין, יותר מדור המבול. **מאי משמע** — מהכא קשים לעולם — דקאי "על כן תאבל" אאשת איש. **כדמתרגם רב יוסף** — דהוה בקי בתרגום נביאים שתרגם יונתן בן עוזיאל, דהאי "פרצו דמים בדמים נגעו" באשת איש קאי. **פרצו** — כמו "וכן יפרוץ" (שמות א) — מולדין בנין. **כי מפני אלה אבלה הארץ** — בעלמא כתיב, מיהא שמעינן מינה דאבל חדא קאמר "על כן תאבל" דהא "אלה" חדא מהנך דקרא קמא היא.

(שייך לעמ' ב) האשה

שהביאה חטאתה ומתה — משנה היא במסכת קנים (פרק שני משנה ה), וקתני סיפא: הביאה עולתה ומתה — לא יביאו יורשיה חטאתה. פירוש: משום דהוי חטאת שמתו בעליה, ולמיתה אזלא. משמע, דזקא יורשיה לא יביאו חטאתה אחר עולתה, אבל היא עצמה, אם היתה חיה — מביאה חטאתה אחר עולתה, ופטורה. ותימה: דבריש "תמיד נשחט" (פסחים נט,א) אמרינן דכל חטאות קדמות לעולות שבאות עמהם, אפילו חטאת העוף לעולת בהמה, ואם כן — איך אפשר שהביאה עולתה קודם חטאתה? וליכא למימר דלכתחילה קאמר, דמצוה להיות החטאות קדמות לעולות, אבל בדיעבד אם הקדימה העולה — קריבה החטאת אחריה, דהא פריך בפרק "תמיד נשחט" (שם): ומי קריבה? והתניא: "והקריב את אשר לחטאת ראשונה" מה תלמוד לומר כו'. ומסיק: זה בנה אב שכל החטאות קדמות לעולות הבאות עמהן. אלמא משמע דאפילו בדיעבד לא קרבה! ויש לומר: דהתם מיירי במצורע. ודוקא במצורע הוא דאמר אפילו בדיעבד לא קריבה, משום דכתיב ביה הויה "זאת תהיה" (ויקרא יד). דחוי עיובוא, כדמוכח בפרק קמא דמנחות (ה,א). אבל בעלמא אמרינן בדיעבד קרבה שפיר. אי נמי יש לומר: דלפי המסקנא דהתם (פסחים נט,ב) ניחא, דקאמר: ובדיעבד נמי כשר, משום דכתיב "והעלה" — דמשמע שהעלה בבר. ומעתה ילפינן בעלמא מיניה מבנין אב: דמאחר דגלי לן במצורע בדיעבד קרבה — הוא הדין בעלמא.

מלוה

מלוה הכתובה בתורה — פירוש: כגון קרבנות, ופריון הבן, וערכין ונזקין, שלא היו יודעים ענייני נתינות הללו אם לא שנתחייבה התורה בפירוש. אבל מלוה, כגון שלוה לו מעות בלא שטר, אף על גב דכתיב "האיש אשר אתה נושה בו" — לא חשיב כתובה בתורה, בין שאין צריך לפרש בתורה שיעור הנתינה, דפשיטא: מה שהוא לוה — צריך לפרוע.

אמר רב פפא הילכתא מלוה על פה גובה מן היורשין דשיעבודא דאורייתא ואינו גובה מן הלקוחות דלית ליה קלא — תימה: דבשילהי "גט פשוט" (בבא בתרא קנו,א) קאמר רב פפא גופיה: מלוה על פה גובה מן היורשים — שלא הנעול דלת בפני לווין, ואינו גובה מן הלקוחות — דשיעבודא לאו דאורייתא! ואומר רבינו חננאל: דהכא מיירי במלוה הכתובה בתורה, כגון נוקין וערכין וקרבן, דאמר לעיל דשיעבודא דאורייתא, דלא שייך טענא דנעילת דלת; דלעניין יורשים עשאום כמלוה בשטר, ולעניין לקוחות לא עשאום כמלוה בשטר. אבל התם — במלוה על פה שאינה בכתובה בתורה, כגון שהלוהו מעות בלא שטר.

אלא מיתת בעל מנלן — תימא דבפרק "ארבע מיתות" (סנהדרין נד,א) מצריכין קרא באשת אב ובשאר עריות שאסורות בין מחיים בין לאחר מיתה, ובפרק "הבא על יבמתו" (יבמות נה,א) מצריך קרא ביבמה שיש לה בנים דאסורה לאחר מיתת הבעל, והכא מצריך קרא להתיר אשת איש לאחר מיתת בעלה! ויש לומר: דאחרי שראינו שהתיר הכתוב אשת איש לאחר מיתת בעלה, כדדרשינן בשמעתין — איצטריך קראי דהתם לאסור עריות לאחר מיתה, דלא נילף מאשת איש שהתיר הכתוב.

לבולי עלמא בעשה — אומר רבינו יצחק: דאיכא עשה באשת איש, כגון "ודבק באשתו" (בראשית ב) ולא באשת חבירו. תימה: דלא ילפינן שתתיר מיתה מקל וחומר מגט; ומה גט שאינו מתיר ליבם בשום ענין, אפילו אין לה בנים — מתיר בעלמא בכל ענין, מיתה שמותרת ליבם שאין לה בנים — אינו דין שתתיר לעלמא בכל ענין.

מדאמר רחמנא אלמנה לכהן גדול — ואם תאמר: ודלמא הכי קאמר רחמנא: אלמנה לכהן גדול אסורה אפילו בשהוא יבם, הא לבולי עלמא — שריא ליבמין. אבל לעולם אימא לך דאשה לאחר מיתה נמי אסורה לבולי עלמא שלא במקום יבום! ויש לומר: אם כן הוה ליה למיכתב האי קרא "אלמנה ורגושה וחללה" בפרשת יבמין.

חדא דיבם לא איקרי אחר — תימה: דגבי שדה אחוזה אמרינן לקמן (יז,ב) דיבם איקרי אחר, דקאמר: אם מכר את השדה לאיש אחר — ואחיו הוי בכללו! ויש לומר: דלא דמי; דבמקום שמדבר בכל אדם — הוי יבם בכלל אחר, אבל הכא דבעי למימר דמותרת ליבם דוקא — אם כן הוי יבם אחר דוקא.

הא

מי כתיב "יפרצו"? "פָּרָצוֹ" כְּתִיב. הַדּוֹר יָתֵבִי וְקָאָמְרִי, הָא דְּתָנַן: הָאִשָּׁה שֶׁהֵבִיאָה חֲטָאתָהּ וּמֵתָה - יָבִיאוּ יוֹרְשִׁין עוֹלָתָהּ. - אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר שְׁמוּאֵל: וְהוּא שֶׁהִפְרִישָׁתָהּ מֵחַיִּים, אֲבָל לֹא הִפְרִישָׁתָהּ מֵחַיִּים - לֹא. אִלְמָא קָסָבַר: שִׁיעְבּוּדָא לָאו דְּאוֹרַיְיתָא. אָמַר רַב אַסִי אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: אַף עַל גַּב שֶׁלֹּא הִפְרִישָׁהּ מֵחַיִּים. אִלְמָא קָסָבַר: שִׁיעְבּוּדָא הָוֵה דְּאוֹרַיְיתָא. וְהָא פְּלִינִי בָּהּ חֲדָא זִימְנָא, דְּרַב וּשְׁמוּאֵל דְּאָמְרִי תַּרְוַיְיהוּ: מְלֹוֶה עַל הַפִּקָּדוֹן, וְרַבִּי יוֹחָנָן וְרֵישׁ לָקִישׁ דְּאָמְרִי תַּרְוַיְיהוּ: מְלֹוֶה עַל פֶּה גּוֹבֶה בֵּין מִן הַיּוֹרְשִׁין בֵּין מִן הַלָּקוֹחוֹת! - צְרִיכָא, דְּאִי אִיתְמַר בָּהָא - בְּהָךְ קָאָמַר שְׁמוּאֵל, מִשּׁוּם דְּלָא מְלֹוֶה בְּתוֹרָה בַּתּוֹרָה הִיא, אֲבָל בְּהָךְ - אֵימָא מוֹדֶה לְהוּ לְרַבִּי יוֹחָנָן וְלֵרִישׁ לָקִישׁ, וְאִי אִשְׁתְּמִעֵינָן בָּהָא - בְּהָא קָאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, דְּמְלֹוֶה בְּתוֹרָה בַּתּוֹרָה בְּכִתּוּבָה בְּשָׁטָר דָּמְיָא, אֲבָל בְּהָךְ - אֵימָא מוֹדֶה לֵיהּ לְשְׁמוּאֵל, צְרִיכָא. אֲמַר רַב פַּפָּא: הִילְכְתָא, מְלֹוֶה עַל פֶּה - גּוֹבֶה מִן הַיּוֹרְשִׁין, וְאֵינוֹ גּוֹבֶה מִן הַלָּקוֹחוֹת. גּוֹבֶה מִן הַיּוֹרְשִׁין - שִׁיעְבּוּדָא דְּאוֹרַיְיתָא, וְאֵינוֹ גּוֹבֶה מִן הַלָּקוֹחוֹת - דְּלִית לֵיהּ קָלָא. "וְקוֹנָה אֶת עַצְמָהּ בְּגֵט וּבְמִיתַת הַבַּעַל". בְּשִׁלָּמָא גֵּט כְּתִיב "וְכָתַב לָהּ סֵפֶר כְּרִיתָה", אֶלָּא מִיתַת הַבַּעַל מְנָלַן? סְבָרָא הוּא: הוּא אֲסָרָהּ וְהוּא שָׁרְתָהּ. וְהָא עֲרָיוֹת, דְּאָמַר לָהּ: וְלָא שָׁרֵי לָהּ! - אֶלָּא: מִדְּאָמַר רַחֲמָנָא יְבָמָה שֶׁאֵין לָהּ בָּנִים אֲסוּרָה - הָא יֵשׁ לָהּ בָּנִים - מוּתֶּרֶת. - וְדִילְמָא: אֵין לָהּ בָּנִים - אֲסוּרָה לְעָלְמָא וְשָׁרְיָא לַיָּבָם, וְיֵשׁ לָהּ בָּנִים - לְכוֹלֵי עָלְמָא נַמִי אֲסוּרָה. - אֶלָּא, מִדְּאָמַר רַחֲמָנָא אַלְמָנָה לְכֹהֵן גָּדוֹל אֲסוּרָה, הָא לְכֹהֵן הֶדְיוֹט - שָׁרְיָא. - וְדִילְמָא: לְכֹהֵן גָּדוֹל - בְּלָאו, לְכוֹלֵי עָלְמָא - בַּעֲשֵׂה. - הַאי עֲשֵׂה מַאי עֲבִידְתֵּיהּ? אִי דְּאַהֲנֵיָא מִיתַת הַבַּעַל - תִּישְׁתְּרֵי לְגַמְרֵי, אִי דְּלָא אַהֲנֵיָא מִיתַת הַבַּעַל - תּוֹקְמָה בְּמִיתָהּ קַמַּיְיתָא. - אֲלִמָּה לָא? אִפֵּיקְתָּהּ מִמִּיתָהּ וְאוֹקֵימְתָּהּ עַל עֲשֵׂה, מִירֵי דַּהֲוָה אַפְּסוֹלֵי הַמּוּקְדָּשִׁים; דְּמַעִיקָּרָא אִית בָּהּ מְעִילָה, וַאֲסִירֵי בְּגִיזָּה וַעֲבוֹדָה. פָּרְקִינְהוּ, מְעִילָה - לֵית בָּהוּ, בְּגִיזָּה וַעֲבוֹדָה - אֲסִירֵי. אֶלָּא מִדְּאָמַר קְרָא "פֶּן יָמוּת בַּמִּלְחָמָה וְאִישׁ אַחֵר יִקָּחֶנָּה". - מַתְקִיף לָהּ רַב שֵׁשֶׁת בְּרֵיהּ דְּרַב אִידִי: אֵימָא מַאן "אַחֵר" - יָבָם. - אֲמַר רַב אַשִׁי: שְׁתֵּי תְּשׁוּבוֹת בַּדָּבָר; חֲדָא: דְּיָבָם לָא אִיקְרֵי "אַחֵר", וְעוֹד כְּתִיב: "וְשֵׁנְאָהּ הָאִישׁ הָאַחֲרוֹן וְכָתַב לָהּ סֵפֶר כְּרִיתֻת... אוֹ כִּי יָמוּת הָאִישׁ הָאַחֲרוֹן". וְאִיתְקַשׁ מִיתָה לְגֵירוּשִׁין; מָה גֵּירוּשִׁין - שְׁרָיָא וְגוֹמֶרֶת, אַף מִיתָה - שְׁרָיָא וְגוֹמֶרֶת. "הַיְכָמָה נִקְנֵית בְּבִיאָה כו'". בְּבִיאָה מְנָלַן? - אָמַר קְרָא: "יבמה"

מי כתיב "יפרצו" — ומוסיף על ענין ראשון, דניקח על כן אבואלא מילתא. **פרצו כתיב** — ומילתא באפי נפשה היא, ועלה לחודה כתיב "על כן תאבל". **האשה** — יולדת. **והוא שהפרישתה מחיים** — ואשמעינן דקריבה לאחר מיתה. אבל לא הפרישתה — לא אשמעינן תנא לכוף את היורשין להקריבה, שלא נתחייבו הנכסים. **קסבר** — הא דאמור רבנן: נכסי משתעבדי על חוב המוטל על המת.

לאו דאורייתא היא — לומר דנכסוהי דאינש ערבין ביה ומשתעבדים מדין ערב, ויהיו מלוה על פה ומלוה של שטר שוין. אלא, מלוה בשטר שהוא שיעבדו, דכתב ליה "נכסי מאחריו לך" — משתעבדי, מלוה על פה — לא משתעבדי. **ורב אסי אמר כו'** — והא נמי לנקוטיהו לשמעתיה דאמרוהו התם. **הא פליגי בה חדא זימנא** — הני אמוראי גופייהו, שמואל ורבי יוחנן. **אינה גובה מן היורשין** — דשיעבודא לאו דאורייתא, וכל שכן מן הלקוחות. אבל מלוה בשטר הוא עצמו שיעבודא, דכתב ליה "כל נכסיי דאית לי אחראין לשטרא דנן". **דלאו מלוה הכתובה בתורה** — לא הוטל עליו חובה מאת המלך, אלא מעסקי מעשה עצמו. **אבל בחך** — דיולדת, דמצות המלך היא עליה — אימר חמירא בכתובה בשטר. דלית ליה **קלא** — ואיהו דאפסיד אנפשיה. ואף על גב דשיעבודא דאורייתא — עבוד רבנן תקנתא ללוקח דלא הוה ידע. **דכתיב וכתב לה ספר כריתות** — וגו' "והיתה לאיש אחר". **והוא שרי לה** — בשאינו בעולם נפטרה הימנו, שחררי בו היתה קשורה. **והא עריות** — בגון אשת אביו וכלתו ואשת אחי אביו, שעל ידי קדושי הבעל נאסרו לקרוביו, וכשימות הבעל לא שרו להו, שאסורות לקרוביו לעולם. **לבולי עלמא בעשה** — ויצאה והיתה לאיש אחר על ידי גירושין ולא על ידי מיתה, ד"ושלחה" — לזו ולא לאחרת משמע, ולאו הבא מכלל עשה — עשה. **האי עשה מאי עבידתיה** — שיהא הוא עומד בפניה, ואיסור לאו וכרת שבה פקעו. **אי אתני מיתת הבעל בו' ואי לא אתני** — דאשמיעך קרא דאין מיתה משלחת. **תוקמה בטוילתא קמייתא** — ולא איצטריך למיכתב לאו בבהן גדול. **אלמה לא** — לשון קושיא הוא: וכי לא דבר הגון הוא כן? **אפיקתיה** — מיתת הבעל מחזיב מיתת בית דין, ואוקימתה באיסור עשה. **מעיקרא** — קודם פדיונן. **ואסירי בגיזה** — כדאמרינן, דכתיב "לא תגזר". **פרקינהו מעילה ליתי בהו** — ומותרין לאכילה לכל אדם. ואסירי בגיזה, כדאמרינן בבכורות (טו,א) "תזבח" — ולא גיזה. "בשר" — ולא חלב, ודרדיש ליה בפסולי המוקדשין לאחר פדיונן. **איתקש מיתה לגירושין כו'** — והאי דלא יליף ליה ממשמעות דקרא דכתיב בהריגה "לא יוכל בעלה הראשון כו'" הא לאחר שרי — משום דאיכא למפרך דלדעיל: לזה בלאו, ולכולי עלמא בעשה.

יבא

חֲיָילֵיהּ דְּרַבִּי יִרְמְיָה מִן הָדָא: וְעוֹד אָמַר רַבִּי לִיעֶזֶר: עוֹמֵד אָדָם עַל הַמּוּקְצֶה עֶרֶב שַׁבָּת בַּשְּׁבִיעִית, וְאוֹמֵר: "מִיכָּן אֲנִי אוֹכֵל לְמָחָר". לֹא אָמַר אֶלָּא בַּשְּׁבִיעִית, הָא שְׁאָר שְׁנֵי שָׁבוּעַ – לֹא.

מַה עָבַד לֵיהּ רַבִּי יוֹסֵי? לְהַחֲזִירוֹ לִמְקוֹמוֹ אִי אַתָּה יָכוֹל, שֶׁהוּא עוֹשֶׂה מוּקְצֶה. לְפִיכָךְ נִטְבַּל.

מַתְנִיתָא פְּלִיגָא עַל רַבִּי יוֹסֵי! אֵין עֲרַאי לְשַׁבָּת! פָּתַר לָהּ: וּבִלְבַד דָּבָר שֶׁיֵּשׁ לוֹ מוּקְצֶה.

עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרַבִּי יִרְמְיָה לָא שָׁנְיָא, הִיא דָּבָר שֶׁיֵּשׁ לוֹ מוּקְצֶה, הִיא דָּבָר שֶׁאֵין לוֹ מוּקְצֶה.

רַבִּי מָנָא בָּעֵי: חָיְתָה צְלוּחִית מְלֵיאָה וּנְתוּנָה בֵּין פַּצִּים לַחֲבֵירוֹ – נִטְבְּלָה? אוֹ מֵאַחַר שֶׁהִיא נְתוּנָה בְּמָקוֹם שֶׁלֹּא נִגְמְרָה מְלַאכְתּוֹ – לֹא נִטְבְּלָה?

עַד הֵיכָן? רַבִּי יוּדָה בַּר פַּזִּי, רַבִּי סִימוֹן בְּשֵׁם רַבִּי יוֹסֵי בַּר חֲנִינָא: עַד כְּדֵי שֶׁיְּהֵא נָתוּן יָדוֹ לְתוֹכָהּ וְהִיא נִכְוֶית. חַבְלֹ מוֹדִים

[דף ו' ע"א]

בִּכְלִי שֵׁנִי – שֶׁהוּא מוּתָּר. מַה בֵּין כְּלִי רִאשׁוֹן מַה בֵּין כְּלִי שֵׁנִי? אָמַר רַבִּי יוֹסֵי בִּי רַבִּי בּוֹן: כָּאן – הַיָּד שׁוֹלֶטֶת, וְכָאן – אֵין הַיָּד שׁוֹלֶטֶת.

אָמַר רַבִּי יוֹנָה: כָּאן וְכָאן אֵין הַיָּד שׁוֹלֶטֶת. אֶלָּא עָשׂוּ הַרְחָקָה לִכְלִי רִאשׁוֹן, וְלֹא עָשׂוּ הַרְחָקָה לִכְלִי שֵׁנִי.

אָמַר רַבִּי מָנָא: הֲווֹיִן פִּינְקָא דְּאוֹרִיזָא – מְסַיֵּיעַ לְאַבָּא. הֲווֹיִן פִּינְקָא דִּגְרִיסָא – מְסַיֵּיעַ לְאַבָּא. דְּאַתְּ מְפַגֵּי לֵיהּ מִן אֲתַר לַאֲתַר, וְעַד כְּדוֹן הוּא רָתַח.

מַהוּ לִיתֵּן תַּבְלִין מִלְּמַטָּן, וּלְעֵרוֹת עֲלֵיהֶן מִלְּמַעְלָן? רַבִּי יוֹנָה אָמַר: אָסוּר, וְעֵירוּי – כִּכְלִי רִאשׁוֹן הוּא.

חֲיָילֵיהּ דְּרַבִּי יוֹנָה מִן הָדָא: אֶחָד שֶׁבִּישֵּׁל בּוֹ, וְאֶחָד שֶׁעֵירָה לְתוֹכוֹ רוֹתְחַ. וְכָא הוּא אָמַר חָבִין.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי: תַּמָּן – כְּלִי חֶרֶס בּוֹלֵעַ. תַּבְלִין – אֵינָן מִתְבַּשְּׁלִין.

חָתִיב רַבִּי יוֹסֵי בִּי רַבִּי בּוֹן: וְהָתָנֵי: אַף בִּכְלִי נְחוֹשֶׁת בֵּן! אִית לָךְ מֵימַר כְּלִי נְחוֹשֶׁת בּוֹלֵעַ?!

מַהוּ לְעָרוֹת עִם הַקִּילּוּחַ? אָמַר רַבִּי חֲנִינָה בְּרֵיהּ דְּרַבִּי חִלֶּל: מַחְלוֹקֶת רַבִּי יוֹנָה וְרַבִּי יוֹסֵי.

רַבִּי יִצְחָק בַּר גּוּפְתָּה בָּעֵי קוֹמֵי רַבִּי מָנָא: עָשָׂה בֵּן בְּשַׁבָּת – חַיָּיב מִשּׁוּם מְבַשֵּׁל? עָשָׂה בֵּן בְּבָשָׂר וְחָלָב – חַיָּיב מִשּׁוּם מְבַשֵּׁל? אָמַר לֵיהּ: כִּיי דְאָמַר רַבִּי זְעֵירָא: אֵיזוֹ חָלּוּט בְּרוּר? כָּל שֶׁהָאוּר מְהַלֵּךְ תַּחְתָּיו. וְכָא, אֵיזוֹ תַּבְשִׁיל בְּרוּר? כָּל שֶׁהָאוּר מְהַלֵּךְ תַּחְתָּיו.

עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרַבִּי יוּדָה, מָלַח – כְּצִיר. יַיִן – כְּחוֹמֶץ.

הֲלָכָה ה' מתני' הָעִגּוּל – מְשַׁיְּחָלִיקֶנּוּ.

מַחֲלִיקִין בַּתְּאֵנִים וּבָעֲנָבִים שֶׁל טֶבֶל. רַבִּי יְהוּדָה אוֹסֵר.

הַמַּחֲלִיק בָּעֲנָבִים – לֹא הוּכְשַׁר הָעִיגּוּל. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: הוּכְשַׁר.

וּגְרוֹגָרוֹת – מְשֻׁיָּדוּשׁ. וּמְגוּרָה – מְשֻׁיָּעֲגֵל.

הָיָה דָשׁ בֶּחָבִית וּמְעַגֵּל בַּמְּגוּרָה, נִשְׁבְּרָה הֶחָבִית, וְנִפְתְּחָה הַמְּגוּרָה – לֹא יֹאכַל מֵהֶן עֲרַאי. רַבִּי יוֹסֵי מַתִּיר.

גמרא חֲנַנְיָא בְּרֵיהּ דְּרַבִּי יֶמָא אָמַר: מַה פְּלִיגִין רַבִּי יוּדָה וְרַבָּנִין? בְּטֶבֶל שֶׁנִּטְבַּל מִדִּבְרֵיהֶן, אֲבָל טֶבֶל שֶׁנִּטְבַּל דְּבַר תּוֹרָה – אוּף רַבָּנִין מוֹדֵיי.

רַבִּי מָנָא אָמַר לָהּ סְתָם. רַבִּי אָבִין בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן. רַבִּי יוּדָן כְּדַעְתֵּיהּ, וְרַבָּנִין כְּדַעְתּוֹן. דְּתָנֵי: זֵית שֶׁפִּיצְעוּ בְּיָדַיִם מְסוֹאָבוֹת – לֹא

[דף ו' ע"ב] הוּכְשְׁרוּ. לְסוֹפְגָן בְּמֶלַח – הוּכְשְׁרוּ. לֵידַע יֵשׁ בּוֹ מַיִם – לֹא הוּכְשְׁרוּ. רַבִּי יוּדָן אָמַר: הוּכְשְׁרוּ. רַבָּנִין אָמְרִין: בְּמֵימָיו הוּא בוֹדֵק. רַבִּי יוּדָה אוֹמֵר: בְּגוּפוֹ הוּא בוֹדֵק.

וְהָכָא, רַבָּנִין אָמְרִין: בְּמֵימָיו הוּא מַחֲלִיק. רַבִּי יוּדָא אָמַר: בְּשַׁיִּשׁ שָׁלוֹ הוּא מַחֲלִיק.

רַבִּי אָמַר לְרַבִּי שִׁמְעוֹן בְּרֵיהּ: עֲלֵה וְחַבֵּא לָנוּ גְּרוֹגָרוֹת מִן הֶחָבִית. אָמַר לֵיהּ: וְאֵינוֹ אָסוּר מִשּׁוּם מוּקְצֶה? אָמַר לֵיהּ: וַאֲדַיִין אַתְּ לָזוֹ? אֵין לְךָ אִסּוּר מִשּׁוּם מוּקְצֶה אֶלָּא תְּאֵינִים וַעֲנָבִים בִּלְבַד. אָמַר רַבִּי שְׁמוּאֵל בַּר סִיסְרָטַאי: מִפְּנֵי שֶׁהֵן מַסְרִיחוֹת בֵּינָתַיִים.

רַבִּי זְעֵירָא בָּעֵי קוֹמֵי רַבִּי יֶמָא: לָא מִסְתַּבְּרָא בְּאִילֵּין פִּיצּוּלֵיי הֲוָה עוּבְדָא? אָמַר לֵיהּ: אוּף אֲנָא סָבַר כֵּן. אֲתָא רַבִּי יוֹסֵי בִּי רַבִּי בּוֹן, רַבִּי יִצְחָק בַּר בִּיסְנָא בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: בְּאִילֵּין פִּיצּוּלַיָּיא הֲוָה עוּבְדָא. אָמַר לֵיהּ: אֵין לְךָ אִסּוּר מִשּׁוּם מוּקְצֶה אֶלָּא תְּאֵנִים וַעֲנָבִים בִּלְבַד.

רַבִּי יַעֲקֹב בַּר זַבְדִּי בְּשֵׁם רַבִּי אַבָּהוּ: הַדָּא דְּתֵימָא לְעִנְיַן שַׁבָּת. אֲבָל לְעִנְיַן מַעֲשְׂרוֹת כָּל הַדְּבָרִים יֵשׁ לָהֶן מוּקְצֶה.

אָמַר רַבִּי: מַתְנִיתָא אָמְרָה כֵּן: גְּרוֹגָרוֹת – מְשֻׁיָּדוּשׁ. וּמְגוּרָה – מְשֻׁיָּעֲגֵיל

אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: דִּבְרֵי שׁוֹנֶה רִאשׁוֹן – לֹא הַתַּחְתּוֹן צָרִיךְ לָעֶלְיוֹן, וְלֹא הָעֶלְיוֹן צָרִיךְ לַתַּחְתּוֹן. דִּבְרֵי שׁוֹנֶה אַחֲרוֹן – [הַתַּחְתּוֹן] צָרִיךְ לָעֶלְיוֹן, וְלֹא הָעֶלְיוֹן צָרִיךְ לַתַּחְתּוֹן.

אָמַר רַבִּי לְעָזָר: דְּרַבִּי מֵאִיר הִיא! דְּלָא תִּסְבּוֹר מֵימַר: סְתָמָא וְרַבִּי יוֹסֵי הִיא – הֲלָכָה כִּסְתָמָא, לְפוּם כֵּן צָרִיךְ מֵימַר: דְּרַבִּי מֵאִיר הִיא! דְּרַבִּי מֵאִיר וְרַבִּי יוֹסֵי – הֲלָכָה כְּרַבִּי יוֹסֵי.

הַדָּרָן עָלָךְ כְּלָל אָמְרוּ

פֶּרֶק שֵׁנִי

הלכה א׳ מתני׳ הָיָה עוֹבֵר בַּשּׁוּק, וְאָמַר: ״טְלוּ לָכֶם תְּאֵנִים״ – אוֹכְלִין וּפְטוּרִין. לְפִיכָךְ, אִם הִכְנִיסוּ לְבָתֵּיהֶן –

[דף ז׳ ע״א]

מְתַקְּנִים וַדַּאי. ״טְלוּ וְהַכְנִיסוּ לְבָתֵּיכֶם״ – לֹא יֹאכְלוּ מֵהֶם עֲרַאי. לְפִיכָךְ, אִם הִכְנִיסוּ לְבָתֵּיהֶן – אֵינָם מְתַקְּנִים אֶלָּא דְמַאי.

הָיוּ יוֹשְׁבִין בַּשַּׁעַר אוֹ בַחֲנוּת, וְאָמַר: ״טְלוּ לָכֶם תְּאֵנִים״ – אוֹכְלִין וּפְטוּרִין, וּבַעַל הַשַּׁעַר וּבַעַל הַחֲנוּת – חַיָּבִים. רַבִּי יְהוּדָה פּוֹטֵר עַד שֶׁיַּחֲזִיר אֶת פָּנָיו, אוֹ עַד שֶׁיִּשַּׁנֶּה מִקּוֹם יְשִׁיבָתוֹ.

גמרא חָיָה עוֹבֵר בַּשּׁוּק כו׳. שְׁמוּאֵל אָמַר: דְּרַבִּי מֵאִיר הִיא! דְּרַבִּי מֵאִיר אָמַר: אֵין מַתָּנָה כְּמָכָר. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי: דִּבְרֵי הַכֹּל הִיא! אִישְׁאָלִית לְאוֹיְלִין דְּבֵי רַבִּי יַנַּאי, וְאָמְרִין: נְהִיגִין חֲוִינָן יָהְבִין אוֹיְלִין לְאוֹיְלִין בְּחַקְלָא, וְאָכְלִין וְלָא מְתַקְּנִין. מַיי כְּדוֹן? כְּמַאן דְּאָמַר: מֵאֵילֵיהֶן קִיבְּלוּ עֲלֵיהֶן אֶת הַמַּעֲשְׂרוֹת.

מַתְנִיתִין – בְּמָקוֹם שֶׁרוֹב מַכְנִיסִין לְבָתִּים. אֲבָל בְּמָקוֹם שֶׁרוֹב מַכְנִיסִין לַשּׁוּק – אֵינָן מְתַקְּנִין אֶלָּא דְמַאי.

אִם בְּמָקוֹם שֶׁרוֹב מַכְנִיסִין לַבָּתִּים, בְּדָא תָּנֵינָן: ״טְלוּ וְהַכְנִיסוּ לְבָתֵּיכֶם״ – לֹא יֹאכְלוּ מֵהֶן עֲרַאי? מִכֵּיוָן שֶׁאָמַר: ״טוֹל וְהַכְנֵס״ – כְּמִי שֶׁאָמַר: ״טוֹל וַאֲנִי מְעַשֵּׂר עַל יָדְךָ״. אֲבָל בְּמָקוֹם שֶׁרוֹב מַכְנִיסִין לַשּׁוּק – אֵינוֹ נֶאֱמָן לוֹמַר לוֹ: ״עִישַּׂרְתִּי״. וְאֵינוֹ נֶאֱמָן לוֹמַר לוֹ: ״לְתוֹךְ בֵּיתִי אֲנִי מַכְנִיסָן״. נָתַן לוֹ דָּבָר מְרוּבֶּה, אֲפִילוּ אָמַר לוֹ: ״טוֹל וֶאֱכוֹל״ – כְּמִי שֶׁאָמַר לוֹ: ״טוֹל וְהַכְנֵס״.

נָתַן לוֹ דָּבָר שֶׁאֵין דַּרְכּוֹ לְהֵיאָכֵל חַי, אֲפִילוּ אָמַר לוֹ: ״טוֹל וֶאֱכוֹל״ – כְּמִי שֶׁאָמַר לוֹ: ״טוֹל וְהַכְנֵס״. הָיָה אָדָם גָּדוֹל וְאֵין דַּרְכּוֹ לוֹכַל בַּשּׁוּק, וְאָמַר לוֹ: ״טוֹל וֶאֱכוֹל״ – כְּמִי שֶׁאָמַר לוֹ: ״טוֹל וְהַכְנֵס״.

הָיוּ שְׁנַיִם, זֶה אָמַר לוֹ: ״טוֹל וֶאֱכוֹל״ וְזֶה אָמַר לוֹ: ״טוֹל וְהַכְנֵס״, זֶה שֶׁאָמַר לוֹ טוֹל וֶאֱכוֹל – פָּטוּר. וְזֶה שֶׁאָמַר לוֹ טוֹל וְהַכְנֵס – חַיָּב. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי: וְלָאו מַתְנִיתָא הִיא? אוֹכְלִין וּפְטוּרִין, וּבַעַל הַשַּׁעַר וּבַעַל הַחֲנוּת חַיָּבִין! אָמַר רַבִּי יוֹנָה: דִּבְרֵי הַכֹּל הִיא, כָּאן – בְּדְמַאי,

[דף ז׳ ע״ב] כָּאן – בְּוַדַּאי.

״צֵא וּלְקוֹט לְךָ עֲשָׂרִים תְּאֵנִים מְשֻׁלָּשׁוֹת, וַאֲנִי מְמַלֵּא כְּרֵיסִי מִשֶּׁלְּךָ״ הַמְמַלֵּא אֶת כְּרֵיסוֹ – פָּטוּר, וְהָאוֹכֵל בְּמִנְיָין – חַיָּב.

רַבִּי בּוֹן בַּר חִיָּיה בָּעֵי קוֹמֵי רַבִּי זְעִירָא: וְאֵין אָדָם אוֹכֵל אַחַת אַחַת בִּרְשׁוּת הַכֹּל וּפָטוּר? אָמַר לֵיהּ: אִין! וְהָכָא לָמָּה הוּא חַיָּב? אָמַר לֵיהּ: בִּמְצָרֵף. אִם בִּמְצָרֵף, אֲפִילוּ הַמְמַלֵּא אֶת כְּרֵיסוֹ – יְהֵא חַיָּב.

וְאֵינוֹ אָסוּר מִשּׁוּם חֲלִיפִין? אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן: אֵין לוֹ חֲלִיפִין, שֶׁלֹּא נִתְכַּוְּונוּ הָאִישׁ הַזֶּה אֶלָּא לְהָגֵם אֶת לִבּוֹ שֶׁיֹּאכַל.

"צֵא וּלְקוֹט לְךָ עֶשְׂרִים תְּאֵנִים מִשֶּׁלִּי" – אוֹכֵל כְּדַרְכּוֹ וְהוּא פָּטוּר. "צֵא וּמַלֵּא אֶת הַכַּלְכָּלָה" לֹא יֹאכַל עַד שֶׁיְּעַשֵּׂר. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים?? בְּעַם הָאָרֶץ. אֲבָל בְּחָבֵר – אוֹכֵל וְאֵינוֹ צָרִיךְ לְעַשֵּׂר; דִּבְרֵי רַבִּי. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בְּעַם הָאָרֶץ. אֲבָל בְּחָבֵר – מְתַקֵּן וַדַּאי, שֶׁלֹּא נֶחְשְׁדוּ חֲבֵרִים לִתְרוֹם שֶׁלֹּא מִן הַמּוּקָף.

אָמַר רַבִּי: רוֹאֶה אֲנִי אֶת דִּבְרֵי מִדִּבְרֵי רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל. מוּטָב שֶׁיִּתְרְמוּ שֶׁלֹּא מִן הַמּוּקָף, וְלֹא לְהַאֲכִיל לְעַמֵּי הָאָרֶץ טְבָלִים!

אָמַר רַבִּי זְעֵירָא: מִדִּבְרֵי שְׁנֵיהֶם, אֲפִילוּ חָבֵר שֶׁשִּׁילַח לְחָבֵר – צָרִיךְ לְעַשֵּׂר.

הֲווֹן בָּעְיֵין מֵימַר: מַאן דְּאָמַר שֶׁלֹּא נֶחְשְׁדוּ חֲבֵרִים לִתְרוֹם שֶׁלֹּא מִן הַמּוּקָף, וְזֶה חָבֵר – צָרִיךְ

[דף ח' ע"א]

הוּא לְעַשֵּׂר. וּמַאן דְּאָמַר: מוּטָב שֶׁיִּתְרְמוּ שֶׁלֹּא מִן הַמּוּקָף וְלֹא לְהַאֲכִיל לְעַמֵּי הָאָרֶץ טְבָלִים, וְזֶה חָבֵר – צָרִיךְ הוּא לְעַשֵּׂר.

רַבִּי יוֹנָה בָּעֵי: הָכָא אַתְּ עָבִיד לֵיהּ חָבֵר, וְהָכָא אַתְּ עָבִיד לֵיהּ עַם הָאָרֶץ! אָמַר רַבִּי יוֹסֵי: כָּאן וְכָאן – עַם הָאָרֶץ הוּא, אֶלָּא בִּשְׁבִיל אֶחָד שֶׁהוּא מְתַקֵּן, הוּא נִקְרָא חָבֵר.

רַבִּי יוֹסֵי בְּשֵׁם רַבִּי שֵׁשֶׁת, רַבִּי לְעָזָר בִּי רַבִּי יוֹסֵי בְּשֵׁם רַבִּי אָבִין: הָאוֹמֵר לַחֲבֵירוֹ: "אֲנִי מְעַשֵּׂר עַל יָדְךָ" – אֵינוֹ צָרִיךְ לַעֲמוֹד עִמּוֹ. תַּמָּן תָּנֵינַן: נִתְנוּ בְּאֵילָן, לְמַעְלָה מֵעֲשָׂרָה טְפָחִים – אֵינוֹ עֵירוּב. לְמַטָּה מֵעֲשָׂרָה טְפָחִים – הֲרֵי זֶה עֵירוּב. אָמַר רַבִּי לְעָזָר: וְצָרִיךְ לַעֲמוֹד עִמּוֹ. וְהָכָא אַתְּ אָמַר הָכֵין!

אָמַר רַבִּי חִייָה בַּר אַדָּא: כָּאן – בְּגָדוֹל, כָּאן – בְּקָטָן.

רַבִּי חֲנַנְיָה בְּשֵׁם רַבִּי חֲנִינָא: אֲפִילוּ תֵּימַר: כָּאן וְכָאן בְּגָדוֹל, כָּאן וְכָאן בְּקָטָן, תַּמָּן – בְּאוֹמֵר לוֹ: "אֲנִי (מְעָרֵב) מְעַשֵּׂר עַל יָדְךָ". בְּרַם הָכָא – בְּאוֹמֵר לוֹ: (עַשֵּׂר) עָרֵב עַל יָדִי.

הָדָא יָלְפָא מִן הַהִיא, וְהַהִיא יָלְפָא מִן הָדָא. הָדָא יָלְפָא מִן הַהִיא, בְּאוֹמֵר לוֹ: "אֲנִי מְעָרֵב עַל יָדְךָ" – שֶׁאֵינוֹ צָרִיךְ לַעֲמוֹד עִמּוֹ. וְהַהִיא יָלְפָא מִן הָדָא בְּאוֹמֵר לוֹ: "עַשֵּׂר עַל יָדִי" – שֶׁהוּא צָרִיךְ לַעֲמוֹד עִמּוֹ.

"צֵא וְלַקֵּט לְךָ עֶשְׂרִים תְּאֵנִים מִשֶּׁלִּי" – אוֹכֵל וְהוֹלֵךְ וְהוּא פָּטוּר. "צֵא וּמַלֵּא אֶת הַכַּלְכָּלָה" – רַבִּי אוֹמֵר: אוֹמֵר אֲנִי, שֶׁהוּא צָרִיךְ לְהַרְאוֹת לוֹ אֶת הַכַּלְכָּלָה. וְכַמָּה הוּא שִׁיעוּר הַכַּלְכָּלָה? רַבִּי שְׁמוּאֵל בַּר נַחְמָן בְּשֵׁם רַבִּי יוֹנָתָן: סְתָם כַּלְכָּלָה

[דף ח' ע"ב] אַרְבַּעַת קַבִּין, וּגְדוֹלָה – סְאָה. וּקְטַנָּה – שְׁלוֹשֶׁת קַבִּין.

רַבִּי יוֹנָה בָּעֵי: לְמַעֲשְׂרוֹת אִיתְאֲמַרַת, אוֹ לְמִדַּת הַדִּין? אִין תֵּימַר: לְמַעֲשְׂרוֹת אִיתְאֲמַרַת – כָּל שֶׁכֵּן לְמִדַּת הַדִּין! אִין תֵּימַר: לְמִדַּת הַדִּין אִיתְאֲמַרַת, הָא לְמַעֲשְׂרוֹת – לֹא. רַבִּי יוֹסֵי, פְּשִׁיטָא לֵיהּ, לְמַעֲשְׂרוֹת אִיתְאֲמַרַת, כָּל שֶׁכֵּן לְמִידַּת הַדִּין!

[דף ט' ע"א]

הָדָא אָמְרָה: שֶׁבִּיתוֹ טוֹבֵל לוֹ, אֲבָל לֹא לַאֲחֵרִים.

אָמַר רַבִּי לְעָזָר: רַבִּי יוּדָה וְרַבִּי נְחֶמְיָה – שְׁנֵיהֶם אָמְרוּ דָּבָר אֶחָד! דְּתָנֵינַן תַּמָּן: רַבִּי נְחֶמְיָה אוֹמֵר: כָּל שֶׁאֵין אָדָם בּוֹשׁ מִלּוֹכַל בְּתוֹכָהּ – חַיֶּיבֶת.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי: חֲוִינַן סָבְרִין מֵימַר: מַה פְּלִיגִין רַבִּי נְחֶמְיָה וְרַבָּנִין? בְּחָצֵר שֶׁהוּא בּוֹשׁ לוֹכַל בְּכוּלָּהּ, הָא מְקֻצָּתָהּ בּוֹשׁ, וּמְקֻצָּתָהּ לֹא בּוֹשׁ – לֹא. מִן מַה דְּאָמַר רַבִּי לְעָזָר: רַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי נְחֶמְיָה שְׁנֵיהֶם אָמְרוּ דָּבָר אֶחָד: הָדָא אָמְרָה: מָקוֹם שֶׁהוּא בּוֹשׁ – פָּטוּר, מָקוֹם שֶׁאֵינוֹ בּוֹשׁ – חַיָּיב.

אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: דִּבְרֵי רַבִּי יְהוּדָה, עָשׂוּ אוֹתוֹ כְּיוֹחִזר שֶׁהוּא נוֹטֶה לְחָצֵר.

עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרַבִּי יוֹחָנָן – בְּאוֹכֵל אַחַת אַחַת, וּבְאוֹכֵל בְּרִשׁוּת הַכֹּל, וּבְמִשַּׁייֵר. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרַבִּי לְעָזָר – אֲפִילּוּ אֵינוֹ אוֹכֵל אַחַת אַחַת, אֲפִילּוּ אֵינוֹ אוֹכֵל בְּרִשׁוּת הַכֹּל, וְלֹא שִׁייֵר.

הֲלָכָה ב'

מתני' הַמַּעֲלֶה פֵּירוֹת מִן הַגָּלִיל לִיהוּדָה, אוֹ עוֹלֶה לִירוּשָׁלַיִם – אוֹכֵל עַד שֶׁהוּא מַגִּיעַ לְמָקוֹם שֶׁהוּא הוֹלֵךְ. וְכֵן בַּחֲזִירָה.

רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: עַד שֶׁהוּא מַגִּיעַ לִמְקוֹם הַשְּׁבִיתָה.

הָרוֹכְלִין הַמַּחֲזִירִין בָּעֲיָירוֹת – אוֹכְלִין עַד שֶׁמַּגִּיעִין לִמְקוֹם הַלִּינָה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: הַבַּיִת הָרִאשׁוֹן – הוּא בֵּיתוֹ.

גמרא פֵּירוֹת שֶׁלִּקְּטָן שֶׁלֹּא לְצוֹרֶךְ הַשַּׁבָּת, וְקִדְּשָׁה עֲלֵיהֶן הַשַּׁבָּת – רַבִּי יוֹחָנָן אוֹמֵר: הַשַּׁבָּת טוֹבֶלֶת. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אוֹמֵר: אֵין הַשַּׁבָּת טוֹבֶלֶת.

מְתִיב רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ לְרַבִּי יוֹחָנָן: עַל דַּעְתֵּיהּ דְּתֵימַר: הַשַּׁבָּת טוֹבֶלֶת, וְהָתְנֵינַן: הַמַּעֲלֶה פֵּירוֹת מִן הַגָּלִיל לִיהוּדָה, אוֹ עוֹלֶה

[דף ט' ע"ב] לִירוּשָׁלַיִם, אוֹכֵל עַד שֶׁהוּא מַגִּיעַ לְמָקוֹם שֶׁהוּא הוֹלֵךְ. וְכֵן בַּחֲזִירָה. וְתָנֵי עָלָהּ: אֲפִילּוּ לָן, אֲפִילּוּ שַׁבָּת!

אָמַר לֵיהּ: בְּרוֹצָה לְשָׁבוֹת. תֵּדַע לָךְ שֶׁהוּא כֵּן, דְּתָנֵי עָלָהּ: אֲפִילּוּ שָׁבַת בַּשֵּׁנִי. וְיֵשׁ שְׁבִיתָה בַּשֵּׁנִי? אֶלָּא בְּרוֹצָה לְשָׁבוֹת, אַף הָכָא בְּרוֹצָה לְשָׁבוֹת.

הַכֹּל מוֹדִים בִּלִינָה שֶׁאֵינָהּ טוֹבָלֶת. מַה בֵּין לִינָה מַה בֵּין שְׁבִיתָה? אָדָם מְגַלְגֵּל בִּלִינָה, וְאֵין אָדָם מְגַלְגֵּל בִּשְׁבִיתָה. בְּכָל מָקוֹם אָדָם לָן, וְאֵין אָדָם שׁוֹבֵת בְּכָל מָקוֹם.

תָּנֵי: מַעֲשֶׂה בְּרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ שֶׁהָיָה מְהַלֵּךְ אַחַר רַבָּן יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי לִבְנֵי חַיִל, וְהָיוּ בְּנֵי אוֹתָן הָעֲיָירוֹת מְבִיאִין לָהֶם פֵּירוֹת. אָמַר לָהֶן רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: אִם לָנוּ כָּאן – אָנוּ חַיָּבִין לְעַשֵּׂר, וְאִם לָאו – אֵין אָנוּ חַיָּבִין לְעַשֵּׂר. אָמַר רַבִּי זְעֵירָא: רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ – דַּעְתּוֹ נְקֵיָּה.

אָמַר לֵיהּ רַבִּי מָנָא: וְכָל עָמָּא שָׁטֵיי? אֶלָּא רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ דְּלְוָוֵיתֵיהּ שְׁכִיחָא לֵיהּ, חֲוֵי דּוּ אָמַר: הַלִּינָה טוֹבָלֶת. וּשְׁאַר בְּנֵי אָדָם דְּלֵית אַלְוָוֵיתֵיהּ שְׁכִיחָא לוֹן – אֵין לִינָה טוֹבָלֶת.

וְהָתַנֵּינַן: רוֹכְלִים הַמַּחֲזִירִין בָּעֲיָירוֹת – אוֹכְלִין עַד שֶׁהֵן מַגִּיעִין לְמָקוֹם הַלִּינָה! מַהוּ מָקוֹם הַלִּינָה? בֵּיתוֹ.

רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר בְּשֵׁם רַבִּי הוֹשַׁעְיָה: כְּגוֹן אֵילֵּין דִּכְפַּר חֲנַנְיָה, דְּנָפְקִין וְסָחְרִין אַרְבַּע וְחָמֵשׁ קוֹרְיָין וְעָיְילִין דָּמְיכִין בְּבָתֵּיהוֹן.

תָּנֵי רַבִּי חֲלַפְתָּא בֶּן שָׁאוּל: רוֹצֶה הוּא אָדָם לְפַלֵּחַ עֲסָקָיו בַּבַּיִת הָרִאשׁוֹן שֶׁהוּא פּוֹגֵעַ בּוֹ וְלָלוֹן שָׁם.

הֲלָכָה ג׳

מתני׳ פֵּירוֹת שֶׁתָּרְמָן עַד שֶׁלֹּא נִגְמְרָה מְלַאכְתָּן, רַבִּי לְעָזָר אוֹסֵר מִלּוֹכַל מֵהֶן עֲרַאי. וַחֲכָמִים מַתִּירִין. חוּץ מִכַּלְכָּלַת הַתְּאֵנִים.

כַּלְכָּלַת תְּאֵנִים שֶׁתָּרְמָהּ, רַבִּי שִׁמְעוֹן מַתִּיר. וַחֲכָמִים אוֹסְרִים.

הָאוֹמֵר לַחֲבֵירוֹ: ״הֵילָךְ אִיפָּר זֶה וְתֶן לִי בּוֹ חָמֵשׁ תְּאֵנִים״ – לֹא יֹאכַל עַד שֶׁיְּעַשֵּׂר; דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אוֹכֵל אַחַת אַחַת וּפָטוּר. וְאִם צֵירַף – חַיָּיב.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: מַעֲשֶׂה בְּגִנַּת וְוַרְדִּים שֶׁהָיְתָה בִּירוּשָׁלַיִם, וְהָיוּ תְּאֵינֶיהָ נִמְכָּרוֹת מִשָּׁלֹשׁ וּמֵאַרְבַּע בְּאִיפָּר, וְלֹא הִפְרִישׁוּ מִמֶּנָּה תְּרוּמָה וּמַעֲשֵׂר מֵעוֹלָם.

גמרא מַה נַן קַיָּימִין? אִם בְּכַלְכָּלָה שֶׁל תְּאֵנִים – דִּבְרֵי הַכֹּל אָסוּר! אִם בְּזֵיתִים עַל הַשָּׁמָן, וַעֲנָבִים עַל הַיַּיִן – דִּבְרֵי הַכֹּל מוּתָּר! אֶלָּא כַּי נַן קַיָּימִין, בִּתְמָרִים וְהוּא עָתִיד לְדוֹרְסָן, וּבִגְרוֹגָרוֹת וְהוּא עָתִיד לְדוּשָׁן. רַבִּי לְעָזָר אוֹמֵר: תְּרוּמָה טוֹבָלֶת בְּפֵירוֹת שֶׁלֹּא נִגְמְרוּ מְלַאכְתָּן, וְרַבָּנִין אָמְרִין: אֵין תְּרוּמָה טוֹבָלֶת בְּפֵירוֹת שֶׁלֹּא

[דף י׳ ע״א]

נִגְמְרוּ מְלַאכְתָּן.

רִאשׁוֹן מַהוּ שֶׁיִּטְבּוֹל? מַה נַן קַיְימִין? אִם בִּכְדֵי שֶׁנִּתְמַרַח – דִּבְרֵי הַכֹּל אָסוּר! אִם בְּמַעֲשֵׂר רִאשׁוֹן שֶׁהִקְדִּימוֹ בְּשִׁבָּלִין – דִּבְרֵי הַכֹּל מוּתָּר! אֶלָּא כַּי נַן קַיְימִין, בִּתְמָרִים וְהוּא עָתִיד לְדוֹרְסָן, בִּגְרוֹגָרוֹת וְהוּא עָתִיד לְדוֹשָׁן, וְהִפְרִישׁ מֵהֶן תְּרוּמָה גְּדוֹלָה, וְנִמְלַךְ לְהַנִּיחָן כְּמוֹת שֶׁהֵן, וְעָבַר וְהִפְרִישׁ מֵהֶן רִאשׁוֹן, אֵין תֵּימַר לְמַפְרֵעַ נִטְבְּלוּ – תְּרוּמָה שֶׁהִיא טְבֶלֶת. וְאֵין תֵּימַר מִיָּן וְלַבָּא – רִאשׁוֹן הוּא שֶׁהוּא טוֹבֵל.

הַלּוֹקֵחַ תְּמָרִים וְהוּא עָתִיד לְדוֹרְסָן, גְּרוֹגָרוֹת וְהוּא עָתִיד לְדוֹשָׁן – אָסוּר לוֹכַל מֵהֶן עֲרַאי, וּמְתַקְּנָן דְּמַאי; דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: אוֹכֵל מֵהֶן עֲרַאי, וּמְתַקְּנָן וַדַּאי; דִּבְרֵי רַבִּי יוֹסֵי.

רַבִּי הִילָא, רַבִּי לְעָזָר בְּשֵׁם חִילְפַּיי, אָמַר רַבִּי יוֹנָה: אַשְׁכְּחוּן כָּתוּב בְּפִינְקְסֵיהּ דְּחִילְפַּיי, אוֹכֵל מֵהֶן עֲרַאי, וּמְתַקְּנָן דְּמַאי. וְקַשְׁיָא, אִם אוֹכֵל מֵהֶן עֲרַאי – מְתַקְּנָן וַדַּאי! אִם מְתַקְּנָן וַדַּאי – דְּמַאי –

[דף י' ע"ב]

יְהֵא אָסוּר לוֹכַל מֵהֶן עֲרַאי! רַבִּי יוֹסֵי בְּשֵׁם רַבִּי הִילָא: אוֹכֵל מֵהֶן עֲרַאי – מִשּׁוּם דָּבָר שֶׁלֹּא נִגְמְרָה מְלַאכְתּוֹ. וּמְתַקְּנָן דְּמַאי – מִתּוֹךְ שֶׁיּוֹדֵעַ שֶׁבֵּיתוֹ טוֹבֵל, אַף הוּא מַפְרִישׁ תְּרוּמָה מִשָּׁעָה רִאשׁוֹנָה.

אָמַר רַבִּי לְעָזָר: בְּכַלְבָּלָה שֶׁל בָּל דָּבָר – הִיא מַתְנִיתָא.

רַבִּי שִׁמְעוֹן מַתִּיר מִקַּל וָחוֹמֶר, וּמַה אִם בְּשָׁעָה שֶׁיֵּשׁ עָלֶיהָ זִיקַת שְׁלֹשָׁה מַעֲשְׂרוֹת – אַתְּ אָמַר מוּתָּר. בְּשָׁעָה שֶׁאֵין עָלֶיהָ אֶלָּא זִיקַת שְׁנֵי מַעֲשְׂרוֹת – לֹא כָּל שֶׁכֵּן!

רִאשׁוֹן מַהוּ שֶׁיִּטְבּוֹל לַשֵּׁנִי? מַה אִם בְּשָׁעָה שֶׁיֵּשׁ עָלֶיהָ זִיקַת שְׁנֵי מַעֲשְׂרוֹת – אַתְּ אָמַר מוּתָּר. בְּשָׁעָה שֶׁאֵין עָלֶיהָ אֶלָּא זִיקַת מַעֲשֵׂר אֶחָד – לֹא כֹל שֶׁכֵּן!

רַבִּי זְעִירָא בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן, רַבִּי הִילָא בְּשֵׁם רַבִּי לְעָזָר: מַה פְּלִיגִין? בְּלוֹקֵט וְנוֹתֵן לוֹ. אֲבָל בְּלוֹקֵט וְאוֹכֵל, כָּל עַמָּא מוֹדֵיי שֶׁהוּא אוֹכֵל אַחַת אַחַת וּפָטוּר.

וְאִם צִירַף – חַיָּיב. רַבִּי הִילָא בְּשֵׁם רַבִּי לְעָזָר: בְּשֵׁם שֶׁהֵן חֲלוּקִין כָּאן, כָּךְ חֲלוּקִין בַּחֲצַר בֵּית שְׁמִירָה. דְּאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: מָקוֹם וְחָצֵר וְשַׂבָּת – אֵינָהּ תּוֹרָה.

רַבִּי אֵימִי בְּשֵׁם רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ: הַמְחֻוָּור מִכּוּלָּן – זוּ חֲצַר בֵּית שְׁמִירָה.

חַבְרַיָּיא בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: כָּךְ מֵשִׁיב רַבִּי יוּדָה אֶת רַבִּי מֵאִיר. אֵין אַתְּ מוֹדֶה לִי בְּנוֹתֵן לִבְנוֹ – שֶׁהוּא פָּטוּר! מַה לִי הַלּוֹקֵט וְנוֹתֵן לִבְנוֹ, מַה לִי הַלּוֹקֵט וְנוֹתֵן לְאַחֵר?

רַבִּי יוּדָן בָּעֵי: מַה חָמֵית מֵימַר: בְּלוֹקֵט וְנוֹתֵן לוֹ, אוֹ נֵימַר: בְּלוֹקֵט וְאוֹכֵל!

אָמַר רַבִּי מָנָא: לֵית כָּאן בְּלוֹקֵט וְאוֹכֵל, אֶלָּא בְּלוֹקֵט וְנוֹתֵן לוֹ!

מִן הָדָא: גִּינַת וְוָרְדִין. אִית לָךְ מֵימַר: גִּינַת וְוָרְדִין בְּלוֹקֵט וְאוֹכֵל? לֹא! בְּלוֹקֵט וְנוֹתֵן לוֹ. אוּף הָכָא – בְּלוֹקֵט וְנוֹתֵן לוֹ.

דּוּ אָמַר לֵיהּ: אֵין אַתְּ עָלֵיל אַתְּ מְקַלְקֵל וְוָרְדֵייהּ. מַתְנִיתָא פְּלִיגָא עַל הָווֹיֶיהּ דְּרַבִּי מָנָא!

[דף י"א ע"א]

"כַּרְמָא אֲנִי מוֹכֵר לָךְ" – אַף עַל פִּי שֶׁאֵין בּוֹ גְּפָנִים, הֲרֵי זֶה מָכוּר, שֶׁלֹּא מָכַר לוֹ אֶלָּא שְׁמוֹ. "סַפְרְדִיטָא אֲנִי מוֹכֵר לָךְ" – אַף עַל פִּי שֶׁאֵין בּוֹ אִילָנוֹת, הֲרֵי זֶה מָכוּר, שֶׁלֹּא מָכַר לוֹ אֶלָּא שְׁמוֹ.

הֲלָכָה ד׳

מתני׳ הָאוֹמֵר לַחֲבֵירוֹ: "הֵילָךְ אִיסָּר זֶה בְּעֶשְׂרִים תְּאֵנִים שֶׁאָבוֹר לִי" – בּוֹרֵר וְאוֹכֵל. "בְּאֶשְׁכּוֹל שֶׁאָבוֹר לִי" – מְנַרְגֵּר וְאוֹכֵל. "בְּרִימּוֹן שֶׁאָבוֹר לִי" – פּוֹרֵט וְאוֹכֵל. "בַּאֲבַטִּיחַ שֶׁאָבוֹר לִי" – סוֹפֶת וְאוֹכֵל.

אֲבָל אִם אָמַר לוֹ: "בְּעֶשְׂרִים תְּאֵנִים אֵלּוּ" "בְּשְׁנֵי אֶשְׁכּוֹלוֹת אֵלּוּ" "בִּשְׁנֵי רִמּוֹנִים אֵלּוּ" "בִּשְׁנֵי אֲבַטִּיחִים אֵלּוּ" – אוֹכֵל כְּדַרְכּוֹ וּפָטוּר, מִפְּנֵי שֶׁקָּנָה בְּמְחוּבָּר לַקַּרְקַע.

הַשּׁוֹכֵר אֶת הַפּוֹעֵל לִקְצוֹת בַּתְּאֵנִים, אָמַר לוֹ: "עַל מְנָת שֶׁאוֹכַל תְּאֵנִים" – הוּא אוֹכֵל וּפָטוּר. "עַל מְנָת שֶׁאוֹכַל אֲנִי וּבְנִי" אוֹ "שֶׁיֹּאכַל בְּנִי בְּשָׂרִי" – הוּא אוֹכֵל וּפָטוּר. וּבְנוֹ אוֹכֵל וְחַיָּיב.

"עַל מְנָת שֶׁאוֹכַל בְּשְׁעַת הַקְּצִיעָה וּלְאַחַר הַקְּצִיעָה", בְּשְׁעַת הַקְּצִיעָה – אוֹכֵל וּפָטוּר. וּלְאַחַר הַקְּצִיעָה – אוֹכֵל וְחַיָּיב, שֶׁאֵינוֹ אוֹכֵל מִן הַתּוֹרָה. זֶה הַכְּלָל: כָּל הָאוֹכֵל מִן הַתּוֹרָה – פָּטוּר. וְשֶׁאֵינוֹ אוֹכֵל מִן הַתּוֹרָה – חַיָּיב.

הָיָה הַפּוֹעֵל עוֹשֶׂה בַּלְּבָסִים – לֹא יֹאכַל בִּבְנוֹת שֶׁבַע. בִּבְנוֹת שֶׁבַע – לֹא יֹאכַל בַּלְּבָסִים. אֲבָל מוֹנֵעַ הוּא אֶת עַצְמוֹ עַד שֶׁמַּגִּיעַ לִמְקוֹם הַיָּפוֹת וְאוֹכֵל.

הַמַּחֲלִיף עִם חֲבֵירוֹ, זֶה לוֹכַל וְזֶה לוֹכַל, זֶה לִקְצוֹת וְזֶה לִקְצוֹת, זֶה לוֹכַל וְזֶה לִקְצוֹת – חַיָּיב. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: הַמַּחֲלִיף לוֹכַל – חַיָּיב. לִקְצוֹת – פָּטוּר.

גמרא רַבִּי יוֹסֵי בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: מְנַרְגֵּר אַחַת אַחַת וְהוֹלֵךְ וְאוֹכֵל. אָמַר לֵיהּ רַבִּי חִייָא בַּר וָוא: וְכֵן רַבִּי הָוָה עָבִיד. תָּנֵי בְּשֵׁם רַבִּי יוֹסֵי: אֲבַטִּיחַ שֶׁפָּסַת בּוֹ אֲפִילוּ כָּל שֶׁהוּא – קָנָיוֹ.

רַבִּי יוֹנָה בָּעֵי: אַף בְּרִימּוֹן כֵּן?

לָמָּה לִי "עַל מְנָת"? אֲפִילוּ שֶׁלֹּא עַל מְנָת! רַבִּי אָבִין בְּשֵׁם רַבִּי שַׁמַּיי: לְכֵן צְרִיכָה, אֲפִילוּ אָמַר לוֹ "עַל מְנָת".

תַּמָּן תָּנִינַן: הָיָה עוֹשֶׂה בְּיָדָיו אֲבָל לֹא בְּרַגְלָיו, בְּרַגְלָיו אֲבָל לֹא בְּיָדָיו, אֲפִילוּ עַל כְּתֵיפוֹ – חֲרֵי זֶה יֹאכַל. וְתָנֵי בֵּן: בְּיָדוֹ אוֹגֵד, בְּרַגְלָיו מַסְמִיךְ, אֲפִילוּ עַל כְּתֵיפוֹ טוֹעֵן.

רַבִּי יוֹסֵי בִּי רַבִּי יְהוּדָא אוֹמֵר: עַד שֶׁיַּעֲשֶׂה בְּיָדָיו וּבְרַגְלָיו וּבְגוּפוֹ, כְּדַיִּישׁ, מַה דַּיִּישׁ – שֶׁהוּא עוֹשֶׂה בְּיָדָיו וּבְרַגְלָיו וּבְגוּפוֹ, אַף כָּל דָּבָר שֶׁהוּא עוֹשֶׂה בְּיָדָיו וּבְרַגְלָיו וּבְגוּפוֹ.

דַּיִּישׁ, מַה דַּיִּישׁ מְיוּחָד שֶׁהוּא בַּתְּלוּשׁ, אַף כָּל שֶׁהוּא בַּתְּלוּשׁ. יָצָא הַמְּנַכֵּשׁ בְּשׁוּם וּבַבְּצָלִים, וְהַמְסַמֵּן בְּגָפָנִים, וְהָעוֹדֵר תַּחַת הַזֵּיתִים.

דַּיִּישׁ, מַה דַּיִּישׁ מְיוּחָד שֶׁגִּידּוּלָיו מִן הָאָרֶץ, אַף כָּל דָּבָר שֶׁגִּידּוּלָיו מִן הָאָרֶץ. יָצָא הַחוֹלֵב וְהַמְּגַבֵּן וְהַמְּחַבֵּץ.

דַּיִּישׁ, מַה דַּיִּישׁ מְיוּחָד דָּבָר שֶׁלֹּא נִגְמְרָה מְלַאכְתּוֹ. אַף כָּל דָּבָר שֶׁלֹּא נִגְמְרָה מְלַאכְתּוֹ. יָצָא הַבּוֹדֵל בַּתְּמָרִים, וְהַמְפָרֵד בִּגְרוֹגָרוֹת, וְהַיַּיִן מִשֶּׁיִּקָּפֶה, וְהַשֶּׁמֶן מִשֶּׁיָּרַד לָעוּקָה.

דַּיִּישׁ, מַה דַּיִּישׁ מְיוּחָד דָּבָר שֶׁלֹּא בָּא לְזִיקַת הַמַּעַשְׂרוֹת, אַף כָּל דָּבָר שֶׁלֹּא בָּא לְזִיקַת הַמַּעַשְׂרוֹת. יָצָא הַלֶּשׁ וְהַמְקַטֵּף וְהָאוֹפֶה.

כְּתִיב (דברים כג, כו): **כִּי תָבֹא בְּקָמַת רֵעֶךָ**. יָכוֹל בִּשְׁאָר כָּל אָדָם הַכָּתוּב מְדַבֵּר? תַּלְמוּד לוֹמַר: **וְחָרַמֵּשׁ לֹא תָנִיף עַל קָמַת רֵעֶךָ** – אֶת שֶׁיֵּשׁ לוֹ רְשׁוּת לְהָנִיף. וְאֵי זֶה זֶה? זֶה הַפּוֹעֵל.

[דף י"א ע"ב]

אִיסִי בֶּן עֲקַבְיָא אוֹמֵר: בִּשְׁאַר כָּל אָדָם הַכָּתוּב מְדַבֵּר. מַה תַּלְמוּד לוֹמַר **וְחָרַמֵּשׁ לֹא תָנִיף**? מִכָּאן שֶׁאֵין לוֹ רְשׁוּת לֶאֱכוֹל אֶלָּא בִּשְׁעַת הֲנָפַת מַגָּל.

תָּנֵי, רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחַי אוֹמֵר: עַד אֵיכָן דִּיקְדְּקָה הַתּוֹרָה בְּגֶזֶל, שֶׁצִּוְּרִיכָה לָדוּן בֵּין אָדָם לַחֲבִירוֹ עַד כְּדֵי הֲנָפַת מַגָּל. בְּתוֹךְ כֵּן, גְּדוֹלָה מְלָאכָה, שֶׁלֹּא חָרַב דּוֹר הַמַּבּוּל אֶלָּא (עַד) מִפְּנֵי הַגֶּזֶל. וּפוֹעֵל עוֹשֶׂה בְּמְלַאכְתּוֹ וְאוֹכֵל, וּפָטוּר מִן הַגֶּזֶל.

כְּתִיב (דברים כה, ד): **לֹא תַחְסֹם שׁוֹר בְּדִישׁוֹ**. אֵין לִי אֶלָּא שׁוֹר בְּתָלוּשׁ, וְאָדָם בְּמְחוּבָּר. אָדָם מַהוּ שֶׁיְּהֵא אוֹכֵל בְּתָלוּשׁ? מַה אִם הַשּׁוֹר שֶׁאֵינוֹ אוֹכֵל בְּמְחוּבָּר – אוֹכֵל בְּתָלוּשׁ, אָדָם שֶׁאוֹכֵל בְּמְחוּבָּר – אֵינוֹ דִין שֶׁיְּהֵא אוֹכֵל בְּתָלוּשׁ! תַּלְמוּד לוֹמַר: **לֹא תַחְסֹם שׁוֹר בְּדִישׁוֹ**. שׁוֹר בְּ**לֹא תַחְסֹם**, וְאֵין אָדָם בְּ**לֹא תַחְסֹם**.

שׁוֹר מַהוּ שֶׁיְּהֵא אוֹכֵל בְּמְחוּבָּר? מַה אָדָם שֶׁאֵינוֹ אוֹכֵל בְּתָלוּשׁ – אוֹכֵל בְּמְחוּבָּר, שׁוֹר שֶׁאוֹכֵל בְּתָלוּשׁ – אֵינוֹ דִין שֶׁיְּהֵא אוֹכֵל בְּמְחוּבָּר! אוֹ, מַה כָּאן בְּ**לֹא תַחְסֹם**, אַף כָּאן בְּ**לֹא תַחְסֹם**? תַּלְמוּד לוֹמַר: **לֹא תַחְסֹם שׁוֹר בְּדִישׁוֹ**. בְּדִישׁוֹ אֵין אַתְּ חוֹסְמוֹ, אֲבָל חוֹסְמוֹ אַתְּ בְּמְחוּבָּר לַקַּרְקַע.

מִיכָּן אָמְרוּ: קוֹצֵץ הוּא אָדָם עַל יְדֵי עַצְמוֹ, עַל יְדֵי בְּנוֹ וּבִתּוֹ הַגְּדוֹלִים, וְעַל יְדֵי עַבְדּוֹ וְשִׁפְחָתוֹ הַגְּדוֹלִים, וְעַל יְדֵי אִשְׁתּוֹ, מִפְּנֵי שֶׁיֵּשׁ בָּהֶן דַּעַת. אֲבָל אֵינוֹ קוֹצֵץ עַל יְדֵי בְּנוֹ וּבִתּוֹ הַקְּטַנִּים, וְלֹא עַל יְדֵי עַבְדּוֹ וְשִׁפְחָתוֹ הַקְּטַנִּים, וְלֹא עַל יְדֵי בְּהֶמְתּוֹ, מִפְּנֵי שֶׁאֵין בָּהֶן דַּעַת.

לֹא צְרִיכָה, הָאוֹכֶל מִן הַתּוֹרָה – יְהֵא חַיָּיב! אָמַר רַבִּי יוֹנָה: הַתּוֹרָה פְּטָרָה אוֹתוֹ.

תַּמָּן תָּנֵינַן: הָיָה עוֹשֶׂה בַּתְּאֵנִים – לֹא יֹאכַל בַּעֲנָבִים. בַּעֲנָבִים – לֹא יֹאכַל בַּתְּאֵנִים. וְתָנֵי עָלָהּ: הָיָה עוֹשֶׂה בְּיִיחוּר זֶה – לֹא יֹאכַל בְּיִיחוּר אַחֵר. וְתָנֵינַן: הָיָה עוֹשֶׂה בַּכְּלוּסִים – לֹא יֹאכַל בִּבְנוֹת שָׂבַע. בִּבְנוֹת שָׂבַע – לֹא יֹאכַל בַּכְּלוּסִים. לֹא בֵּן צְרִיכָה? אֲפִילוּ שְׁתֵּיהֶן בְּיִיחוּר אֶחָד.

כְּתִיב (דברים כג, כה): **כִּי תָבֹא בְּקָמַת רֵעֶךָ.** יָכוֹל בְּשְׂאָר כָּל אָדָם הַכָּתוּב מְדַבֵּר? תַּלְמוּד לוֹמַר (דברים כג, כה): **וְאֶל כֶּלְיְךָ לֹא תִתֵּן.** אֲבָל נוֹתֵן אַתְּ לְכֵלָיו שֶׁל חֲבֵירְךָ. וְאֵי זֶה זֶה? זֶה הַפּוֹעֵל.

כִּי תָבֹא בְּכֶרֶם רֵעֶךָ, וְאָכַלְתָּ עֲנָבִים בְּנַפְשְׁךָ שָׂבְעֶךָ. וְכִי אֵין אָנוּ יוֹדְעִין שֶׁאֵין בַּכֶּרֶם לוֹכַל אֶלָּא עֲנָבִים? מַה תַּלְמוּד לוֹמַר **וְאָכַלְתָּ עֲנָבִים**? אֶלָּא, מִיכָּן שֶׁאִם הָיָה עוֹשֶׂה בַּתְּאֵנִים – לֹא יֹאכַל בַּעֲנָבִים, בַּעֲנָבִים – לֹא יֹאכַל בַּתְּאֵנִים.

בְּנַפְשְׁךָ, כָּל דָּבָר שֶׁהַייָצֵר תָּאֵב בְּנַפְשְׁךָ, כָּל דָּבָר שֶׁהוּא פָּטוּר מִן הַמַּעֲשְׂרוֹת, מַה אַתְּ – אוֹכֵל וּפָטוּר, אַף פּוֹעֵל – אוֹכֵל וּפָטוּר. **בְּנַפְשְׁךָ**, מִיכָּן שֶׁלֹּא יֹאכַל הַפּוֹעֵל יוֹתֵר עַל שְׂכָרוֹ.

מִיכָּן הָיָה רַבִּי אֶלְעָזָר הַקַּפָּא אוֹמֵר: לֹא יֹאכַל הַפּוֹעֵל יוֹתֵר עַל שְׂכָרוֹ. מְנַיִין

[דף י"ב ע"א]

שֶׁנַּפְשׁוֹ קְרוּיָיה שְׂכָרוֹ? רַבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רַבִּי יוֹסֵי בֶּן חֲנִינָא: נֶאֱמַר כָּאן **נַפְשׁוֹ**, וְנֶאֱמַר לְהַלָּן **נַפְשׁוֹ**, הִכְתִיב (דברים כד, טו) **וְאֵלָיו הוּא נוֹשֵׂא אֶת נַפְשׁוֹ.** מַה **נַפְשׁוֹ** הָאֲמוּרָה לְהַלָּן – שְׂכָרוֹ, אַף כָּאן – שְׂכָרוֹ.

שָׂבְעֶךָ, שֶׁלֹּא יְהֵא אוֹכֵל וּמֵקִיא. **שָׂבְעֶךָ**, שֶׁלֹּא יְהֵא מְקַלֵּף בְּתְאֵנִים וּמְצַמֵּין בַּעֲנָבִים.

רַשָּׁאִים הַפּוֹעֲלִים לְטָבֵל עִמּוֹ בַּצִּיר, בְּשָׁבִיל שֶׁיֹּאכְלוּ עֲנָבִים הָרְבֵּה. רַשַּׁאי בַּעַל הַבַּיִת לְהַשְׁקוֹתָן יַיִן, בְּשָׁבִיל שֶׁלֹּא יֹאכְלוּ עֲנָבִים הָרְבֵּה.

רַשַּׁאי בַּעַל הַפֶּרָה לְהַרְעִיבָהּ בַּלַּיְלָה, בְּשָׁבִיל שֶׁתֹּאכַל הָרְבֵּה בְּשָׁעָה שֶׁהִיא דָּשָׁה. רַשַּׁאי בַּעַל הַבַּיִת לְהַאֲכִילָהּ פִּקְוֵעי עָמִיר, בְּשָׁבִיל שֶׁלֹּא תֹּאכַל הָרְבֵּה בְּשָׁעָה שֶׁהִיא דָּשָׁה.

רַבִּי אָבָּהוּ אָמַר: הַתְרִיגִי – לְבַהֲמִין. רַבִּי חֲנַנְיָא מַיְיכְלִין דְּבֵילָה. רַבִּי טָנָא מַיְיכְלִין אִיסְטַפְנִיני. תָּנֵי רַבִּי חִייָה: אוֹכֵל פּוֹעֵל אֶשְׁכּוֹל רִאשׁוֹן. תָּנֵי: אֶשְׁכּוֹל אַחֲרוֹן.

רַבִּי שְׁמוּאֵל בְּשֵׁם רַבִּי הִילָא: נִתְנוֹ לַפַּל – אָסוּר.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי: לֹא בֵּן צְרִיכָה, כְּשֶׁהָיָה הוּא בּוֹצֵר וְאַחֵר מוֹלִיךְ. אֲבָל אִם הָיָה הוּא בּוֹצֵר הוּא מוֹלִיךְ, בַּתְּחִילָּה אוֹכֵל מִשּׁוּם הִלְכוֹת מְדִינָה, וּלְבַסּוֹף אוֹכֵל מִשּׁוּם פּוֹעֲלִין.

הַפּוֹעֲלִים אוֹכְלִין בַּהֲלִיכָתָן מֵאוֹמָן לְאוֹמָן, וּבַחֲזִירָתָן לַגַּת. וּבַחֲמוֹר שֶׁתְּהֵא פּוֹרֶקֶת.

תָּנֵי: מַעֲרִים אָדָם עַל פּוֹעֲלָיו לִהְיוֹת אוֹכְלִין תֵּשַׁע, וְקוֹצִין אַחַת. אִית תַּנַּיי תָּנֵי: קוֹצִין תֵּשַׁע וְאוֹכְלִין אַחַת. נִיחָא אוֹכְלִין תֵּשַׁע וְקוֹצִין אַחַת. קוֹצִין תֵּשַׁע וְאוֹכְלִין אַחַת?! אָמַר רַבִּי אִבִּין: שֶׁלֹּא תֹּאמַר: יֵעָשֶׂה כְּלְאַחַר גְּמַר מְלָאכָה וְיהֵא חַיָּיב.

נִיחָא לָאֶבוֹל – חַיָּיב. לִקְצוֹת – חַיָּיב?! אָמַר רַבִּי לְעָזָר: דְּרַבִּי מֵאִיר הִיא! דְּרַבִּי מֵאִיר אָמַר: מָקַח טוֹבֵל בְּפֵירוֹת שֶׁלֹּא נִגְמְרָה מְלַאכְתָּן.

אָמַר רַבִּי לְעָזָר: רַבִּי מֵאִיר וְרַבִּי לְיֵעֶזֶר שְׁנֵיהֶן אָמְרוּ דָּבָר אֶחָד! כְּמָה דְּרַבִּי לְיֵעֶזֶר אוֹמֵר: תְּרוּמָה טוֹבֶלֶת בְּפֵירוֹת שֶׁלֹּא נִגְמְרָה מְלַאכְתָּן – כֵּן רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: מָקַח טוֹבֵל בְּפֵירוֹת שֶׁלֹּא נִגְמְרָה מְלַאכְתָּן.

הַדָּרָן עָלָךְ חָיָה עוֹבֵר בַּשּׁוּק

פֶּרֶק שְׁלִישִׁי

מתני' הַמַּעֲבִיר תְּאֵנִים בַּחֲצֵרוֹ לְקְצוֹת – בָּנָיו וּבְנֵי בֵיתוֹ אוֹכְלִין עֲרַאי וּפְטוּרִין מֵהַמַּעֲשֵׂר. וְהַפּוֹעֲלִים שֶׁעִמּוֹ,

[דף י"ב ע"ב] בְּזְמַן שֶׁאֵין לָהֶם עָלָיו מְזוֹנוֹת. אֲבָל אִם יֵשׁ לָהֶם עָלָיו מְזוֹנוֹת – חַיָּבִין אֵלּוּ לֹא יֹאכְלוּ.

הַמּוֹצִיא פּוֹעֲלָיו לַשָּׂדֶה, בְּזְמַן שֶׁאֵין לָהֶם עָלָיו מְזוֹנוֹת – אוֹכְלִין וּפְטוּרִין. אִם יֵשׁ לָהֶם עָלָיו מְזוֹנוֹת – אוֹכְלִין אַחַת אַחַת, מִן הַתְּאֵינָה אֲבָל לֹא מִן הַפַּל, וְלֹא מִן הַקּוּפּוֹת, וְלֹא מִן הַמּוּקְצֶה.

הַשּׂוֹכֵר אֶת הַפּוֹעֵל לַעֲשׂוֹת עִמּוֹ בַּזֵּיתִים, אָמַר לוֹ: "עַל מְנָת לוֹכַל זֵיתִים" – אוֹכֵל אַחַת אַחַת וּפָטוּר. וְאִם צֵירַף – חַיָּיב.

לְנַכֵּשׁ בַּבְּצָלִים, אָמַר לוֹ: "עַל מְנָת לוֹכַל יָרָק" – מְקַרְטֵם עָלֶה עָלֶה וְאוֹכֵל. וְאִם צֵירַף – חַיָּיב.

גמרא הַמַּעֲבִיר תְּאֵנִים כו'. הוּא עַצְמוֹ מַהוּ שֶׁיֹּאכַל? רַב אָמַר: הוּא אָסוּר לוֹכַל. עוּלָּא בִּי רַבִּי יִשְׁמָעֵאל בְּשֵׁם רַבִּי לְעָזָר: הוּא מוּתָּר לוֹכַל. רַב – כְּרַבִּי מֵאִיר. רַבִּי לְעָזָר – כְּרַבָּנָן. רַב כְּרַבִּי מֵאִיר? אֵין כְּרַבִּי מֵאִיר – אֲפִילּוּ בָּנָיו וּבְנֵי בֵיתוֹ יְהוּ אֲסוּרִין!

אֶלָּא רַב – כְּרַבִּי. וְרַבִּי לְעָזָר – כְּרַבָּנִין. דְּאָמַר רַבִּי סִימוֹן בְּשֵׁם רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי, רַבִּי יוֹסֵי בֶּן שָׁאוּל בְּשֵׁם רַבִּי: אֵין אוֹכְלִין עַל הַמּוּקְצֶה אֶלָּא עַל מְקוֹמוֹ. דִּבְרֵי חֲכָמִים. רַבִּי יַעֲקֹב בַּר אִידִי בְּשֵׁם רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי: אוֹכְלִין עַל הַמּוּקְצֶה, בֵּין עַל מְקוֹמוֹ, בֵּין שֶׁלֹּא עַל מְקוֹמוֹ.

מוֹתִיב רַבִּי יוֹסֵי בֶּן שָׁאוּל לְרַבִּי: וְהָתַנֵּינַן: הֶחָרוּבִין – עַד שֶׁלֹּא כִּינְסָן לִרְאשׁ הַגַּג. אָמַר לֵיהּ: לָא תְּתִיבֵינִי חָרוּבִין, חָרוּבִין – מַאֲכַל בְּהֵמָה הֵן. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרַב, מַה בֵּין הוּא, מַה בֵּין בָּנָיו? הוּא, עַל יְדֵי שֶׁהוּא תָּלוּי בְּמוּקְצֶה – אָסוּר. בָּנָיו, עַל יְדֵי שֶׁאֵינָן תְּלוּיִן בְּמוּקְצֶה – מוּתָּרִין.

נִיחָא בָּנָיו. וּבְנֵי בֵיתוֹ? וְאֵין לָהּ עָלָיו מְזוֹנוֹת?!

[דף י"ג ע"א]

כְּמַאן דְּאָמַר: אֵין מְזוֹנוֹת לְאִשָּׁה דְּבַר תּוֹרָה. כְּהָדָא דְּתָנֵי: אֵין בֵּית דִּין פּוֹסְקִין מְזוֹנוֹת לְאִשָּׁה מִדְּמֵי שְׁבִיעִית. אֲבָל נִיזּוֹנֶת הִיא אֵצֶל בַּעֲלָהּ שְׁבִיעִית.

וְיַעֲשׂוּ אוֹתָהּ כְּפוֹעֵל שֶׁאֵינוֹ יָפֶה שָׁוֶה פְּרוּטָה! הָדָא אָמְרָה: שֶׁלֹּא עָשׂוּ אוֹתָהּ כְּפוֹעֵל שֶׁאֵינוֹ יָפֶה שָׁוֶה פְּרוּטָה! אֲפִילוּ כְּמַאן דְּאָמַר: אֵין לָהּ עָלָיו מְזוֹנוֹת, אֵין לָהּ עָלָיו בֵּית דִּירָה?! כְּהָדָא דְּתָנֵי: אֲנָשִׁים שֶׁשִּׁיתְּפוּ שֶׁלֹּא מִדַּעַת הַנָּשִׁים – שִׁיתּוּפָן שִׁיתּוּף. נָשִׁים שֶׁשִּׁיתְּפוּ שֶׁלֹּא מִדַּעַת אֲנָשִׁים – אֵין שִׁיתּוּפָן שִׁיתּוּף.

תָּנֵי: וְכוּלָּן שֶׁנִּכְנְסוּ מִשָּׁדֶה לָעִיר – נִטְבְּלוּ.

מַתְנִיתָא – דְּרַבִּי! דְּתָנֵי: הֵבִיא תְּאֵנִים מִן הַשָּׂדֶה לְאוֹכְלָן בְּחָצֵר שֶׁאֵינָהּ מִשְׁתַּמֶּרֶת, וְשָׁכַח וְהִכְנִיסָן לְתוֹךְ בֵּיתוֹ, אוֹ שֶׁהִכְנִיסוּם הַתִּינוֹקוֹת – חֲרֵי זֶה מַחֲזִירָן לִמְקוֹמָן, וְאוֹכֵל. לֹא אָמְרוּ אֶלָּא שׁוֹגֵג, הָא מֵזִיד – אָסוּר. מַאן תָּנֵיתָהּ? רַבִּי! דְּתָנֵי: הֵבִיא תְּאֵנִים מִן הַשָּׂדֶה וְהֶעֱבִירָן לַחֲצֵירוֹ לְאוֹכְלָן בְּרֹאשׁ גַּגּוֹ – רַבִּי מְחַיֵּיב, רַבִּי יוֹסֵי בִּי רַבִּי יְהוּדָה פּוֹטֵר.

[דף י"ג ע"ב]

תֵּיוּ, מַאן דְּתָנָא: הַמַּעֲבִיר תְּאֵנִים בַּחֲצֵירוֹ לְקִצּוֹת. הָא לֹא לְקִצּוֹת – חַיָּיב.

רַבִּי עוּלָּא בַּר יִשְׁמָעֵאל בְּשֵׁם רַבִּי לְעָזָר: רַבִּי וְרַבִּי יוֹסֵי בִּי רַבִּי יְהוּדָה הָיוּ מַכְנִיסִין אֶת הַכַּלְכָּלָה לַאֲחוֹרֵי הַגַּגּוֹת. רָאָה אוֹתָן רַבִּי יוּדָה בִּי רַבִּי אִלְעַאי, אָמַר לָהֶן: רְאוּ מַה בֵּינֵיכֶם לָרִאשׁוֹנִים! רַבִּי עֲקִיבָה הָיָה לוֹקֵחַ שְׁלֹשָׁה מִינִין בְּפְרוּטָה בְּשָׁבִיל לְעַשֵּׂר מִכָּל מִין וּמִין, וְאַתֶּם מַכְנִיסִין אֶת הַכַּלְכָּלָה לַאֲחוֹרֵי הַגַּגּוֹת.

מַה לִי לַאֲחוֹרֵי הַגַּגּוֹת? אֲפִילוּ הִכְנִיסָם בַּחֲצֵירוֹ לְאוֹכְלָן בְּרֹאשׁ גַּגּוֹ! וְלֹא רַבִּי יוֹסֵי בִּי רַבִּי יְהוּדָה הִיא?! בְּגִין רַבִּי דַּהֲוָה עִימֵּיהּ.

חַמְתּוּן חַד סָבָא, אָמַר לוֹן: יַהֲבוּן לִי אַתּוּן? אָמְרִין לֵיהּ: אִין! אָמַר לוֹן: לַאֲבוּכוֹן דְּבִשְׁמַיָּא לֹא יְהַבִיתוּן, אֶלָּא לִי?!

תּוֹסֶפְתָּא

מַסֶּכֶת טָהֳרוֹת פֶּרֶק רִאשׁוֹן

א. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן: מִפְּנֵי מָה אָמְרוּ ׳אֹכֶל שֶׁנִּטְמָא בְּאַב הַטֻּמְאָה וְשֶׁנִּטְמָא בּוֹלֵד הַטֻּמְאָה מְצָטָרְפִין זֶה עִם זֶה׳? מִפְּנֵי שֶׁאֶפְשָׁר לַשְּׁלִישִׁי לַעֲשׂוֹת שֵׁנִי, וְאֶפְשָׁר לַשֵּׁנִי לַעֲשׂוֹת רִאשׁוֹן. וּמִפְּנֵי מָה אָמְרוּ: הַשֶּׁרֶץ וְהַנְּבֵלָה וְהַמֵּת – אֵין מְצָטָרְפִים זֶה עִם זֶה? לְפִי שֶׁאִי אֶפְשָׁר לַשֶּׁרֶץ לַעֲשׂוֹת נְבֵלָה, וְאִי אֶפְשָׁר לְנְבֵלָה לַעֲשׂוֹת מֵת:

ב. מִקְרֶצֶת שֶׁהָיְתָה שְׁלִישִׁית וְהִשִּׁיךְ לָהּ אֲחֵרוֹת – כֻּלָּן שְׁלִישִׁית בַּקֹּדֶשׁ. פֵּרְשָׁה – הִיא שְׁלִישִׁית וְכֻלָּן רְבִיעִית. וְאֵיזֶהוּ הַנָּשׁוּךְ? הַתּוֹלֵשׁ מִמֶּנּוּ כָּל שֶׁהוּא. אֲבָל אִם הָיוּ מְמַעֲכִין זֶה אֶת זֶה, כְּגוֹן הַדְּבֵלָה, וְהַתְּמָרִים, וְהָעֲנָבוֹת, וְהַצִּמּוּקִין – הֲרֵי אֵלּוּ אֵינָן חִבּוּר. וּמִפְּנֵי מַה אָמְרוּ: בְּזֵיתִים חִבּוּר? שֶׁמִּתְחִלָּה לֹא נִתְּנָן אֶלָּא עַל מְנָת שֶׁיִּנָּקוּ זֶה מִזֶּה. אַבָּא שָׁאוּל אוֹמֵר: טְבוּל יוֹם תְּחִלָּה לְקֹדֶשׁ. רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: טְבוּל יוֹם – מְטַמֵּא אֶחָד וּפוֹסֵל אֶחָד בְּקֹדֶשׁ, וּפוֹסֵל בִּתְרוּמָה. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: כְּשֵׁם שֶׁהוּא פּוֹסֵל מַשְׁקֶה תְּרוּמָה וְאוֹכְלֵי תְרוּמָה, כָּךְ פּוֹסֵל מַשְׁקֶה קֹדֶשׁ וְאוֹכְלֵי קֹדֶשׁ:

ג. אֶחָד טְבוּל יוֹם מְטַמְּאָה חֲמוּרָה וְאֶחָד טְבוּל יוֹם מְטַמְּאָה קַלָּה, טְבוּל יוֹם מִן הַזָּב וְהַזָּבָה בְּיוֹם הַשְּׁבִיעִי שֶׁלּוֹ – הֲרֵי זֶה לֹא יַעֲשֶׂה כְּלוּם, וְאִם עָשָׂה – הֲרֵי זֶה תְּלוּי. אֶחָד טְבוּל יוֹם וְאֶחָד טָהוֹר שֶׁיָּדָיו טְמֵאוֹת – מְטַמֵּא מַשְׁקֶה חֻלִּין, וּפוֹסֵל אוֹכְלֵי תְרוּמָה. רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: אֵין יָדַיִם תְּחִלָּה לִטְבוּל יוֹם:

ד. הַשֶּׁרֶץ מְטַמֵּא שְׁלֹשָׁה, וּפוֹסֵל אֶחָד בַּקֹּדֶשׁ, וּמְטַמֵּא שְׁנַיִם, וּפוֹסֵל אֶחָד בַּתְּרוּמָה. מְטַמֵּא אֶחָד וּפוֹסֵל אֶחָד בַּחֻלִּין. מַשְׁקִין מְטַמְּאִין שְׁנַיִם וּפוֹסֵל אֶחָד בַּקֹּדֶשׁ. מְטַמְּאִין אֶחָד, וּפוֹסְלִין אֶחָד בַּתְּרוּמָה, וּפוֹסְלִין אֶת הַחֻלִּין. הַיָּדַיִם מְטַמְּאוֹת אֶחָד וּפוֹסְלָת אֶת הַתְּרוּמָה וְאֵין יָדַיִם לְחֻלִּין. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן רַבִּי אֶלְעָזָר אוֹמֵר מִשּׁוּם רַבִּי מֵאִיר: הַיָּדַיִם תְּחִלָּה לַחֻלִּין

הַשָּׁלֵם

וּשְׁנִיּוֹת לַתְּרוּמָה. בְּאֵיזֶה קֹדֶשׁ אָמְרוּ? בְּקָדְשֵׁי הַמִּקְדָּשׁ הַמְּקֻדָּשִׁין כְּגוֹן חַלּוֹת תּוֹדָה וּרְקִיקֵי נָזִיר שֶׁנִּשְׁחַט עֲלֵיהֶם אֶת הַזֶּבַח, וְהַמְּנָחוֹת שֶׁקָּדְשׁוּ בַּכֶּלִי, אֲבָל חַלּוֹת תּוֹדָה וּרְקִיקֵי נָזִיר שֶׁלֹּא קָדְשׁוּ בַּכֶּלִי – אֵינָן לֹא כְּקֹדֶשׁ וְלֹא כְּחֻלִּין, אֶלָּא הֲרֵי הֵן כִּתְרוּמָה. וְהַשֶּׁרֶץ מְטַמֵּא שְׁנַיִם וּפוֹסֵל אֶחָד בָּהֶם:

ה. הַחַלָּה וְהַבִּכּוּרִים וְתַשְׁלוּמֵי תְּרוּמָה וְחֻמְשֶׁיהָ – הֲרֵי הֵן כִּתְרוּמָה. הַטֶּבֶל, וְהַמְּדֻמָּע, וְגִדּוּלֵי תְרוּמָה, וּמַעֲשֵׂר שֵׁנִי – הֲרֵי הֵן כַּחֻלִּין. כִּכָּרוֹת הַקֹּדֶשׁ בְּתוֹךְ גּוּמּוֹתֵיהֶם וְהַמִּים הַמְּקֻדָּשִׁין. נִטְמְאוּ אַחַת מֵהֶן בַּשֶּׁרֶץ – כֻּלָּן טְמֵאוֹת. בַּתְּרוּמָה – מְטַמֵּא שְׁנַיִם וּפוֹסֵל אֶחָד. בַּחֻלִּין – מְטַמֵּא אֶחָד וּפוֹסֵל אֶחָד. אֵין לְךָ מַשְׁקֶה הַנּוֹגֵעַ בַּשְּׁלִישִׁי טָמֵא, אֶלָּא קֹדֶשׁ בִּלְבַד. רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי צָדוֹק אוֹמֵר: הָאוֹכֵל אֹכֶל שֵׁנִי – לֹא יַעֲשֶׂה בְּבֵית הַבַּד מִפְּנֵי שֶׁהוּא שֵׁנִי, וְהַשֵּׁנִי שֶׁנָּגַע בְּמַשְׁקִין בֵּית הַבַּד – טְמֵאִין:

מַסֶּכֶת טָהֳרוֹת פֶּרֶק שֵׁנִי

א. אָמַר לוֹ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ לְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר: הֵיכָן מָצִינוּ טֻמְאָה בַּתּוֹרָה שֶׁהִיא עוֹשָׂה טֻמְאָה אַחֶרֶת, כֵּיוֹצֵא בָהּ שְׁאַתָּה אוֹמֵר: רִאשׁוֹן עוֹשֶׂה רִאשׁוֹן. אָמַר לוֹ: אַף אַתָּה אוֹמֵר: שֵׁנִי עוֹשֶׂה שֵׁנִי. אָמַר לוֹ: מָצִינוּ שֶׁהַשֵּׁנִי מְטַמֵּא אֶת הַמַּשְׁקִין לַעֲשׂוֹת תְּחִלָּה, וְהַמַּשְׁקִין מְטַמְּאִין אֶת הָאוֹכְלִין לַעֲשׂוֹת שֵׁנִי, אֲבָל לֹא מָצִינוּ רִאשׁוֹן שֶׁהוּא עוֹשֶׂה רִאשׁוֹן בְּכָל מָקוֹם:

ב. הַשַּׁחֲלִים וְהַגְּרִיסִין, בִּזְמַן שֶׁמַּגִּיס בָּהֶן אֶת הַקְּדֵרָה – מְטַמְּאִין טֻמְאַת אוֹכָלִין. נְתָנָן לַקְּעָרָה וְיָצְאוּ מֵהֶן מַשְׁקִין – מַשְׁקִין הַיּוֹצְאִין מֵהֶן מְטַמְּאִין טֻמְאַת מַשְׁקִין. כֵּיצַד אָמְרוּ שֶׁמֶן תְּחִלָּה לְעוֹלָם? שֶׁאִם נִמְחָה וְלֹא נִשְׁתַּיֵּר הֵימֶנּוּ אֶלָּא כְּפוֹל – מַשְׁקִין הַיּוֹצְאִין הֵימֶנּוּ מְטַמְּאִים טֻמְאַת מַשְׁקִים. נִמְצָאתָ אוֹמֵר: חָמֵשׁ מִדּוֹת בְּמַשְׁקִין, הָרִטָּב וְהַגְּרִיסִין וְהֶחָלָב, בִּזְמַן שֶׁהַמַּשְׁקֶה טוֹפֵחַ עֲלֵיהֶן – הֲרֵי אֵלּוּ תְחִלָּה. קְרוּשׁוֹ – אֵין צְרִיכִין מַחֲשָׁבָה לְאוֹכְלִין. דְּבַשׁ הַזָּב מְכֻוָּרֶת דְּבוֹרִים – אֵינוֹ

תּוֹסֶפְתָּא

מְטַמֵּא לֹא טְמֵאַת אוֹכָלִין וְלֹא טְמֵאַת מַשְׁקִין. חֹשֶׁב עָלָיו לְאוֹכָלִין - מְטַמֵּא טְמֵאַת אוֹכָלִין. לְמַשְׁקִין - מְטַמֵּא טְמֵאַת מַשְׁקִין. הַשְׁמָן - לֹא אֹכֶל וְלֹא מַשְׁקֶה, חֹשֶׁב עָלָיו לְאוֹכָלִין - מְטַמֵּא טְמֵאַת אוֹכָלִין. לְמַשְׁקִין - בָּטְלָה דַּעְתּוֹ:

ג. הַדָּם שֶׁקָּרַשׁ - אֵינוֹ לֹא אֹכֶל וְלֹא מַשְׁקֶה. חֹשֶׁב עָלָיו לְאוֹכָלִין - מְטַמֵּא טְמֵאַת אוֹכָלִין. וּלְמַשְׁקִין - בָּטְלָה דַּעְתּוֹ. דְּבַשׁ תְּמָרִים - אֵינוֹ לֹא אֹכֶל וְלֹא מַשְׁקֶה. חֹשֶׁב עָלָיו לְאוֹכָלִין - מְטַמֵּא טְמֵאַת אוֹכָלִין. וּלְמַשְׁקֶה - בָּטְלָה דַּעְתּוֹ. וּשְׂאָר כָּל מֵי פֵּרוֹת - כֵּלָן אֵינָן לֹא אוֹכָלִין וְלֹא מַשְׁקִין. חֹשֶׁב עֲלֵיהֶן בֵּין לְאוֹכָלִין וּבֵין לְמַשְׁקִין - בָּטְלָה דַּעְתּוֹ. הַשֶּׂלֶג - לֹא אֹכֶל וְלֹא מַשְׁקֶה. חֹשֶׁב עָלָיו לַאֲכִילָה - בָּטְלָה דַּעְתּוֹ. לְמַשְׁקֶה - מְטַמֵּא טְמֵאַת מַשְׁקֶה. נִטְמָא מִקְצָתוֹ - לֹא נִטְמָא כֻּלּוֹ. טָהֵר מִקְצָתוֹ - טָהֵר כֻּלּוֹ. מַיִם טְמֵאִים שֶׁהִגְלִידוּ וְאֵין בָּהֶם מַשְׁקֶה טוֹפֵחַ - טְהוֹרִים. נִמּוֹחוּ - חָזְרוּ לְטָמְאָתָן הַיְשָׁנָה. מִקְוֶה שֶׁאוּב שֶׁהִגְלִיד - טָהוֹר מִשּׁוּם מַיִם שְׁאוּבִין. נִמּוֹחוּ - כָּשֵׁר לְהַקְווֹת עָלָיו:

ד. הַחוֹשֵׁב עַל הֶחָלָב שֶׁבַּכַּחַל - טָהוֹר. וְשֶׁבַּקֵּיבָה - טָמֵא. הָעוֹר וְהַשְּׁלָיָא - אֵינָן מְטַמְּאִין טְמֵאַת אוֹכָלִין. הָעוֹר שֶׁשָּׁלְקוּ וְהַשְּׁלָיָא שֶׁחֹשֶׁב עָלֶיהָ - מְטַמְּאִין טְמֵאַת אוֹכָלִין:

מַסֶּכֶת טָהֳרוֹת פֶּרֶק שְׁלִישִׁי

א. הַגֶּפֶת וְהַזְּגִין שֶׁנַּעֲשׂוּ בְּטָהֳרָה, וְהָלְכוּ עֲלֵיהֶן טְמֵאִים וּמְצוֹ מֵהֶן מַשְׁקִין - טְהוֹרִין. וְשֶׁנַּעֲשׂוּ בְּטָמְאָה, וּמְצוֹ מֵהֶן מַשְׁקִין - טְמֵאִים. רַבִּי שִׁמְעוֹן מְטַהֵר. אָמַר לָהֶם רַבִּי שִׁמְעוֹן: מַה לִּי כְּשֶׁנַּעֲשׂוּ בְּטָמְאָה וּמַה לִּי כְּשֶׁנַּעֲשׂוּ בְּטָהֳרָה? אָמְרוּ לוֹ: כְּשֶׁנַּעֲשׂוּ בְּטָמְאָה, מַשְׁקִין קְבוּצִין מִתַּחַת הַקּוֹרָה, וּכְשֶׁהוּא מַגְבִּיהַּ אֶת הַקּוֹרָה - חוֹזְרִין וְנִבְלָעִין בַּגֶּפֶת. אָמַר לָהֶם: אַף כְּשֶׁנַּעֲשׂוּ בְּטָהֳרָה, בָּא הַזָּב וְדָרַס עֲלֵיהֶן, מַשְׁקִין קְבוּצִין מִתַּחַת הַזָּב, וּכְשֶׁהוּא מַגְבִּיהַּ אֶת רַגְלָיו חוֹזְרִין וְנִבְלָעִין בַּגֶּפֶת. אָמְרוּ לוֹ: אֵינוֹ דּוֹמֶה מַשְׁקֶה הַיּוֹצֵא לְרָצוֹן, לְמַשְׁקֶה הַיּוֹצֵא שֶׁלֹּא לְרָצוֹן. אָמַר לָהֶם: זֶה וְזֶה לֹא נִקְרָא עֲלֵיהֶן שֵׁם טֻמְאָה לְעוֹלָם:

ב. עֲנָבִים הַמְבֻקָּעוֹת מִן הָעָבִט, נָפְלוּ לְתַנּוּר טָהוֹר - טָמֵא. זֵיתִים הַמְבֻקָּעִין מִן הַמַּעֲטָן, וְנָפְלוּ לַאֲוִיר תַּנּוּר טָהוֹר - טְהוֹר. וְזֶה וְזֶה אִם יֵשׁ עֲלֵיהֶן מַשְׁקֶה טוֹפֵחַ - תַּנּוּר טָמֵא. לְפָסִין טְמֵאִין שֶׁנָּפְלוּ לַאֲוִיר הַתַּנּוּר, בֵּין שְׁלֵמוֹת וּבֵין שְׁבוּרוֹת, בִּשְׁעַת הֶיסֵּקָן - טְמֵא, שֶׁלֹּא בִּשְׁעַת הֶיסֵּקָן - טָהוֹר. וְשֶׁנִּשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן בְּטָהֳרָה וְנִטְמְאוּ וְנָפְלוּ לַאֲוִיר הַתַּנּוּר, בִּשְׁעַת הֶיסֵּקָן - טְמֵא, שֶׁלֹּא בִּשְׁעַת הֶיסֵּקָן - טָהוֹר. וּשְׁבוּרוֹת, אֲפִלּוּ בִּשְׁעַת הֶיסֵּקָן - טָהוֹר, שֶׁאֵין לַמַּשְׁקִין בַּמֶּה שֶׁיִּטְמְאוּ:

ג. כָּל הַטֻּמְאוֹת כְּשֶׁעַת מְצִיאָתָן וּבְמָקוֹם מְצִיאָתָן. אָבַד מַחַט שִׁיפָּה וּבָא וּמְצָאָהּ מְלֵאָה חֲלוּדָה - הֲרֵי הִיא בְּחֶזְקַת שִׁיפָּה, עַד שֶׁיֹּאמַר: בָּרִי לִי שֶׁהָעֲלָה חֲלוּדָה. אָבַד מְלֵאָה חֲלוּדָה, בָּא וּמְצָאָהּ שִׁיפָּה - הֲרֵי זוֹ טְמֵאָה, עַד שֶׁיֹּאמַר: בָּרִי לִי שֶׁהָיְתָה מְלֵאָה חֲלוּדָה. וְכֵן בְּשֶׁרֶץ, וְכֵן בְּמַטְלִית. הִנִּיחַ טְמֵאָה בְּזָוִית זוֹ, וּבָא וּמְצָאָהּ בְּזָוִית אַחֶרֶת - נִטְמְאַת זָוִית רִאשׁוֹנָה, עַד שֶׁיֹּאמַר: בָּרִי לִי שֶׁנֶּעְקְרָה מִכָּאן. נִטְמְאָה הַזָּוִית שֵׁנִיָּה עַד שֶׁיֹּאמַר: בָּרִי לִי שֶׁלֹּא בָּאת לְכָאן. אִבֵּד כְּזַיִת מִן הַמֵּת בְּתוֹךְ הַבַּיִת, בִּקְּשׁוּ וְלֹא מָצְאוּ - הַבַּיִת טָהוֹר, לְכְשֶׁיִּמְצָא - הַבַּיִת טָמֵא לְמַפְרֵעַ. הָאִשָּׁה גּוֹלֶבֶת גְּבָבָא בְּחָצֵר וְנִמְצָא שֶׁרֶץ בְּתוֹךְ גְּבָבָא - טָהוֹרָה, עַל גַּבֵּי גְּבָבָא - טְמֵאָה. הָיְתָה כּוֹבֶרֶת חִטִּין בַּכְּבָרָה, וְנִמְצָא שֶׁרֶץ בְּתוֹךְ כְּבָרָה - טְהוֹרָה, עַל גַּבֵּי כְּבָרָה - טְמֵאָה:

ד. תִּינוֹק שֶׁהָיָה תּוֹפֵס בְּיָדוֹ שֶׁל אָבִיו, אוֹ שֶׁהָיָה רָכוּב עַל גַּבֵּי כִּתֵּפוֹ שֶׁל אָבִיו - סְפֵקוֹ טָמֵא, מִפְּנֵי שֶׁאָבִיו נִשְׁאָל עָלָיו. חֵרֵשׁ שׁוֹטֶה וְקָטָן - סְפֵקָן טָהוֹר, מִפְּנֵי שֶׁאֵין בָּהֶן דַּעַת לִשָּׁאֵל. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן: בְּזוֹ מִדַּת הַדִּין לוֹקֶה:

ה. אַרְבָּעָה סְפֵקוֹת אָמְרוּ חֲכָמִים בְּתִינוֹק, הִנִּיחָתוֹ אִמּוֹ וּבָאָה וּמְצָאַתּוּ כְּמוֹ שֶׁהוּא - טָהוֹר. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: בַּמֶּה דְּבָרִים

הַשָּׁלֵם

תּוֹסֶפְתָּא

אֲמוּרִים? בִּזְמַן שֶׁהִנִּיחָתוֹ מִלְּכָלְךָ, אֲבָל הִנִּיחָתוֹ נָקִי - טָמֵא, מִפְּנֵי שֶׁהַנְּשִׁים מְגַפְּפוֹת אוֹתוֹ וּמְנַשְּׁקוֹת אוֹתוֹ. אָמַר לוֹ: כִּדְבָרֶיךָ אֲפִלּוּ הִנִּיחָתוֹ מִלְּכָלְךָ מִפְּנֵי רַגְלֵי אָדָם וּמִפְּנֵי רַגְלֵי בְּהֵמָה. הִתְחִיל יוֹצֵא וְנִכְנָס - בְּגָדָיו טְהוֹרִים, וְלֹא נִמְנְעוּ יִשְׂרָאֵל מֵהֶן וְאֵין עוֹשִׂין עַל גַּבָּיו טָהֳרוֹת. יֵשׁ בּוֹ דַּעַת לִשְׁאוֹל, סְפֵקוֹ, בִּרְשׁוּת הַיָּחִיד טָמֵא, בִּרְשׁוּת הָרַבִּים טָהוֹר. הָיָה יוֹדֵעַ לִשְׁמוֹר אֶת גּוּפוֹ - אוֹכְלִין עַל גַּבֵּי גּוּפוֹ טָהֳרוֹת. לִשְׁמוֹר אֶת יָדָיו - אוֹכְלִים עַל גַּבֵּי יָדָיו טָהֳרוֹת. וְכֵיצַד בּוֹדְקִין אוֹתוֹ? מַטְבִּילִים וְנוֹתְנִין לוֹ חָלִין לְשֵׁם תְּרוּמָה, אִם הָיָה יוֹדֵעַ לִשְׁמוֹר אֶת גּוּפוֹ - אוֹכְלִין עַל גַּבֵּי גּוּפוֹ. לִשְׁמוֹר אֶת יָדָיו - אוֹכְלִין עַל גַּבֵּי יָדָיו טָהֳרוֹת:

ו. הַסּוּמָא וְהַיָּשֵׁן וְהַמְהַלֵּךְ בַּלַּיְלָה - סְפֵקָן טָמֵא, מִפְּנֵי שֶׁיֵּשׁ בָּהֶן דַּעַת לִשְׁאוֹל. חָמוֹר שֶׁהָיָה עוֹמֵד בְּמָקוֹם טָהֳרָה, וְאָפְשָׁר לוֹ לַעֲבוֹר בְּמָקוֹם טָמְאָה - כֵּלִים שֶׁעַל גַּבָּיו טְהוֹרִין:

ז. תִּינוֹק שֶׁנִּמְצָא עוֹמֵד בְּצַד כּוֹפֶת שֶׁל בָּצָק אוֹ בְּצַד חָבִית שֶׁל מַשְׁקִין, רַבִּי מֵאִיר מְטַהֵר, וַחֲכָמִים מְטַמְּאִין, שֶׁדֶּרֶךְ תִּינוֹק לְטַפֵּחַ. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: אִם יָכוֹל לְפַשֵּׁט יָדָיו וְלִיגַּע - טָמֵא, וְאִם לָאו - טָהוֹר. יֵתֵר עַל כֵּן אָמַר רַבִּי יוֹסֵי: נִמְצָא רָחוֹק מִן הָעִסָּה, אַף עַל פִּי שֶׁבְּצַד בָּיְדוֹ - טָהוֹר, שֶׁאֲנִי אוֹמֵר: אַחֵר נָטַל וְנָתַן לוֹ. וְאִם אָמַר: בָּרִיא לִי שֶׁלֹּא בָּא אָדָם לְכָאן - טָמֵא. רַבִּי אֶלְעַאי אָמַר מְשׁוּם רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יוֹסֵי: בַּכֶּלֶב - הֲרֵי זֶה טָהוֹר, שֶׁהוּא אוֹמֵר: בְּכָל שָׁעָה מַשְׁקִין מְצוּיִין, וְאֵין בְּכָל שָׁעָה אוֹכְלִין מְצוּיִין:

ח. כָּל הַנִּתְלִים וְכָל הַנִּגְרָרִין - סְפֵקָן טָמֵא, מִפְּנֵי שֶׁהֵן כְּמַנָּחִים. וְכָל הַנִּזְרָקִין - סְפֵקָן טָהוֹר, חוּץ מִכְּזַיִת מִן הַמֵּת, וְכָל הַמַּאֲהִילִין - שֶׁהֵן מְטַמְּאִין מִלְמַעְלָה כִּלְמַטָּה. וְאִם הָיְתָה טָהֳרָה נִזְרֶקֶת עַל גַּבֵּי כַּזַּיִת מִן הַמֵּת - טְהוֹרָה:

הַשָּׁלֵם

מַסֶּכֶת טָהֳרוֹת פָּרָק רְבִיעִי

א. הָיָה מִתְעַסֵּק בְּטַלִּיתוֹ וְטָהֳרוֹת וְטֻמְאוֹת בְּצִדּוֹ, וְטָהֳרוֹת וְטֻמְאוֹת לְמַעְלָה מֵרֹאשׁוֹ, סָפֵק נָגַע סָפֵק לֹא נָגַע - סְפֵקוֹ טָהוֹר. וְאִם אִי אֶפְשָׁר לוֹ אֶלָּא אִם כֵּן נָגַע - סְפֵקוֹ טָמֵא. רַבִּי דוֹסָא אוֹמֵר: אוֹמְרִין לוֹ שֶׁיִּשַּׁנֶּה. אָמְרוּ לוֹ: אֵין שׁוֹנִין בְּטָהֳרוֹת. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: עִתִּים שֶׁהוּא שׁוֹנֶה, הָיָה הַשֶּׁרֶץ תָּלוּי בֵּין הַקּוֹרוֹת, וְאִם אִי אֶפְשָׁר לוֹ אֶלָּא אִם כֵּן נָגַע - סְפֵקוֹ טָמֵא. רַבִּי דוֹסָא אוֹמֵר: אוֹמְרִין לוֹ שֶׁיִּשַּׁנֶּה. אָמְרוּ לוֹ: אֵין שׁוֹנִין בְּטָהֳרוֹת. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: עִתִּים שֶׁהוּא שׁוֹנֶה, הָיָה הַשֶּׁרֶץ תָּלוּי בֵּין הַקּוֹרוֹת, נָדָף בּוֹ וְנָפַל עַל בְּגָדָיו אוֹ עַל כִּכַּר תְּרוּמָה וְנָגַע, סָפֵק חַי סָפֵק מֵת - טָהוֹר:

ב. אִם מָצְאוּ מֵת לְפָנָיו - טָמֵא. וְאִם רָאָהוּ חַי בֵּין הַקּוֹרוֹת, אַף עַל פִּי שֶׁמָּצְאוּ מֵת בְּפָנָיו - טָהוֹר. נָח עַל כְּתֵפוֹ - הֲרֵי זֶה טָמֵא:

ג. כִּכַּר תְּרוּמָה שֶׁהוּא נָתוּן עַל גַּבֵּי הַדֶּדֶף וּמַדֶּדֶף נָתוּן תַּחְתָּיו, וְאִי אֶפְשָׁר לוֹ לִפּוֹל אֶלָּא אִם כֵּן נוֹגֵעַ בַּמַּדֶּדֶף, וּבָאוּ וּמָצְאוּ בְּמִדְרָס אַחֵר - טָהוֹר. שֶׁאֲנִי אוֹמֵר: אַחֵר נְטָלוֹ וְנָתָנוֹ בְּאוֹתוֹ מָקוֹם. וְאִם אָמַר: בְּרִי לִי שֶׁלֹּא בָּא אָדָם לְכָאן - טָמֵא:

ד. שֶׁרֶץ בְּפִי הַחֲלָדָה וּמְהַלֶּכֶת עַל כִּכָּרוֹת שֶׁל תְּרוּמָה, וְנָגַע, סָפֵק חַי סָפֵק מֵת, רַבִּי מְטַמֵּא, שֶׁחֶזְקַת שְׁרָצִים מֵתִים בְּפִי חֲלָדָה. וַחֲכָמִים מְטַהֲרִין. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בִּזְמַן שֶׁנִּטְלָתוֹ וְהָלְכָה לָהּ. אֲבָל אִם מְצָאוּ מֵת בְּפִיהָ - טָמֵא. אִם רָאוּהוּ חַי בְּפִיהָ, אַף עַל פִּי שֶׁנִּמְצָא מֵת בְּפִיהָ - טָהוֹר. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר: שֶׁרֶץ בְּפִי נָחָשׁ מְהַלֵּךְ עַל גַּבֵּי כִּכָּרוֹת שֶׁל תְּרוּמָה, סָפֵק נָגַע סָפֵק לֹא נָגַע, סְפֵקוֹ - טָהוֹר, שֶׁכֵּן דֶּרֶךְ נָחָשׁ לְהִיוֹת מַגְבִּיהַּ אֶת צַוָּארוֹ וּמְהַלֵּךְ. הַשֶּׁרֶץ בְּפִי הַתַּרְנְגוֹל, וּנְבֵלָה בְּפִי הַכֶּלֶב עוֹבְרִים בְּחָצֵר - אֵין מְטַמְּאִים לְמַפְרֵעַ שֶׁאֲנִי אוֹמֵר: מִמָּקוֹם אַחֵר הֶבִיאוּם. הָיוּ מְנַקְּרִים בָּהֶן עַל הָאָרֶץ - מְטַמֵּא לְמַפְרֵעַ:

תּוֹסֶפְתָּא

הַשָּׁלֵם

ה. הָלַךְ בְּמָבוֹי וְעָשָׂה עִסָּה, וְאַחַר כָּךְ נִמְצָא שָׁם שֶׁרֶץ, וְאָמַר: ׳אִלּוּ הָיָה כָּאן הָיִיתִי רוֹאֶה אוֹתוֹ׳, רַבָּן גַּמְלִיאֵל מְטַהֵר, וְרַבִּי מְטַמֵּא, עַד שֶׁיֹּאמַר: ׳בְּרִי לִי שֶׁלֹּא הָיָה כָּאן אָדָם׳. הֲרֵי שֶׁטָּבַל וְעָלָה וְאַחַר כָּךְ נִמְצָא עָלָיו דָּבָר חוּצִץ, אַף עַל פִּי שֶׁהוּא מִתְעַסֵּק בְּאוֹתוֹ הַמִּין אַחַר שֶׁטָּבַל - הֲרֵי זֶה טָמֵא, עַד שֶׁיֹּאמַר ׳בְּרִי לִי שֶׁלֹּא הָיָה עָלַי קֹדֶם לָכֵן׳:

ו. קֵבֶר הַנִּמְצָא בִּרְשׁוּת הָרַבִּים - מְטַמֵּא לְמַפְרֵעַ. בָּא אֶחָד וְאָמַר: ׳בְּרִי לִי שֶׁלֹּא הָיָה כָּאן קֹדֶם לְעֶשְׂרִים שָׁנָה׳ - אֵין טָמֵא אֶלָּא מִשְּׁעַת מְצִיאָה וָאֵילָךְ. גַּרְעִינָה שֶׁל גֶּפֶת טְמֵאָה שֶׁנִּמְצֵאת בְּתוֹךְ כִּכַּר רוֹתֵחַ, אוֹ עַל גַּבֵּי תַּבְשִׁיל רוֹתֵחַ, אַף עַל פִּי שֶׁאֵין עָלֶיהָ מַשְׁקֶה טוֹפֵחַ - טְמֵאָה. נִמְצֵאת עַל גַּבֵּי כִּכַּר צוֹנֵן, אוֹ בְּתוֹךְ תַּבְשִׁיל צוֹנֵן, אַף עַל פִּי שֶׁיֵּשׁ עָלֶיהָ מַשְׁקֶה טוֹפֵחַ - טְהוֹרָה. זֶה הַכְּלָל: כָּל שֶׁתִּמָּצֵא בְּרוֹתֵחַ, אַף עַל פִּי שֶׁאֵין עָלֶיהָ מַשְׁקֶה טוֹפֵחַ - טְמֵאָה. גַּרְעִינָה שֶׁבְּתוֹךְ הַבַּיִת - הוֹלְכִין אַחַר הָרֹב. פִּשְׁתָּן שֶׁטְּוָאָתוֹ נִדָּה, הַמִּסְיטוֹ - טָהוֹר. וְאִם הָיָה לַח, הַמְּסִיטוֹ - טָמֵא מְפָנֵי מַשְׁקֶה פִּיהָ. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אַף הָרְטִיבִין בְּמַיִם - טָמֵא מְפָנֵי מַשְׁקֶה פִּיהָ. אָמְרוּ לוֹ: כֵּיוָן שֶׁנִּתְנוּהוּ בְּמַיִם, רַבּוּ עָלָיו, וְטָהוֹר:

מַסֶּכֶת טָהֳרוֹת פֶּרֶק חֲמִישִׁי

א. דַּם טָמֵא שֶׁנִּתְעָרֵב בְּדַם טָהוֹר - אֵין דַּם מְבַטֵּל דָּם; דִּבְרֵי רַבִּי יְהוּדָה. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: רוֹאִים אוֹתוֹ כְּאִלּוּ הוּא יַיִן בְּמַיִם, אִם בָּטֵל מַרְאָיו - טָהוֹר, וְאִם לָאו - טָמֵא. רַק טָמֵא שֶׁנִּתְעָרֵב בְּרוֹק טָהוֹר - אֵין רַק מְבַטֵּל רַק; דִּבְרֵי רַבִּי יְהוּדָה. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: רוֹאִין אוֹתוֹ כְּאִלּוּ הוּא יַיִן בְּמַיִם, אִם בָּטֵל מַרְאָיו - טָהוֹר, וְאִם לָאו - טָמֵא. נָפָל לַמַּיִם תָּפוּר - טָמֵא. נִמְחָה, אִם בָּטֵל מַרְאָיו - טָהוֹר, וְאִם לָאו - טָמֵא:

ב. מֵי רַגְלַיִם שֶׁנִּתְעָרְבוּ בְּיַיִן - רוֹאִין אוֹתָן כְּאִלּוּ הֵן מַיִם. נִתְעָרְבוּ בְּמַיִם - רוֹאִין אוֹתָן כְּאִלּוּ הֵן יַיִן. נִתְעָרְבוּ בְּמֵי רַגְלַיִם אֲחֵרִים - רוֹאִין אוֹתָן כְּאִלּוּ הֵן יַיִן בְּמַיִם, אִם בָּטֵל - מַרְאֵיהֶן טְהוֹרִין, אִם לָאו - טְמֵאִין. מֵי רַגְלַיִם שֶׁל עוֹבֵד כּוֹכָבִים - הוֹלְכִין אַחַר הָרֹב. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: רְבִיעִית בְּסָאתַיִם - טָמֵא. יֵתֶר מִכֵּן - טָהוֹר. לוֹקְחִין וְשׁוֹאֲלִין מִמֵּי רַגְלַיִם מִכָּל מָקוֹם וְאֵין חוֹשְׁשִׁין שֶׁמָּא שֶׁל נִדּוֹת הֵן, שֶׁלֹּא נֶחְשְׁדוּ בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל מִכְּנָסוֹת מֵימֵי רַגְלֵיהֶן בְּשָׁעָה שֶׁהֵן נִדּוֹת:

ג. חַרְסָן שֶׁל זָב וְזָבָה, רִאשׁוֹן וְשֵׁנִי - טָמֵא, שְׁלִישִׁי - טָהוֹר. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בְּזָמַן שֶׁנָּתַן לְתוֹכָן מַיִם, אֲבָל לֹא נָתַן לְתוֹכָן מַיִם, אֲפִלּוּ עֲשִׂירִי - טָמֵא. רַבִּי אֶלְיעֶזֶר בְּרַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: שְׁלִישִׁי אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא נָתַן לְתוֹכוֹ מַיִם - טָהוֹר. זָב שֶׁהִנִּיחַ פִּיו עַל הַכּוֹס, וְנִמְלַךְ שֶׁלֹּא לִשְׁתּוֹתוֹ, הַמְּסִיטוֹ - טָהוֹר. שָׁתָה מִמֶּנּוּ כָּל שֶׁהוּא, הַמְּסִיטוֹ - טָמֵא מִפְּנֵי מַשְׁקֶה פִּיו. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: רַבּוּ מַשְׁקִין שֶׁבְּפִיו עַל הַמַּשְׁקִין שֶׁבְּפִיו. נָשַׁךְ מִן הַפַּת וּמִן הַבָּצָל, הַמְּסִיטָן - טָהוֹר. מִן הַקִּשּׁוּת וּמִן הַמְּלָפְפוֹן, הַמְּסִיטָן - טָמֵא מִפְּנֵי מַשְׁקֶה פִּיו. קְלִיפֵּי פוֹלִין וּקְלִפֵּי תוּרְמְסִין שֶׁפִּסְּקָן הָעוֹבֵד כּוֹכָבִים - טְמֵאִים. שֶׁבַּשְּׁוָקִים - הוֹלְכִין אַחַר הָרֹב. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: עַל וַדַּאי מַגָּעָן בִּרְשׁוּת הַיָּחִיד - שׁוֹרְפִין:

ד. שְׁנֵי רוּקִין, אֶחָד טָמֵא וְאֶחָד טָהוֹר, וְנָגַע בְּאֶחָד מֵהֶן, כֵּיוָן שֶׁנִּתְלַשׁוּ עָלָיו - נַעֲשָׂה רִאשׁוֹן הַיָּחִיד. אוֹ שֶׁנִּשְׁאָן עַל גַּבֵּי הַחֶרֶס - אֶחָד רִאשׁוֹן הַיָּחִיד וְאֶחָד רִאשׁוֹן הָרַבִּים - תּוֹלִין. הָיוּ נְגוּבִים וְהֵסִיטָן בְּקִיסָם, בִּרְשׁוּת הַיָּחִיד - תּוֹלִים, בִּרְשׁוּת הָרַבִּים - טָהוֹר. וְרַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: בִּרְשׁוּת הַיָּחִיד - שׁוֹרְפִין. סָפֵק נָגַע סָפֵק לֹא נָגַע, סָפֵק הֵסִיט סָפֵק לֹא הֵסִיט, בִּרְשׁוּת הַיָּחִיד - תּוֹלִין, בִּרְשׁוּת הָרַבִּים - טָהוֹר. וְרַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: בִּרְשׁוּת הַיָּחִיד שׁוֹרְפִין. וּכְשֵׁם שֶׁטִּהֲרוּ סָפֵק טְמֵאָה צָפָּה עַל פְּנֵי הַמַּיִם בֵּין בִּכְלִים וּבֵין בְּקַרְקַע, כָּךְ טִהֲרוּ סָפֵק טָהֳרָה שֶׁצָּפָה עַל הַמַּיִם בֵּין בִּכְלִים בֵּין בְּקַרְקַע. כֵּיצַד? עֲרֵבָה שֶׁהִיא טְמֵאָה טְמֵאָה מֵת, וְכִכָּר תְּרוּמָה כְּרוּךְ בְּסִיב אוֹ בִּנְיָר נָתוּן לְתוֹכָהּ, וְיָרְדוּ גְּשָׁמִים וְנִתְמַלְּאִית וְנוֹתָר - הֲרֵי הוּא צָף עַל פְּנֵי הַמַּיִם, סָפֵק נָגַע בְּצִדֵּי עֲרֵבָה סָפֵק לֹא נָגַע - סְפֵקוֹ טָהוֹר, מִפְּנֵי שֶׁזֶּה סָפֵק טָהֳרָה צָפָה. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: בְּכֵלִים -

תוֹסֶפְתָּא

טָמֵא, וּבקֻרְקַע - טָהוֹר, חוּץ מִכַּזַּיִת מִן הַמֵּת וְכָל הַמַּאֲהִילִין - שֶׁהֵם מְטַמְּאִין מִלְמַעְלָה כִּלְמַטָּה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: סָפֵק יְרִידָתוֹ - טָמֵא, מִפְּנֵי שֶׁהַמַּיִם עוֹלִין וְאֵי אֶפְשָׁר לוֹ שֶׁלֹּא לִיגַּע. סָפֵק עֲלִיָּתוֹ - טָהוֹר, מִפְּנֵי שֶׁהַמַּיִם דּוֹחֲפִין אוֹתוֹ לַצְּדָדִין:

ה. וְאֵיזֶהוּ הוּא סָפֵק שְׁרָצִים שֶׁטָּהֲרוּ חֲכָמִים? זֶה סָפֵק הַנִּזְרָקִין. רַבִּי דּוֹסְתַּאי בְּרַבִּי יַנַּאי אוֹמֵר מִשּׁוּם רַבִּי יוֹסֵי: הָלַךְ בְּמָבוֹי וְעָשָׂה טָהֳרוֹת. עִסָּה וְאַחַר כָּךְ נִמְצָא שָׁם שֶׁרֶץ, זֶה הוּא סָפֵק שְׁרָצִים. וְהָאוֹכֵל תְּרוּמָה תְּלוּיָה - טָהוֹר. כָּל שֶׁסְּפֵיקוֹ טָהוֹר - סְפֵק תּוֹלַדְתּוֹ טָהוֹר. כָּל שֶׁסְּפֵיקוֹ טָמֵא - סְפֵק תּוֹלַדְתּוֹ טָמֵא. וּכְשֵׁם שֶׁהָאוֹכֵל אֹכֶל רִאשׁוֹן וְאֹכֶל שֵׁנִי וְהִשּׁוּתָה מַשְׁקִים טְמֵאִים, וְהַבָּא רִאשׁוֹ וְרֻבּוֹ בְּמַיִם שְׁאוּבִין, וְטָהוֹר שֶׁנָּפְלוּ עַל רִאשׁוֹ וְרֻבּוֹ שְׁלֹשֶׁת לוֹגִין מַיִם שְׁאוּבִים, סְפֵקוֹ לְטַמֵּא אֲחֵרִים - טָהוֹר, כָּךְ הַמַּשְׁקִין הַנּוֹגְעִין בּוֹ, סְפֵקָן לְטַמֵּא אֲחֵרִים - טָהוֹר. רַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: מַשְׁקִין הַנּוֹגְעִין בּוֹ - כְּנוֹגְעִין בְּשֶׁרֶץ. וּכְשֵׁם שֶׁהָרִאשׁוֹן עוֹשֶׂה שֵׁנִי, וְשֵׁנִי עוֹשֶׂה שְׁלִישִׁי, כָּךְ סָפֵק רִאשׁוֹן עוֹשֶׂה סָפֵק שֵׁנִי, וְסָפֵק שֵׁנִי עוֹשֶׂה סָפֵק שְׁלִישִׁי. סָפֵק מַשְׁקִין לִיטַמֵּא - טָמֵא, וּלְטַמֵּא - טָהוֹר; דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. וְכֵן הָיָה רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר כְּדִבְרָיו. וְרַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: לְכֹל טָמֵא. רַבִּי יוֹסֵי וְרַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמְרִים: סָפֵק מַשְׁקִין, לְאוֹכָלִים - טָמֵא, וּלְכֵלִים - טָהוֹר:

ו. מַקֵּל שֶׁהִיא מְלֵאָה מַשְׁקִים טְמֵאִין, וּזְרָקָהּ לְבֵין הַכְּרֻוֹת - טְהוֹרִין. סָפֵק נָגַע סָפֵק לֹא נָגַע - לֹא זֶה הוּא סְפֵק מַשְׁקִין שֶׁנֶּחְלְקוּ עָלָיו חֲכָמִים. אֶלָּא אִי זֶהוּ סְפֵק מַשְׁקִין שֶׁנֶּחְלְקוּ עָלָיו חֲכָמִים? שְׁתֵּי חֲבִיּוֹת אַחַת טְמֵאָה וְאַחַת טְהוֹרָה, וְעָשָׂה עִסָּה בְּאַחַת מֵהֶן, סָפֵק מֵהַטְּמֵאָה עָשָׂה סָפֵק מֵהַטְּהוֹרָה עָשָׂה - זֶהוּ סְפֵק מַשְׁקִין, לְאוֹכָלִין - טָמֵא, לַכֵּלִים - טָהוֹר. הָלַךְ בְּמָבוֹי וְעָשָׂה עִסָּה וְאַחַר כָּךְ נִמְצָא שָׁם שֶׁרֶץ, סָפֵק נָגַע סָפֵק לֹא נָגַע, לְאוֹכָלִין וּמַשְׁקִין - טָמֵא, לַכֵּלִים - טָהוֹר. מַגָּע טָמֵא מֵת שֶׁפָּשַׁט יָדוֹ לְאָוִיר הֶחָבִית, סָפֵק נָגַע סָפֵק לֹא נָגַע בְּמַשְׁקִים, הַמַּשְׁקֶה - טָמֵא, וְהֶחָבִית - טְהוֹרָה:

ז. שְׁתֵּי חֲבִיּוֹת אַחַת טְמֵאָה וְאַחַת טְהוֹרָה, וְנִשְׁתַּבְּרוּ וּבָאוּ לְהֶן לְטָהֳרוֹת, סָפֵק טְמֵאָה סָפֵק טְהוֹרָה, אוֹכְלִין וּמַשְׁקִין - טְמֵאִים, וְהַכֵּלִים - טְהוֹרִים. חָבִית שֶׁיֵּשׁ בָּהּ מַשְׁקִין טְהוֹרִים עַד חֲצִיָּהּ, וְנָפְלוּ מַשְׁקִין לָאֲוִירָהּ, סָפֵק טְמֵאִין סָפֵק טְהוֹרִין, הַמַּשְׁקִין - טְהוֹרִין, שֶׁאֵין מְטַמְּאִין אֶלָּא מֵחֲמַת הֶחָבִית. נָפְלוּ עַל גַּבֵּי הַמַּשְׁקִין, מַשְׁקִין - טְמֵאִין, וְחָבִית טְהוֹרָה. אָפָה פַּת בַּתַּנּוּר, וְנָפְלוּ מַשְׁקִים לַאֲוִירוֹ, סָפֵק טְמֵאִין סָפֵק טְהוֹרִים, הַפַּת - טְהוֹרָה, שֶׁאֵינָהּ מִטַּמְּאָה אֶלָּא מֵחֲמַת הַתַּנּוּר. נָפְלוּ עַל גַּבֵּי הַפַּת, הַפַּת - טְמֵאָה, וְהַתַּנּוּר - טָהוֹר:

ח. הַמַּרְבִּיץ אֶת בֵּיתוֹ בְּמַיִם טְמֵאִים, וְהָיוּ שָׁם טָהֳרוֹת, סָפֵק נִתְּזוּ סָפֵק לֹא נִתְּזוּ - טְהוֹרוֹת. וְאִם אִי אֶפְשָׁר לוֹ שֶׁלֹּא לְהַתִּיז - סְפֵקוֹ טָמֵא. רַבִּי דּוֹסָא אוֹמֵר: אוֹמְרִין לוֹ שֶׁיִּשַּׁנֶּה. אָמְרוּ לוֹ אֵין שׁוֹנִין בְּטָהֳרוֹת. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: עִתִּים שֶׁהוּא שׁוֹנֶה. הַמְכַבֵּס אֶת כְּסוּתוֹ וְהִסּוֹחֵט אֶת שְׂעָרוֹ וְהָרוֹטֵב אֶת פִּשְׁתָּנוֹ, וְהָיוּ שָׁם טָהֳרוֹת, סָפֵק נִתְּזוּ סָפֵק לֹא נִתְּזוּ - סְפֵקוֹ טָהוֹר. וְאִם אִי אֶפְשָׁר לוֹ שֶׁלֹּא לְהַתִּיז - סְפֵקוֹ טָמֵא. וְרַבִּי דּוֹסָא אוֹמֵר: אוֹמְרִים לוֹ שֶׁיִּשַּׁנֶּה. אָמְרוּ לוֹ: אֵין שׁוֹנִין בְּטָהֳרוֹת. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: עִתִּים שֶׁהוּא שׁוֹנֶה. זֹלֵף מַשְׁקִין טְהוֹרִין וּטְמֵאִין בְּתוֹךְ הַבַּיִת, וְאַחַר כָּךְ נִמְצְאוּ מַשְׁקִין עַל גַּבֵּי כִּכָּר שֶׁל תְּרוּמָה, וְנִטְלָהּ לִשְׁאוֹל עָלֶיהָ - הֲרֵי זוֹ טְמֵאָה, הִמְתִּין לָהּ עַד שֶׁנִּגְבָּהּ - הֲרֵי זוֹ טְהוֹרָה:

מַסֶּכֶת טָהֳרוֹת פֶּרֶק שִׁישִׁי

א. הַנְּבֵלוֹת וּשְׁחוּטוֹת בָּעִיר - הוֹלְכִין אַחַר הָרֹב. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: אֲפִלּוּ נְבֵלָה אַחַת בָּעִיר - כָּל הַבָּשָׂר הַנִּמְצָא בָּעִיר הֲרֵי הוּא שֶׁל נְבֵלָה, מִפְּנֵי שֶׁהַנְּבֵלוֹת מְצוּיוֹת. דָּמִים טְהוֹרִים וּטְמֵאִים בְּתוֹךְ הַבַּיִת - הוֹלְכִין אַחַר הָרֹב. מַעֲשֶׂה שֶׁנִּמְצְאוּ דָמִים עַל גַּבֵּי

הַשָּׁלֵם

תּוֹסֶפְתָּא

כִּכְרוֹת שֶׁל תְּרוּמָה, וּבָא מַעֲשֶׂה לִפְנֵי חֲכָמִים, וְטִהֲרָם, שֶׁאֵינָם אֶלָּא דַּם הַשְּׁרָצִים הַחַיִּים:

ב. תִּשְׁעָה שְׁרָצִים וּצְפַרְדֵּעַ אֶחָד בִּרְשׁוּת הָרַבִּים, וְנָגַע בְּאֶחָד מֵהֶן וְאֵינוֹ יוֹדֵעַ בְּאֵיזֶה מֵהֶן נָגַע - סְפֵקוֹ טָהוֹר. וּבִנְמְצָא - הֲלָךְ אַחַר הָרֹב. תִּשְׁעָה צְפַרְדְּעִים וְשֶׁרֶץ אֶחָד בִּרְשׁוּת הַיָּחִיד, וְנָגַע בְּאֶחָד מֵהֶן וְאֵין יוֹדֵעַ בְּאֵיזֶה מֵהֶן נָגַע - סְפֵקוֹ טָמֵא. פָּרַשׁ אֶחָד מֵהֶן, לִרְשׁוּת הַיָּחִיד - סְפֵקוֹ טָמֵא. לִרְשׁוּת הָרַבִּים - סְפֵקוֹ טָהוֹר. וּבִנְמְצָא - הֲלָךְ אַחַר הָרֹב. כִּכָּר טָמֵא שֶׁנִּתְעָרֵב בְּתֵשַׁע כִּכָּרוֹת טְהוֹרִין, וְאָכְלוּ חֲמִשָּׁה חֲמִשָּׁה רִאשׁוֹנִים, וְאַחַר כָּךְ אָכְלוּ חֲמִשָּׁה חֲמִשָּׁה אַחֲרוֹנִים, וְנִטְמָא אֶחָד מֵהֶן, וְאֵינוֹ יוֹדֵעַ אֵיזֶה מֵהֶם, הָרִאשׁוֹנִים - טְמֵאִין שֶׁאֵין לָהֶן בַּמֶּה יִתְלוּ. וְהָאַחֲרוֹנִים - טְהוֹרִין. זֶה הַכְּלָל: אָדָם בְּאָדָם, טָהֳרוֹת בְּטָהֳרוֹת, אָדָם בְּטָהֳרוֹת, וְטָהֳרוֹת בְּאָדָם - הֲרֵי אֵלּוּ מוֹכִיחוֹת, נֶאֱכְלוּ רִאשׁוֹנוֹת, נִטְמְאוּ אוֹ שֶׁאָבְדוּ, עַד שֶׁלֹּא נַעֲשׂוּ שְׁנִיּוֹת - טְהוֹרוֹת. מִשֶּׁנַּעֲשׂוּ שְׁנִיּוֹת - שְׁנִיּוֹת תְּלוּיוֹת:

ג. שְׁנֵי שְׁבִילִים אֶחָד טָמֵא וְאֶחָד טָהוֹר, וְהָלַךְ בְּאֶחָד מֵהֶן וְעָשָׂה טָהֳרוֹת - טְהוֹרוֹת. בַּשֵּׁנִי וְעָשָׂה טָהֳרוֹת - יִשְׂרְפוּ. בָּרִאשׁוֹן וְלֹא עָשָׂה, בַּשֵּׁנִי וְעָשָׂה - יִשְׂרְפוּ. בָּרִאשׁוֹן וְעָשָׂה וּבַשֵּׁנִי וְעָשָׂה - אֵלּוּ וְאֵלּוּ מֻנָּחוֹת, רִאשׁוֹנוֹת - טְהוֹרוֹת, וּשְׁנִיּוֹת - יִשָּׂרְפוּ:

ד. שְׁנֵי שְׁבִילִים, אֶחָד טָמֵא וְאֶחָד טָהוֹר, וְהָלַךְ בְּאֶחָד מֵהֶן וְעָשָׂה טָהֳרוֹת, וּבָא חֲבֵרוֹ וְהָלַךְ בִּשְׁנֵי וְעָשָׂה טָהֳרוֹת - אֵלּוּ וְאֵלּוּ מֻנָּחוֹת. הֲרֵי אֵלּוּ מוֹכִיחוֹת. נֶאֱכְלוּ רִאשׁוֹנוֹת אוֹ נִטְמְאוּ אוֹ שֶׁאָבְדוּ, עַד שֶׁלֹּא נַעֲשׂוּ שְׁנִיּוֹת - טְהוֹרוֹת. מִשֶּׁנַּעֲשׂוּ שְׁנִיּוֹת - שְׁנֵיהֶם תְּלוּיוֹת. עָשׂוּ שְׁנֵיהֶן טָהֳרָה אַחַת - הֲרֵי זוֹ טְמֵאָה. עָשׂוּ שְׁנֵיהֶן שְׁתֵּי טָהֳרוֹת, זֶה בָּא וְנִשְׁאַל בִּפְנֵי עַצְמוֹ - אוֹמְרִים לוֹ טָהוֹר. נִשְׁאֲלוּ שְׁנֵיהֶן כְּאֶחָד - אוֹמְרִים לָהֶם טְמֵאִין; דִּבְרֵי רַבִּי יְהוּדָה. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: אִם אָמְרוּ: שְׁנַיִם הָיִינוּ, וּבִשְׁנֵי שְׁבִילִים הָלַכְנוּ, וּשְׁתֵּי טָהֳרוֹת עָשִׂינוּ - אוֹמְרִים לָהֶם טְמֵאִין, שֶׁאֲפִלּוּ טְמֵאָה אַחַת שֶׁנִּתְעָרְבָה בִּמְאָה טְהוֹרוֹת - כֻּלָּן טְמֵאוֹת.

הַשָּׁלֵם

ה. שְׁנֵי שְׁבִילִים, אֶחָד טָמֵא וְאֶחָד טָהוֹר, וְהָלַךְ בְּאֶחָד מֵהֶם וְנִכְנַס לַמִּקְדָּשׁ - פָּטוּר. בַּשֵּׁנִי וְנִכְנַס לַמִּקְדָּשׁ - חַיָּב. בָּרִאשׁוֹן וְנִכְנַס וְהִזָּה וְשָׁנָה וְטָבַל בַּשֵּׁנִי וְנִכְנַס - חַיָּב. רַבִּי שִׁמְעוֹן פּוֹטֵר בָּזֶה. וְרַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יְהוּדָה פּוֹטֵר בְּכֻלָּן מִשֵּׁם רַבִּי שִׁמְעוֹן. מַעֲשֶׂה בִּמְסֻכָּן אֶחָד, שֶׁהָיוּ מוֹלִיכִים אוֹתוֹ מִגַּדְפָּר לְחַמָּתָא, וְהָיוּ הַכִּתּוֹת מִתְחַלְּפוֹת עָלָיו, וּבָאֲחֲרוֹנָה נִמְצָא מֵת בְּיָדָן, וּבָא מַעֲשֶׂה לִפְנֵי חֲכָמִים, וְלֹא טִמְּאוּ אֶלָּא כַּת אַחֲרוֹנָה בִּלְבַד:

ו. נָגַע בְּאֶחָד בַּלַּיְלָה וְאֵין יָדוּעַ אִם חַי אִם מֵת, וְלַשַּׁחַר בָּא וּמְצָאוֹ מֵת, רַבִּי מֵאִיר מְטַהֵר, שֶׁסְּפֵק רְשׁוּת הָרַבִּים טָהוֹר. וַחֲכָמִים מְטַמְּאִים, שֶׁכָּל הַטְּמֵאוֹת כְּשָׁעַת מְצִיאָתָן. וּמוֹדִים חֲכָמִים לְרַבִּי מֵאִיר שֶׁאִם רָאָהוּ חַי מִבְּעֶרֶב, אַף עַל פִּי שֶׁהוּא בָּא שַׁחֲרִית וּמְצָאוֹ מֵת - טָהוֹר, מִפְּנֵי שֶׁזֶּה סְפֵק רְשׁוּת הָרַבִּים. יָשַׁב עַל גַּבֵּי אֶבֶן בִּרְשׁוּת הָרַבִּים, וְלַשַּׁחַר עָמַד וּמְצָא עָלָיו שֶׁרֶץ אוֹ רֹק, רַבִּי מֵאִיר מְטַהֵר, מִפְּנֵי שֶׁסְּפֵק רְשׁוּת הָרַבִּים טָהוֹר. וַחֲכָמִים מְטַמְּאִים, שֶׁכָּל הַטְּמֵאוֹת כְּשָׁעַת מְצִיאָתָן. וּמוֹדִים חֲכָמִים לְרַבִּי מֵאִיר, שֶׁאִם רָאוּהוּ נְקִיָּה מִבְּעֶרֶב, אַף עַל פִּי שֶׁהוּא בָּא שַׁחֲרִית וּמָצָא עָלֶיהָ שֶׁרֶץ אוֹ רֹק - שֶׁהוּא טָהוֹר, מִפְּנֵי שֶׁזֶּה סְפֵק רְשׁוּת הָרַבִּים:

ז. שׁוֹטָה אַחַת בָּעִיר, כָּל הָרוּקִין שֶׁבָּעִיר - טְמֵאִין; דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אִם הָיְתָה רְגִילָה לִכָּנֵס בְּתוֹךְ מְבוֹי אֶחָד, אוֹתוֹ מְבוֹי - בְּחֶזְקַת טְמֵאָה, וְכָל הַמְּבוֹאוֹת - בְּחֶזְקַת טָהֳרָה. וְרַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: כָּל הַמְּבוֹאוֹת בְּחֶזְקַת טְמֵאָה, חוּץ מִן חָצֵר הַמִּשְׁתַּמֶּרֶת. וְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי צָדוֹק אוֹמֵר: אַף חָצֵר הַמִּשְׁתַּמֶּרֶת בְּחֶזְקַת טְמֵאָה, עַד שֶׁיֹּאמַר: 'בְּרִי לִי שֶׁלֹּא בָּאתָה לְכָאן':

ח. הַנִּדְחָק בְּרַחֲמִים שֶׁהָעוֹבֵד כּוֹכָבִים בְּתוֹכָהּ וְשֶׁהַנִּדָּה בְּתוֹכָהּ - בְּגָדָיו טְמֵאִין מִדֶּרֶס. וְאֵי זוֹ הִיא הֶרְחֵיִם? כָּל שֶׁעוֹקְרִין אוֹתָהּ וְדוֹחֲפִין אוֹתָהּ מִמְּקוֹמָהּ. רָקַק וְדָרַס עַל בָּגָדָיו, עַל

תּוֹסֶפְתָּא

רַקּוֹ - שׁוֹרְפִין עָלָיו אֶת הַתְּרוּמָה. וְעַל בְּגָדָיו - הוֹלְכִין אַחַר הָרֹב. מִי שֶׁדָּרְסָה אִשָּׁה עַל בְּגָדָיו - בְּגָדָיו טְמֵאִין מִדְּרָס. רַבִּי דּוֹסְתַּאי בַּר יְהוּדָה אוֹמֵר: אִם רָקְקָה וְשָׁפָה אֶת רוֹקָהּ בְּשָׁעָה שֶׁהִיא רָקְקָה - בְּגָדָיו טְמֵאִים מִדְּרָס, שֶׁכֵּן דֶּרֶךְ בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל שְׁפוֹת אֶת רוֹקָן בְּשָׁעָה שֶׁהֵן נִדּוֹת. לֹא שָׁפָה אֶת רוֹקָהּ - בְּגָדָיו טְהוֹרִין. שְׁנַיִם אוֹמְרִים לוֹ: נִטְמֵאת, וְהוּא אוֹמֵר: לֹא נִטְמֵאתִי - טָהוֹר. וְאֵין אוֹמְרִים לוֹ: עֲסֹק בְּטָהֳרוֹת, אֶלָּא יַעֲשֶׂה לְעַצְמוֹ:

ט. מֵבִיא אָדָם קָרְבָּן עַל יְדֵי בְּנוֹ וּבִתּוֹ הַגְּדוֹלִים וְעַל יְדֵי עַבְדּוֹ וְשִׁפְחָתוֹ הָעִבְרִים. וְאִם הָיָה מַכְחִישׁ - נֶאֱמָן עַל יְדֵי עַצְמוֹ. כֵּיצַד? אָמְרוּ לוֹ: נָדַרְתָּ, וְהוּא אוֹמֵר: תְּנַאי הָיָה בְלִבִּי - שׁוֹמְעִין לוֹ. אָמְרוּ לוֹ: נָדַרְתָּ, וְהוּא אוֹמֵר: לֹא נָדַרְתִּי, מְשֻׁהְגִיעוּהוּ, אוֹמֵר: תְּנַאי הָיָה בְלִבִּי - אֵין שׁוֹמְעִין לוֹ. אָמְרוּ לוֹ: אִשְׁתְּךָ נָדָרָה, וְהוּא אוֹמֵר: בְּלִבּוֹ הָיָה לְהָפֵר - שׁוֹמְעִין לוֹ. אָמְרוּ לוֹ: אִשְׁתְּךָ נָדָרָה, וְהוּא אוֹמֵר לָהֶן: לֹא נָדָרָה. מְשֻׁהְגִיעוּהוּ, אָמַר, בְּלִבִּי הָיָה לְהָפֵר לָהּ - אֵין שׁוֹמְעִין לוֹ. נֶאֱמָן אָדָם לוֹמַר: בְּנִי זֶה בֶּן תֵּשַׁע שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד. בִּתִּי זוֹ בַּת שָׁלֹשׁ שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד. לְחַיֵּב עֲלֵיהֶן קָרְבָּן. אֲבָל לְמַכּוֹת וְלָעֲנָשִׁין - הֲרֵי זֶה אֵינוֹ נֶאֱמָן:

י. הָיוּ חֲמוֹרָיו וּפוֹעֲלָיו טְעוּנִין טָהֳרוֹת וְעוֹבְרִין לְפָנָיו, וְהִפְלִיגוּ, אֲפִלּוּ יוֹתֵר מִמִּיל - הֲרֵי אֵלּוּ טְהוֹרִין, מִפְּנֵי שֶׁהוּא בְּחֶזְקַת הַמְשַׁתֵּמֵר. וְאִם אָמַר לָהֶם: צְאוּ וַאֲנִי אָבֹא אַחֲרֵיכֶם, כֵּיוָן שֶׁנִּכְנְסוּ מֵעֵינָיו - הֲרֵי אֵלּוּ טְמֵאִים. שְׁנַיִם אוֹמְרִים נִטְמָא, וּשְׁנַיִם אוֹמְרִים לֹא נִטְמָא, בִּרְשׁוּת הַיָּחִיד - סְפֵקוֹ טָמֵא, בִּרְשׁוּת הָרַבִּים - סְפֵקוֹ טָהוֹר. שָׁאֲלוּ אֶת בֶּן זוֹמָא: מִפְּנֵי מָה סְפֵק רְשׁוּת הַיָּחִיד טָמֵא אוֹמֵר: מִפְּנֵי שֶׁהוּא סוֹטָה מַה הִיא לְבַעְלָהּ, סְפֵק רְשׁוּת הָרַבִּים טָהוֹר? אָמַר לָהֶם: מִצִּינוּ שֶׁהַכֹּהֵן מְקַנֵּא לְסוֹטָה בִּרְשׁוּת הַיָּחִיד, וְאֵין מְקַנְּאִין לְסוֹטָה בִּרְשׁוּת הָרַבִּים:

הַשָּׁלֵם

עוֹשִׂין אֶת הַפֶּסַח בְּטֻמְאָה בִּזְמַן שֶׁרֹּב צִבּוּר טְמֵאִין, וְאִם טֻמְאָה וַדַּאִית הָתְרָה לַצִּבּוּר, קַל וָחֹמֶר לִסְפֵק טֻמְאָה. וּמִכָּאן אָמְרוּ: דָּבָר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ דַּעַת לִשְׁאוֹל, בִּרְשׁוּת הַיָּחִיד - סְפֵקוֹ טָמֵא, בִּרְשׁוּת הָרַבִּים - סְפֵקוֹ טָהוֹר. דָּבָר שֶׁאֵין בּוֹ דַּעַת לִשְׁאוֹל, בֵּין בִּרְשׁוּת הָרַבִּים בֵּין בִּרְשׁוּת הַיָּחִיד - סְפֵקוֹ טָהוֹר. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: מִפְּנֵי מַה סְפֵק רְשׁוּת הַיָּחִיד טָמֵא וְסְפֵק רְשׁוּת הָרַבִּים טָהוֹר? מִפְּנֵי שֶׁאָפְשָׁר לִשְׁאוֹל לְיָחִיד, וְאִי אֶפְשָׁר לִשְׁאוֹל לָרַבִּים:

מַסֶּכֶת טָהֳרוֹת פֶּרֶק שְׁבִיעִי

א. הַמְסָכֵּן הַנָּתוּן בַּחֲנוּת - הַחֲנוּת טְמֵאָה. הוֹצִיאוּהוּ וְהִכְנִיסוּהוּ לַסְּטָיו - טָהוֹר. הוֹצִיאוּהוּ מִסְּטָיו וְהֶחְזִירוּהוּ לַחֲנוּת שְׁנִיָּה - טְמֵאָה. וְרַבִּי שִׁמְעוֹן מְטַהֵר אֶת הָרִאשׁוֹנָה, שֶׁהָיָה רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: רְשׁוּת הָרַבִּים מַפְסֶקֶת לְמַפְרֵעַ, שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לוֹמַר מֵת הָיָה בִּרְשׁוּת הַיָּחִיד וְחָיָה בִּרְשׁוּת הָרַבִּים:

ב. יֵשׁ דְּבָרִים בִּרְשׁוּת הָרַבִּים וַעֲשָׂאָם כִּרְשׁוּת הַיָּחִיד. קָפָּה בִּרְשׁוּת הָרַבִּים גְּבוֹהָה עֲשָׂרָה טְפָחִים וְטֻמְאָה בְּתוֹכָהּ, סָפֵק נָגַע סָפֵק לֹא נָגַע - סְפֵקוֹ טָהוֹר. הִכְנִיס יָדוֹ לְתוֹכָהּ, סָפֵק נָגַע סָפֵק לֹא נָגַע - סְפֵקוֹ טָמֵא. אִם הָיְתָה כְּפִישָׁה עַל כְּתֵפוֹ וְכִכַּר שֶׁל תְּרוּמָה כָּרוּךְ בְּסֵיב אוֹ בִּנְיָר וְנָתוּן בְּתוֹכָהּ, סָפֵק נָגַע סָפֵק לֹא נָגַע - סְפֵקוֹ טָהוֹר. הִכְנִיס יָדוֹ לְתוֹכָהּ, סָפֵק נָגַע סָפֵק לֹא נָגַע - סְפֵקוֹ טָמֵא. חָמוֹר בִּרְשׁוּת הָרַבִּים גְּבוֹהַּ עֲשָׂרָה טְפָחִים וְטֻמְאָה נְתוּנָה עַל גַּבָּיו, סָפֵק נָגַע סָפֵק לֹא נָגַע - סְפֵקוֹ טָהוֹר. פָּשַׁט יָדוֹ עַל גַּבָּיו, סָפֵק נָגַע סָפֵק לֹא נָגַע - סְפֵקוֹ טָמֵא. סָלַע בִּרְשׁוּת הָרַבִּים גְּבוֹהַּ עֲשָׂרָה טְפָחִים וְטֻמְאָה נְתוּנָה עַל גַּבָּיו, סָפֵק נָגַע סָפֵק לֹא נָגַע - סְפֵקוֹ טָהוֹר. עָלָה לְרֹאשׁוֹ, סָפֵק נָגַע סָפֵק לֹא נָגַע - סְפֵקוֹ טָמֵא:

ג. הָיָה זֶה רָכוּב עַל חֲמוֹרוֹ וְזֶה רָכוּב עַל חֲמוֹרוֹ, אֶחָד טָמֵא וְאֶחָד טָהוֹר, סָפֵק נָגְעוּ זֶה בָּזֶה, סָפֵק לֹא נָגְעוּ - רַבִּי עֲקִיבָא מְטַמֵּא, וְרַבִּי יוֹסֵי מְטַהֵר. בְּנוֹ שֶׁל זֶה מְרַכֵּב עַל כְּתֵפוֹ, וּבְנוֹ שֶׁל זֶה מְרַכֵּב עַל כְּתֵפוֹ, אֶחָד טָמֵא וְאֶחָד טָהוֹר, סָפֵק נָגְעוּ זֶה בָּזֶה, סָפֵק לֹא נָגְעוּ - רַבִּי

תּוֹסֶפְתָּא

עֲקִיבָא מְטַמֵּא, וְרַבִּי יוֹסֵי מְטַהֵר. הָיְתָה חֲבִילָה עַל כְּתֵפוֹ וְהָרוֹק מַדְבֵּק בְּכֹתֶל לְמַעְלָה מֵעֲשָׂרָה טְפָחִים, סָפֵק הֵסִיט, סָפֵק לֹא הֵסִיט - רַבִּי עֲקִיבָא מְטַמֵּא, וְרַבִּי יוֹסֵי מְטַהֵר. כֵּלִים שְׁטוּחִים בִּרְשׁוּת הָרַבִּים לְמַעְלָה מֵעֲשָׂרָה טְפָחִים, וְהַטָּמֵא עוֹבֵר, סָפֵק הֵסִיט סָפֵק לֹא הֵסִיט - רַבִּי עֲקִיבָא מְטַמֵּא, וְרַבִּי יוֹסֵי מְטַהֵר, שֶׁהָיָה רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: כָּל שֶׁהוּא בִּרְשׁוּת הָרַבִּים לְמַעְלָה מֵעֲשָׂרָה טְפָחִים - הֲרֵי הוּא כִּרְשׁוּת הַיָּחִיד. וְרַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: כָּל שֶׁדַּרְכּוֹ הִלּוּכוֹ בִּרְשׁוּת הָרַבִּים - טָהוֹר:

ד. נִכְנַס לַבַּקְעָה בִּימוֹת הַגְּשָׁמִים, וְטָמְאָה בְּשֶׁדֶה פְּלוֹנִית. וְאָמַר: הֲלַכְתִּי לְמָקוֹם הַלָּז וְאֵינִי יוֹדֵעַ אִם נִכְנַסְתִּי לְאוֹתוֹ הַשָּׂדֶה וְאִם לֹא נִכְנַסְתִּי - רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מְטַהֵר, וַחֲכָמִים מְטַמְּאִים. אָמְרוּ לְפָנֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר: הֲרֵי הִיא שֶׁל יְחִידִי. פֵּרֵשׁ רַבִּי מָרִינוֹס מִשְּׁמוֹ: כָּל שֶׁיֵּשׁ לָהּ שֵׁם בִּפְנֵי עַצְמָהּ. וְאֵלּוּ הֵן יְמוֹת הַחַמָּה, מִשֶּׁתֵּעָקֵר תְּבוּאָה מִתּוֹכָהּ. וְאֵלּוּ הֵן יְמוֹת הַגְּשָׁמִים, מִשֶּׁתֵּרֵד רְבִיעָה שְׁנִיָּה. הָיוּ שָׁם שְׁדוֹת הַרְבֵּה, אִם עוֹמֵד זֶה בְּצַד זֶה וְרוֹאֶה אֶת הַנִּכְנָסִים וְהַיּוֹצְאִין בְּצַד הַלָּז - רְשׁוּת הַיָּחִיד לַשַּׁבָּת, וּרְשׁוּת הָרַבִּים לְטַמְּאָה. וְאִם לָאו - רְשׁוּת הַיָּחִיד לְכָאן וּלְכָאן. הַשְּׁבִילִים הַמְפֻלָּשִׁין לַבּוֹרוֹת, לַשִּׂיחִין, וְלַמְּעָרוֹת, וְלַגְּתוֹת, וְלַגְּרָנוֹת - רְשׁוּת הַיָּחִיד לַשַּׁבָּת וּרְשׁוּת הָרַבִּים לְטַמְּאָה. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: בְּזְמַן שֶׁהֵן מְפֻלָּשִׁין - רְשׁוּת הָרַבִּים לְכָךְ וּלְכָךְ, וְאִם אֵינָן מְפֻלָּשִׁין - רְשׁוּת הַיָּחִיד לַשַּׁבָּת, וּרְשׁוּת הָרַבִּים לְטַמְּאָה. מְבוֹאוֹת הַיּוֹרְדִין לַיָּם אוֹ לַנָּהָר, אַף עַל פִּי שֶׁגְּדוּדָיו מִכָּאן וּמִכָּאן, וְרַבִּים מְטַפְּסִים וְעוֹלִין בָּהֶן - רְשׁוּת הַיָּחִיד לַשַּׁבָּת, וּרְשׁוּת הָרַבִּים לְטַמְּאָה:

ה. גְּנוֹת הָעִיר שֶׁדַּרְכָּן הָרַבִּים מְהַלְּכִת עֲלֵיהֶן - רְשׁוּת הַיָּחִיד לַשַּׁבָּת, וּרְשׁוּת הָרַבִּים לְטַמְּאָה. דְּמוֹסְיָאוֹת וּמֻרְחֲצָאוֹת - רְשׁוּת הַיָּחִיד לַשַּׁבָּת, וּרְשׁוּת הָרַבִּים לְטַמְּאָה. גִּנָּה בְּזְמַן שֶׁהִיא מִשְׁתַּמֶּרֶת - רְשׁוּת הַיָּחִיד, אִם אֵינָהּ מִשְׁתַּמֶּרֶת - רְשׁוּת הָרַבִּים. בְּסִילְקֵי שִׁפּוֹתְחִין אוֹתָהּ בַּיָּמִים וְנוֹעֲלִין אוֹתָהּ בַּלֵּילוֹת, בְּזְמַן

הַשָּׁלֵם

שֶׁהִיא פְּתוּחָה - רְשׁוּת הָרַבִּים, נְעוּלָה - רְשׁוּת הַיָּחִיד. נִמְצָאתָ אוֹמֵר: בַּיּוֹם - טְהוֹרָה, וּבַלַּיְלָה - טְמֵאָה. בְּסִילְקֵי שֶׁיֵּשׁ לָהּ שְׁנֵי פְּתָחִים זֶה כְּנֶגֶד זֶה, וְכֵן סְטָיו שֶׁהוּא גָּדוֹר מִכָּאן וּמִכָּאן וְרֶוַח בֵּין הָעַמּוּדִים - רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אִם עוֹמֵד בְּצַד זֶה וְרוֹאֶה אֶת הַנִּכְנָסִין וְאֶת הַיּוֹצְאִין בְּצַד הַלָּז - רְשׁוּת הַיָּחִיד לַשַּׁבָּת וּרְשׁוּת הָרַבִּים לְטַמְּאָה. וְאִם לָאו - רְשׁוּת הַיָּחִיד לְכָאן וּלְכָאן:

ו. בְּסִילְקֵי שֶׁיֵּשׁ לָהּ שְׁנֵי פְּתָחִים מְכֻוָּנִין זֶה כְּנֶגֶד זֶה, הָאֶמְצָעִי שֶׁלָּהּ - רְשׁוּת הַיָּחִיד לַשַּׁבָּת וּרְשׁוּת הָרַבִּים לְטַמְּאָה, וְהַצְּדָדִין - רְשׁוּת הַיָּחִיד לְכָאן וּלְכָאן; דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: אֶחָד הַצְּדָדִין וְאֶחָד הָאֶמְצַע - רְשׁוּת הַיָּחִיד לַשַּׁבָּת וּרְשׁוּת הָרַבִּים לְטַמְּאָה. וּמוֹדֶה רַבִּי מֵאִיר לַחֲכָמִים, בִּבְסִילְקֵי שֶׁאֵין שְׁנֵי פְּתָחֶיהָ מְכֻוָּנִין זֶה כְּנֶגֶד זֶה, כְּגוֹן חָצֵר בֵּית גָּדִי וַחֲמָתָהּ, שֶׁאֶחָד הָאֶמְצַע וְאֶחָד הַצְּדָדִין - רְשׁוּת הַיָּחִיד לַשַּׁבָּת וּרְשׁוּת הָרַבִּים לְטַמְּאָה. וּמוֹדִים חֲכָמִים לְרַבִּי מֵאִיר בְּחָצֵר יְחִידִי שֶׁדַּרְכָּהּ הָרַבִּים מַפְסִקָתָהּ, כְּגוֹן חָצֵר בֵּית גָּדֵר וַחֲמָתָן, שֶׁהָאֶמְצַע - רְשׁוּת הַיָּחִיד לַשַּׁבָּת וּרְשׁוּת הָרַבִּים לְטַמְּאָה, וְהַצְּדָדִין - רְשׁוּת הַיָּחִיד לְכָאן וּלְכָאן:

ישעיהו פרק ד

א וְהֶחֱזִיקוּ֩ שֶׁבַע נָשִׁ֨ים בְּאִ֤ישׁ אֶחָד֙ בַּיּ֣וֹם הַה֔וּא
לֵאמֹ֖ר לַחְמֵ֣נוּ נֹאכֵ֑ל וְשִׂמְלָתֵ֣נוּ נִלְבָּ֔שׁ רַ֚ק יִקָּרֵ֣א
שִׁמְךָ֔ עָלֵ֖ינוּ אֱסֹ֥ף חֶרְפָּתֵֽנוּ׃ {ס} **ב** בַּיּ֣וֹם הַה֗וּא
יִהְיֶ֤ה צֶֽמַח־יְהוָה֙ לִצְבִ֣י וּלְכָב֔וֹד וּפְרִ֥י הָאָ֖רֶץ לְגָאוֹן
וּלְתִפְאֶ֑רֶת לִפְלֵיטַ֖ת יִשְׂרָאֵֽל׃ **ג** וְהָיָ֗ה | הַנִּשְׁאָר֙
בְּצִיּ֔וֹן וְהַנּוֹתָ֖ר בִּירוּשָׁלִַ֑ם קָד֣וֹשׁ יֵאָמֶ֣ר לוֹ֮ כָּל־
הַכָּת֣וּב לַחַיִּ֔ים בִּירוּשָׁלִָֽם׃ **ד** אִם | רָחַ֞ץ אֲדֹנָ֣י אֶת
צֹ֣אַת בְּנ֣וֹת־צִיּ֗וֹן וְאֶת־דְּמֵ֤י יְרוּשָׁלִַ֙ם֙ יָדִ֣יחַ מִקִּרְבָּ֔הּ
בְּר֥וּחַ מִשְׁפָּ֖ט וּבְר֥וּחַ בָּעֵֽר׃ **ה** וּבָרָ֣א יְהוָ֗ה עַל֙ כָּל־
מְכ֣וֹן הַר־צִיּ֔וֹן וְעַל־מִקְרָאָ֖הּ עָנָ֣ן | יוֹמָ֑ם וְעָשָׁ֨ן וְנֹ֜גַהּ
אֵ֣שׁ לֶהָבָ֗ה לָ֚יְלָה כִּ֣י עַל־כָּל־כָּב֔וֹד חֻפָּ֖ה׃ **ו** וְסֻכָּ֣ה
תִּֽהְיֶ֗ה לְצֵל־יוֹמָם֙ מֵחֹ֔רֶב וּלְמַחְסֶ֖ה וּלְמִסְתּ֑וֹר
מִזֶּ֖רֶם וּמִמָּטָֽר׃ {פ}

ישעיהו פרק ה

א אָשִׁ֨ירָה נָּ֜א לִֽידִידִ֗י שִׁירַת֙ דּוֹדִ֣י לְכַרְמּ֔וֹ כֶּ֣רֶם הָיָ֔ה
לִֽידִידִ֖י בְּקֶ֣רֶן בֶּן־שָֽׁמֶן׃ **ב** וַיְעַזְּקֵ֗הוּ וַיְסַקְּלֵ֙הוּ֙
וַיִּטָּעֵ֣הוּ שֹׂרֵ֔ק וַיִּבֶן־מִגְדָּ֖ל בְּתוֹכ֑וֹ וְגַם־יֶ֥קֶב חָצֵ֖ב בּ֑וֹ
וַיְקַ֣ו לַעֲשׂ֔וֹת עֲנָבִ֖ים וַיַּ֥עַשׂ בְּאֻשִֽׁים׃ **ג** וְעַתָּ֞ה יוֹשֵׁ֣ב
יְרוּשָׁלִַ֗ם וְאִ֣ישׁ יְהוּדָה֮ שִׁפְטוּ־נָ֣א בֵינִ֣י וּבֵ֔ין
כַּרְמִֽי׃ **ד** מַה־לַּעֲשׂ֥וֹת ע֛וֹד לְכַרְמִ֖י וְלֹ֣א עָשִׂ֑יתִי בּ֗וֹ
מַדּ֣וּעַ קִוֵּ֔יתִי לַעֲשׂ֥וֹת עֲנָבִ֖ים וַיַּ֥עַשׂ
בְּאֻשִֽׁים׃ **ה** וְעַתָּה֙ אוֹדִ֣יעָה־נָּ֔א אֶתְכֶ֕ם אֵ֚ת אֲשֶׁר־
אֲנִ֣י עֹשֶׂ֔ה לְכַרְמִ֖י הָסֵ֣ר מְשׂוּכָתוֹ֑ וְהָיָ֖ה לְבָעֵ֑ר פָּרֹ֥ץ
גְּדֵרֹ֖ו וְהָיָ֥ה לְמִרְמָֽס׃ **ו** וַאֲשִׁיתֵ֖הוּ בָּתָ֑ה לֹ֣א יִזָּמֵ֔ר
וְלֹ֥א יֵעָדֵ֖ר וְעָלָ֣ה שָׁמִ֣יר וָשֵׁ֔ית וְעַ֥ל הֶעָבִ֖ים אֲצַוֶּ֥ה
מֵהַמְטִ֥יר עָלָ֖יו מָטָֽר׃ **ז** כִּ֣י כֶ֤רֶם יְהוָה֙ צְבָא֔וֹת בֵּ֥ית
יִשְׂרָאֵ֖ל וְאִ֣ישׁ יְהוּדָ֑ה נְטַ֥ע שַֽׁעֲשׁוּעָ֖יו וַיְקַ֣ו לְמִשְׁפָּ֔ט
וְהִנֵּ֥ה מִשְׂפָּ֖ח לִצְדָקָ֑ה וְהִנֵּ֥ה צְעָקָֽה׃ {פ}
ח הוֹי֙ מַגִּיעֵ֣י בַּ֔יִת בְּבַ֖יִת שָׂדֶ֣ה בְשָׂדֶ֑ה יַקְרִ֣יבוּ עַד
אֶ֥פֶס מָק֖וֹם וְהוֹשַׁבְתֶּ֥ם לְבַדְּכֶ֖ם בְּקֶ֥רֶב
הָאָֽרֶץ׃ **ט** בְּאָזְנָ֖י יְהוָ֣ה צְבָא֑וֹת אִם־לֹ֤א בָתִּים֙
רַבִּ֣ים לְשַׁמָּ֔ה יִהְי֥וּ גְדֹלִ֖ים וְטוֹבִ֑ים מֵאֵ֖ין יוֹשֵֽׁב׃ **י** כִּי
עֲשֶׂ֨רֶת צִמְדֵּי־כֶ֜רֶם יַעֲשׂ֤וּ בַת֙ אֶחָ֔ת וְזֶ֥רַע חֹ֖מֶר
יַעֲשֶׂ֥ה אֵיפָֽה׃ {ס} **יא** הוֹי֙ מַשְׁכִּימֵ֣י בַבֹּ֔קֶר שֵׁכָ֖ר
יִרְדֹּ֑פוּ מְאַחֲרֵ֤י בַּנֶּ֙שֶׁף֙ יַ֣יִן יַדְלִיקֵֽם׃ **יב** וְהָיָ֨ה כִנּ֤וֹר
וָנֶ֙בֶל֙ תֹּ֔ף וְחָלִ֖יל וָיַ֣יִן מִשְׁתֵּיהֶ֑ם וְאֵ֥ת פֹּ֣עַל יְהוָ֔ה לֹ֥א
יַבִּ֖יטוּ וּמַעֲשֵׂ֥ה יָדָ֖יו לֹ֥א רָאֽוּ׃ **יג** לָכֵ֤ן גָּלָה֙ עַמִּ֔י
מִבְּלִי־דָ֑עַת וּכְבוֹדוֹ֙ מְתֵ֣י רָעָ֔ב וַהֲמוֹנ֖וֹ צִחֵ֥ה
צָמָֽא׃ **יד** לָכֵ֗ן הִרְחִ֤יבָה שְׁאוֹל֙ נַפְשָׁ֔הּ וּפָעֲרָ֥ה פִ֖יהָ
לִבְלִי־חֹ֑ק וְיָרַ֤ד הֲדָרָה֙ וַהֲמוֹנָ֔הּ וּשְׁאוֹנָ֖הּ וְעָלֵ֥ז
בָּֽהּ׃ **טו** וַיִּשַּׁ֥ח אָדָ֖ם וַיִּשְׁפַּל־אִ֑ישׁ וְעֵינֵ֥י גְבֹהִ֖ים
תִּשְׁפַּֽלְנָה׃ **טז** וַיִּגְבַּ֤הּ יְהוָה֙ צְבָא֔וֹת בַּמִּשְׁפָּ֖ט וְהָאֵ֣ל
הַקָּד֑וֹשׁ נִקְדַּ֖שׁ בִּצְדָקָֽה׃ **יז** וְרָעוּ֙ כְּבָשִׂ֣ים כִּדְבָרָ֔ם
וְחָרְבוֹת֙ מֵחִ֣ים גָּרִ֔ים יֹאכֵֽלוּ׃ {ס} **יח** הוֹי֙ מְשָׁכֵ֣י
הֶעָוֹ֔ן בְּחַבְלֵ֖י הַשָּׁ֑וְא וְכַעֲבוֹת֙ הָעֲגָלָ֔ה
חַטָּאָֽה׃ **יט** הָאֹמְרִ֗ים יְמַהֵ֤ר | יָחִישָׁה֙ מַעֲשֵׂ֣הוּ
לְמַ֔עַן נִרְאֶ֑ה וְתִקְרַ֤ב וְתָבוֹאָה֙ עֲצַ֣ת קְד֣וֹשׁ יִשְׂרָאֵ֔ל
וְנֵדָֽעָה׃ {פ}
כ הוֹי֙ הָאֹמְרִ֣ים לָרַ֔ע טוֹב֙ וְלַטּ֣וֹב רָ֔ע שָׂמִ֥ים חֹ֖שֶׁךְ
לְא֑וֹר וְא֥וֹר לְחֹ֖שֶׁךְ שָׂמִ֣ים מַ֣ר לְמָת֔וֹק וּמָת֥וֹק לְמָֽר׃
{ס} **כא** הוֹי֙ חֲכָמִ֣ים בְּעֵינֵיהֶ֔ם וְנֶ֥גֶד פְּנֵיהֶ֖ם נְבֹנִֽים׃
{ס} **כב** הוֹי֙ גִּבּוֹרִ֣ים לִשְׁתּ֣וֹת יָ֔יִן וְאַנְשֵׁי־חַ֖יִל לִמְסֹ֥ךְ
שֵׁכָֽר׃ **כג** מַצְדִּיקֵ֤י רָשָׁע֙ עֵ֣קֶב שֹׁ֔חַד וְצִדְקַ֥ת
צַדִּיקִ֖ים יָסִ֥ירוּ מִמֶּֽנּוּ׃ {פ}
כד לָכֵן֮ כֶּאֱכֹ֣ל קַ֣שׁ לְשׁ֣וֹן אֵ֔שׁ וְחֵ֥שֶׁשׁ לֶהָבָ֖ה יִרְפֶּ֑ה
שָׁרְשָׁ֣ם כְּמָ֔ק יֶהְיֶ֖ה וּפִרְחָ֣ם כָּאָבָ֣ק יַעֲלֶ֑ה כִּ֣י מָאֲס֗וּ
אֶת֙ תּוֹרַ֣ת יְהוָ֣ה צְבָא֔וֹת וְאֶת֙ אִמְרַ֣ת קְד֔וֹשׁ־
יִשְׂרָאֵ֖ל נִאֵֽצוּ׃ **כה** עַל־כֵּ֞ן חָרָ֤ה אַף־יְהוָה֙ בְּעַמּ֔וֹ וַיֵּ֥ט
יָד֖וֹ עָלָ֑יו וַיַּכֵּ֙הוּ֙ וַיִּרְגְּז֣וּ הֶהָרִ֔ים וַתְּהִ֥י נִבְלָתָ֖ם
כַּסּוּחָ֣ה בְּקֶ֣רֶב חוּצ֑וֹת בְּכָל־זֹ֛את לֹא־שָׁ֥ב אַפּ֖וֹ
וְע֥וֹד יָד֖וֹ נְטוּיָֽה׃ **כו** וְנָשָׂ֨א־נֵ֜ס לַגּוֹיִ֤ם מֵרָחוֹק֙ וְשָׁרַ֣ק
לוֹ֔ מִקְצֵ֖ה הָאָ֑רֶץ וְהִנֵּ֥ה מְהֵרָ֖ה קַ֥ל יָבֽוֹא׃ **כז** אֵין־

עָיֵף וְאֵין־כּוֹשֵׁל בּוֹ לֹא יָנוּם וְלֹא יִישָׁן וְלֹא נִפְתַּח
אֵזוֹר חֲלָצָיו וְלֹא נִתַּק שְׂרוֹךְ נְעָלָיו: **כח** אֲשֶׁר חִצָּיו
שְׁנוּנִים וְכָל־קַשְׁתֹתָיו דְּרֻכוֹת פַּרְסוֹת סוּסָיו כַּצַּר
נֶחְשָׁבוּ וְגַלְגְּלָיו כַּסּוּפָה: **כט** שְׁאָגָה לוֹ כַּלָּבִיא
ושאג יִשְׁאַג כַּכְּפִירִים וְיִנְהֹם וְיֹאחֵז טֶרֶף וַיַּפְלִיט
וְאֵין מַצִּיל: **ל** וְיִנְהֹם עָלָיו בַּיּוֹם הַהוּא כִּנְהַמַת־יָם
וְנִבַּט לָאָרֶץ וְהִנֵּה־חֹשֶׁךְ צַר וָאוֹר חָשַׁךְ בַּעֲרִיפֶיהָ:
{פ}

ישעיהו פרק ו

א בִּשְׁנַת־מוֹת הַמֶּלֶךְ עֻזִּיָּהוּ וָאֶרְאֶה אֶת־אֲדֹנָי
יֹשֵׁב עַל־כִּסֵּא רָם וְנִשָּׂא וְשׁוּלָיו מְלֵאִים אֶת־
הַהֵיכָל: **ב** שְׂרָפִים עֹמְדִים | מִמַּעַל לוֹ שֵׁשׁ כְּנָפַיִם
שֵׁשׁ כְּנָפַיִם לְאֶחָד בִּשְׁתַּיִם | יְכַסֶּה פָּנָיו וּבִשְׁתַּיִם
יְכַסֶּה רַגְלָיו וּבִשְׁתַּיִם יְעוֹפֵף: **ג** וְקָרָא זֶה אֶל־זֶה
וְאָמַר קָדוֹשׁ | קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יְהוָה צְבָאוֹת מְלֹא
כָל־הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ: **ד** וַיָּנֻעוּ אַמּוֹת הַסִּפִּים מִקּוֹל
הַקּוֹרֵא וְהַבַּיִת יִמָּלֵא עָשָׁן: **ה** וָאֹמַר אוֹי־לִי כִּי־
נִדְמֵיתִי כִּי אִישׁ טְמֵא־שְׂפָתַיִם אָנֹכִי וּבְתוֹךְ עַם־
טְמֵא שִׂפְתַיִם אָנֹכִי יוֹשֵׁב כִּי אֶת־הַמֶּלֶךְ יְהוָה
צְבָאוֹת רָאוּ עֵינָי: **ו** וַיָּעָף אֵלַי אֶחָד מִן־הַשְּׂרָפִים
וּבְיָדוֹ רִצְפָּה בְּמֶלְקָחַיִם לָקַח מֵעַל הַמִּזְבֵּחַ: **ז** וַיַּגַּע
עַל־פִּי וַיֹּאמֶר הִנֵּה נָגַע זֶה עַל־שְׂפָתֶיךָ וְסָר עֲוֹנֶךָ
וְחַטָּאתְךָ תְּכֻפָּר: **ח** וָאֶשְׁמַע אֶת־קוֹל אֲדֹנָי אֹמֵר
אֶת־מִי אֶשְׁלַח וּמִי יֵלֵךְ־לָנוּ וָאֹמַר הִנֵּנִי
שְׁלָחֵנִי: **ט** וַיֹּאמֶר לֵךְ וְאָמַרְתָּ לָעָם הַזֶּה שִׁמְעוּ
שָׁמוֹעַ וְאַל־תָּבִינוּ וּרְאוּ רָאוֹ וְאַל־תֵּדָעוּ: **י** הַשְׁמֵן
לֵב־הָעָם הַזֶּה וְאָזְנָיו הַכְבֵּד וְעֵינָיו הָשַׁע פֶּן־יִרְאֶה
בְעֵינָיו וּבְאָזְנָיו יִשְׁמָע וּלְבָבוֹ יָבִין וְשָׁב וְרָפָא
לוֹ: **יא** וָאֹמַר עַד־מָתַי אֲדֹנָי וַיֹּאמֶר עַד אֲשֶׁר אִם־
שָׁאוּ עָרִים מֵאֵין יוֹשֵׁב וּבָתִּים מֵאֵין אָדָם וְהָאֲדָמָה
תִּשָּׁאֶה שְׁמָמָה: **יב** וְרִחַק יְהוָה אֶת־הָאָדָם וְרַבָּה
הָעֲזוּבָה בְּקֶרֶב הָאָרֶץ: **יג** וְעוֹד בָּהּ עֲשִׂרִיָּה וְשָׁבָה
וְהָיְתָה לְבָעֵר כְּאֵלָה וְכָאַלּוֹן אֲשֶׁר בְּשַׁלֶּכֶת מַצֶּבֶת
בָּם זֶרַע קֹדֶשׁ מַצַּבְתָּהּ: {פ}

ישעיהו פרק ז

א וַיְהִי בִּימֵי אָחָז בֶּן־יוֹתָם בֶּן־עֻזִּיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה
עָלָה רְצִין מֶלֶךְ־אֲרָם וּפֶקַח בֶּן־רְמַלְיָהוּ מֶלֶךְ־
יִשְׂרָאֵל יְרוּשָׁלַם לַמִּלְחָמָה עָלֶיהָ וְלֹא יָכֹל לְהִלָּחֵם
עָלֶיהָ: **ב** וַיֻּגַּד לְבֵית דָּוִד לֵאמֹר נָחָה אֲרָם עַל־
אֶפְרָיִם וַיָּנַע לְבָבוֹ וּלְבַב עַמּוֹ כְּנוֹעַ עֲצֵי־יַעַר מִפְּנֵי־
רוּחַ: {ס} **ג** וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־יְשַׁעְיָהוּ צֵא־נָא
לִקְרַאת אָחָז אַתָּה וּשְׁאָר יָשׁוּב בְּנֶךָ אֶל־קְצֵה
תְּעָלַת הַבְּרֵכָה הָעֶלְיוֹנָה אֶל־מְסִלַּת שְׂדֵה
כוֹבֵס: **ד** וְאָמַרְתָּ אֵלָיו הִשָּׁמֶר וְהַשְׁקֵט אַל־תִּירָא
וּלְבָבְךָ אַל־יֵרַךְ מִשְּׁנֵי זַנְבוֹת הָאוּדִים הָעֲשֵׁנִים
הָאֵלֶּה בֶּחָרִי־אַף רְצִין וַאֲרָם וּבֶן־רְמַלְיָהוּ: **ה** יַעַן
כִּי־יָעַץ עָלֶיךָ אֲרָם רָעָה אֶפְרַיִם וּבֶן־רְמַלְיָהוּ
לֵאמֹר: **ו** נַעֲלֶה בִיהוּדָה וּנְקִיצֶנָּה וְנִבְקָעֶנָּה אֵלֵינוּ
וְנַמְלִיךְ מֶלֶךְ בְּתוֹכָהּ אֵת בֶּן־טָבְאַל: {פ}
ז כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה לֹא תָקוּם וְלֹא תִהְיֶה: **ח** כִּי
רֹאשׁ אֲרָם דַּמֶּשֶׂק וְרֹאשׁ דַּמֶּשֶׂק רְצִין וּבְעוֹד
שִׁשִּׁים וְחָמֵשׁ שָׁנָה יֵחַת אֶפְרַיִם מֵעָם: **ט** וְרֹאשׁ
אֶפְרַיִם שֹׁמְרוֹן וְרֹאשׁ שֹׁמְרוֹן בֶּן־רְמַלְיָהוּ אִם לֹא
תַאֲמִינוּ כִּי לֹא תֵאָמֵנוּ: {פ}
י וַיֹּסֶף יְהוָה דַּבֵּר אֶל־אָחָז לֵאמֹר: **יא** שְׁאַל־לְךָ
אוֹת מֵעִם יְהוָה אֱלֹהֶיךָ הַעְמֵק שְׁאָלָה אוֹ הַגְבֵּהַ
לְמָעְלָה: **יב** וַיֹּאמֶר אָחָז לֹא־אֶשְׁאַל וְלֹא־אֲנַסֶּה
אֶת־יְהוָה: **יג** וַיֹּאמֶר שִׁמְעוּ־נָא בֵּית דָּוִד הַמְעַט
מִכֶּם הַלְאוֹת אֲנָשִׁים כִּי תַלְאוּ גַּם אֶת־
אֱלֹהָי: **יד** לָכֵן יִתֵּן אֲדֹנָי הוּא לָכֶם אוֹת הִנֵּה
הָעַלְמָה הָרָה וְיֹלֶדֶת בֵּן וְקָרָאת שְׁמוֹ עִמָּנוּ
אֵל: **טו** חֶמְאָה וּדְבַשׁ יֹאכֵל לְדַעְתּוֹ מָאוֹס בָּרָע

וּבָחֹור בַּטּוֹב: **טז** כִּי בְּטֶרֶם יֵדַע הַנַּעַר מָאֹס בָּרָע
וּבָחֹר בַּטּוֹב תֵּעָזֵב הָאֲדָמָה אֲשֶׁר אַתָּה קָץ מִפְּנֵי
שְׁנֵי מְלָכֶיהָ: **יז** יָבִיא יְהוָה עָלֶיךָ וְעַל־עַמְּךָ וְעַל־
בֵּית אָבִיךָ יָמִים אֲשֶׁר לֹא־בָאוּ לְמִיּוֹם סוּר־אֶפְרַיִם
מֵעַל יְהוּדָה אֶת מֶלֶךְ אַשּׁוּר: {פ}
יח וְהָיָה | בַּיּוֹם הַהוּא יִשְׁרֹק יְהוָה לַזְּבוּב אֲשֶׁר
בִּקְצֵה יְאֹרֵי מִצְרָיִם וְלַדְּבוֹרָה אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ
אַשּׁוּר: **יט** וּבָאוּ וְנָחוּ כֻלָּם בְּנַחֲלֵי הַבָּתֻּות וּבִנְקִיקֵי
הַסְּלָעִים וּבְכָל הַנַּעֲצוּצִים וּבְכָל
הַנַּהֲלֹלִים: **כ** בַּיּוֹם הַהוּא יְגַלַּח אֲדֹנָי בְּתַעַר
הַשְּׂכִירָה בְּעִבְרֵי נָהָר בְּמֶלֶךְ אַשּׁוּר אֶת־הָרֹאשׁ
וְשַׂעַר הָרַגְלַיִם וְגַם אֶת־הַזָּקָן תִּסְפֶּה: {פ}
כא וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא יְחַיֶּה־אִישׁ עֶגְלַת בָּקָר
וּשְׁתֵּי־צֹאן: **כב** וְהָיָה מֵרֹב עֲשׂוֹת חָלָב יֹאכַל
חֶמְאָה כִּי־חֶמְאָה וּדְבַשׁ יֹאכֵל כָּל־הַנּוֹתָר בְּקֶרֶב
הָאָרֶץ: {ס} **כג** וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה כָל־מָקוֹם
אֲשֶׁר יִהְיֶה־שָּׁם אֶלֶף גֶּפֶן בְּאֶלֶף כֶּסֶף לַשָּׁמִיר
וְלַשַּׁיִת יִהְיֶה: **כד** בַּחִצִּים וּבַקֶּשֶׁת יָבוֹא שָׁמָּה כִּי־
שָׁמִיר וָשַׁיִת תִּהְיֶה כָּל־הָאָרֶץ: **כה** וְכָל הֶהָרִים
אֲשֶׁר בַּמַּעְדֵּר יֵעָדֵרוּן לֹא־תָבוֹא שָׁמָּה יִרְאַת
שָׁמִיר וָשָׁיִת וְהָיָה לְמִשְׁלַח שׁוֹר וּלְמִרְמַס שֶׂה:
{פ}

ישעיהו פרק ח

א וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי קַח־לְךָ גִּלָּיוֹן גָּדֹול וּכְתָב עָלָיו
בְּחֶרֶט אֱנוֹשׁ לְמַהֵר שָׁלָל חָשׁ בַּז: **ב** וְאָעִידָה לִּי
עֵדִים נֶאֱמָנִים אֶת אוּרִיָּה הַכֹּהֵן וְאֶת־זְכַרְיָהוּ בֶּן
יְבֶרֶכְיָהוּ: **ג** וָאֶקְרַב אֶל־הַנְּבִיאָה וַתַּהַר וַתֵּלֶד בֵּן
{ס} וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי קְרָא שְׁמוֹ מַהֵר שָׁלָל חָשׁ
בַּז: **ד** כִּי בְטֶרֶם יֵדַע הַנַּעַר קְרֹא אָבִי וְאִמִּי יִשָּׂא |
אֶת־חֵיל דַּמֶּשֶׂק וְאֶת שְׁלַל שֹׁמְרֹון לִפְנֵי מֶלֶךְ
אַשּׁוּר: {ס} **ה** וַיֹּסֶף יְהוָה דַּבֵּר אֵלַי עֹוד
לֵאמֹר: **ו** יַעַן כִּי מָאַס הָעָם הַזֶּה אֶת מֵי הַשִּׁלֹּחַ
הַהֹלְכִים לְאֵט וּמְשׂוֹשׂ אֶת־רְצִין וּבֶן־
רְמַלְיָהוּ: **ז** וְלָכֵן הִנֵּה אֲדֹנָי מַעֲלֶה עֲלֵיהֶם אֶת־מֵי
הַנָּהָר הָעֲצוּמִים וְהָרַבִּים אֶת־מֶלֶךְ אַשּׁוּר וְאֶת־
כָּל־כְּבוֹדֹו וְעָלָה עַל־כָּל־אֲפִיקָיו וְהָלַךְ עַל־כָּל־
גְּדוֹתָיו: **ח** וְחָלַף בִּיהוּדָה שָׁטַף וְעָבַר עַד־צַוָּאר
יַגִּיעַ וְהָיָה מֶטֵּות כְּנָפָיו מְלֹא רֹחַב־אַרְצְךָ עִמָּנוּ
אֵל: {ס} **ט** רֵעוּ עַמִּים וְחֹתּוּ וְהַאֲזִינוּ כֹּל מֶרְחַקֵּי־
אָרֶץ הִתְאַזָּרוּ וְחֹתּוּ הִתְאַזָּרוּ וְחֹתּוּ: **י** עֵצוּ עֵצָה
וְתֻפָר דַּבְּרוּ דָבָר וְלֹא יָקוּם כִּי עִמָּנוּ אֵל:
{ס} **יא** כִּי כֹה אָמַר יְהוָה אֵלַי כְּחֻזְקַת הַיָּד וְיִסְּרֵנִי
מִלֶּכֶת בְּדֶרֶךְ הָעָם־הַזֶּה לֵאמֹר: **יב** לֹא־תֹאמְרוּן
קֶשֶׁר לְכֹל אֲשֶׁר־יֹאמַר הָעָם הַזֶּה קֶשֶׁר וְאֶת־
מֹורָאֹו לֹא־תִירְאוּ וְלֹא תַעֲרִיצוּ: **יג** אֶת־יְהוָה
צְבָאוֹת אֹתֹו תַּקְדִּישׁוּ וְהוּא מוֹרַאֲכֶם וְהוּא
מַעֲרִצְכֶם: **יד** וְהָיָה לְמִקְדָּשׁ וּלְאֶבֶן נֶגֶף וּלְצוּר
מִכְשֹׁול לִשְׁנֵי בָתֵּי יִשְׂרָאֵל לְפַח וּלְמוֹקֵשׁ לְיוֹשֵׁב
יְרוּשָׁלִָם: **טו** וְכָשְׁלוּ בָם רַבִּים וְנָפְלוּ וְנִשְׁבָּרוּ
וְנוֹקְשׁוּ וְנִלְכָּדוּ: {פ}
טז צוֹר תְּעוּדָה חֲתֹום תֹּורָה בְּלִמֻּדָי: **יז** וְחִכִּיתִי
לַיהוָה הַמַּסְתִּיר פָּנָיו מִבֵּית יַעֲקֹב וְקִוֵּיתִי־
לֹו: **יח** הִנֵּה אֲנֹכִי וְהַיְלָדִים אֲשֶׁר נָתַן־לִי יְהוָה
לְאֹתֹות וּלְמֹופְתִים בְּיִשְׂרָאֵל מֵעִם יְהוָה צְבָאֹות
הַשֹּׁכֵן בְּהַר צִיֹּון: {ס} **יט** וְכִי־יֹאמְרוּ אֲלֵיכֶם דִּרְשׁוּ
אֶל־הָאֹבוֹת וְאֶל־הַיִּדְּעֹנִים הַמְצַפְצְפִים וְהַמַּהְגִּים
הֲלוֹא־עַם אֶל־אֱלֹהָיו יִדְרֹשׁ בְּעַד הַחַיִּים אֶל־
הַמֵּתִים: **כ** לְתוֹרָה וְלִתְעוּדָה אִם־לֹא יֹאמְרוּ
כַּדָּבָר הַזֶּה אֲשֶׁר אֵין־לֹו שָׁחַר: **כא** וְעָבַר בָּהּ
נִקְשֶׁה וְרָעֵב וְהָיָה כִּי־יִרְעַב וְהִתְקַצַּף וְקִלֵּל בְּמַלְכֹּו
וּבֵאלֹהָיו וּפָנָה לְמָעְלָה: **כב** וְאֶל־אֶרֶץ יַבִּיט וְהִנֵּה
צָרָה וַחֲשֵׁכָה מְעוף צוּקָה וַאֲפֵלָה מְנֻדָּח: **כג** כִּי
לֹא מוּעָף לַאֲשֶׁר מוּצָק לָהּ כָּעֵת הָרִאשׁוֹן הֵקַל

אַרְצָה זְבֻלוּן וְאַרְצָה נַפְתָּלִי וְהָאַחֲרוֹן הִכְבִּיד דֶּרֶךְ
הַיָּם עֵבֶר הַיַּרְדֵּן גְּלִיל הַגּוֹיִם:

ישעיהו פרק ט

א הָעָם הַהֹלְכִים בַּחֹשֶׁךְ רָאוּ אוֹר גָּדוֹל יֹשְׁבֵי
בְּאֶרֶץ צַלְמָוֶת אוֹר נָגַהּ עֲלֵיהֶם: **ב** הִרְבִּיתָ הַגּוֹי
לֹא לוֹ הִגְדַּלְתָּ הַשִּׂמְחָה שָׂמְחוּ לְפָנֶיךָ כְּשִׂמְחַת
בַּקָּצִיר כַּאֲשֶׁר יָגִילוּ בְּחַלְקָם שָׁלָל: **ג** כִּי | אֶת־עֹל
סֻבָּלוֹ וְאֵת מַטֵּה שִׁכְמוֹ שֵׁבֶט הַנֹּגֵשׂ בּוֹ הַחִתֹּתָ
כְּיוֹם מִדְיָן: **ד** כִּי כָל־סְאוֹן סֹאֵן בְּרַעַשׁ וְשִׂמְלָה
מְגוֹלָלָה בְּדָמִים וְהָיְתָה לִשְׂרֵפָה מַאֲכֶלֶת
אֵשׁ: **ה** כִּי־יֶלֶד יֻלַּד־לָנוּ בֵּן נִתַּן־לָנוּ וַתְּהִי הַמִּשְׂרָה
עַל־שִׁכְמוֹ וַיִּקְרָא שְׁמוֹ ׀ פֶּלִא יוֹעֵץ אֵל גִּבּוֹר אֲבִי־
עַד שַׂר־שָׁלוֹם: **ו** לְמַרְבֵּה רבה הַמִּשְׂרָה
וּלְשָׁלוֹם אֵין־קֵץ עַל־כִּסֵּא דָוִד וְעַל־מַמְלַכְתּוֹ
לְהָכִין אֹתָהּ וּלְסַעֲדָהּ בְּמִשְׁפָּט וּבִצְדָקָה מֵעַתָּה
וְעַד־עוֹלָם קִנְאַת יְהוָה צְבָאוֹת תַּעֲשֶׂה־זֹּאת: {פ}
ז דָּבָר שָׁלַח אֲדֹנָי בְּיַעֲקֹב וְנָפַל בְּיִשְׂרָאֵל: **ח** וְיָדְעוּ
הָעָם כֻּלּוֹ אֶפְרַיִם וְיוֹשֵׁב שֹׁמְרוֹן בְּגַאֲוָה וּבְגֹדֶל
לֵבָב לֵאמֹר: **ט** לְבֵנִים נָפָלוּ וְגָזִית נִבְנֶה שִׁקְמִים
גֻּדָּעוּ וַאֲרָזִים נַחֲלִיף: **י** וַיְשַׂגֵּב יְהוָה אֶת־צָרֵי רְצִין
עָלָיו וְאֶת־אֹיְבָיו יְסַכְסֵךְ: **יא** אֲרָם מִקֶּדֶם
וּפְלִשְׁתִּים מֵאָחוֹר וַיֹּאכְלוּ אֶת־יִשְׂרָאֵל בְּכָל־פֶּה
בְּכָל־זֹאת לֹא־שָׁב אַפּוֹ וְעוֹד יָדוֹ נְטוּיָה: **יב** וְהָעָם
לֹא־שָׁב עַד־הַמַּכֵּהוּ וְאֶת־יְהוָה צְבָאוֹת לֹא דָרָשׁוּ:
{ס} **יג** וַיִּכְרֹת יְהוָה מִיִּשְׂרָאֵל רֹאשׁ וְזָנָב כִּפָּה
וַאֲגְמוֹן יוֹם אֶחָד: **יד** זָקֵן וּנְשׂוּא־פָנִים הוּא הָרֹאשׁ
וְנָבִיא מוֹרֵה־שֶׁקֶר הוּא הַזָּנָב: **טו** וַיִּהְיוּ מְאַשְּׁרֵי
הָעָם־הַזֶּה מַתְעִים וּמְאֻשָּׁרָיו מְבֻלָּעִים: **טז** עַל־כֵּן
עַל־בַּחוּרָיו לֹא־יִשְׂמַח | אֲדֹנָי וְאֶת־יְתוֹמָיו וְאֶת־
אַלְמְנוֹתָיו לֹא יְרַחֵם כִּי כֻלּוֹ חָנֵף וּמְרַע וְכָל־פֶּה
דֹּבֵר נְבָלָה בְּכָל־זֹאת לֹא־שָׁב אַפּוֹ וְעוֹד יָדוֹ
נְטוּיָה: **יז** כִּי־בָעֲרָה כָאֵשׁ רִשְׁעָה שָׁמִיר וָשַׁיִת
תֹּאכֵל וַתִּצַּת בְּסִבְכֵי הַיָּעַר וַיִּתְאַבְּכוּ גֵּאוּת
עָשָׁן: **יח** בְּעֶבְרַת יְהוָה צְבָאוֹת נָעְתַם אָרֶץ וַיְהִי
הָעָם כְּמַאֲכֶלֶת אֵשׁ אִישׁ אֶל־אָחִיו לֹא
יַחְמֹלוּ: **יט** וַיִּגְזֹר עַל־יָמִין וְרָעֵב וַיֹּאכַל עַל־שְׂמֹאול
וְלֹא שָׂבֵעוּ אִישׁ בְּשַׂר־זְרֹעוֹ יֹאכֵלוּ: **כ** מְנַשֶּׁה אֶת־
אֶפְרַיִם וְאֶפְרַיִם אֶת־מְנַשֶּׁה יַחְדָּו הֵמָּה עַל־יְהוּדָה
בְּכָל־זֹאת לֹא־שָׁב אַפּוֹ וְעוֹד יָדוֹ נְטוּיָה: {ס}

ישעיהו פרק י

א הוֹי הַחֹקְקֵי חֹקְקֵי־אָוֶן וּמְכַתְּבִים עָמָל
כָּתָבוּ: **ב** לְהַטּוֹת מִדִּין דַּלִּים וְלִגְזֹל מִשְׁפַּט עֲנִיֵּי
עַמִּי לִהְיוֹת אַלְמָנוֹת שְׁלָלָם וְאֶת־יְתוֹמִים
יָבֹזּוּ: **ג** וּמַה־תַּעֲשׂוּ לְיוֹם פְּקֻדָּה וּלְשׁוֹאָה מִמֶּרְחָק
תָּבוֹא עַל־מִי תָּנוּסוּ לְעֶזְרָה וְאָנָה תַּעַזְבוּ
כְּבוֹדְכֶם: **ד** בִּלְתִּי כָרַע תַּחַת אַסִּיר וְתַחַת הֲרוּגִים
יִפֹּלוּ בְּכָל־זֹאת לֹא־שָׁב אַפּוֹ וְעוֹד יָדוֹ נְטוּיָה: {פ}
ה הוֹי אַשּׁוּר שֵׁבֶט אַפִּי וּמַטֶּה־הוּא בְיָדָם
זַעְמִי: **ו** בְּגוֹי חָנֵף אֲשַׁלְּחֶנּוּ וְעַל־עַם עֶבְרָתִי אֲצַוֶּנּוּ
לִשְׁלֹל שָׁלָל וְלָבֹז בַּז ולשימו וּלְשׂוּמוֹ מִרְמָס
כְּחֹמֶר חוּצוֹת: **ז** וְהוּא לֹא־כֵן יְדַמֶּה וּלְבָבוֹ לֹא־כֵן
יַחְשֹׁב כִּי לְהַשְׁמִיד בִּלְבָבוֹ וּלְהַכְרִית גּוֹיִם לֹא
מְעָט: **ח** כִּי יֹאמַר הֲלֹא שָׂרַי יַחְדָּו מְלָכִים: **ט** הֲלֹא
כְּכַרְכְּמִישׁ כַּלְנוֹ אִם־לֹא כְּאַרְפַּד חֲמָת אִם־לֹא
כִּדַמֶּשֶׂק שֹׁמְרוֹן: **י** כַּאֲשֶׁר מָצְאָה יָדִי לְמַמְלְכֹת
הָאֱלִיל וּפְסִילֵיהֶם מִירוּשָׁלַם וּמִשֹּׁמְרוֹן: **יא** הֲלֹא
כַּאֲשֶׁר עָשִׂיתִי לְשֹׁמְרוֹן וְלֶאֱלִילֶיהָ כֵּן אֶעֱשֶׂה
לִירוּשָׁלַם וְלַעֲצַבֶּיהָ: {פ}
יב וְהָיָה כִּי־יְבַצַּע אֲדֹנָי אֶת־כָּל־מַעֲשֵׂהוּ בְּהַר צִיּוֹן
וּבִירוּשָׁלִַם אֶפְקֹד עַל־פְּרִי־גֹדֶל לְבַב מֶלֶךְ־אַשּׁוּר
וְעַל־תִּפְאֶרֶת רוֹם עֵינָיו: **יג** כִּי אָמַר בְּכֹחַ יָדִי
עָשִׂיתִי וּבְחָכְמָתִי כִּי נְבֹנֹתִי וְאָסִיר | גְּבוּלֹת

עַמִּים ועתידתיהם וַעֲתִידֹתֵיהֶם שׁוֹשַׁתִּי וְאוֹרִיד
כַּאבִּיר יוֹשְׁבִים: **יד** וַתִּמְצָא כַקֵּן | יָדִי לְחֵיל
הָעַמִּים וְכֶאֱסֹף בֵּיצִים עֲזֻבוֹת כָּל־הָאָרֶץ אֲנִי
אָסָפְתִּי וְלֹא הָיָה נֹדֵד כָּנָף וּפֹצֶה פֶּה
וּמְצַפְצֵף: **טו** הֲיִתְפָּאֵר הַמַּגְרֵזֶן עַל הַחֹצֵב בּוֹ אִם־
יִתְגַּדֵּל הַמַּשּׂוֹר עַל־מְנִיפוֹ כְּהָנִיף שֵׁבֶט וְאֶת־
מְרִימָיו כְּהָרִים מַטֶּה לֹא־עֵץ: {פ}
טז לָכֵן יְשַׁלַּח הָאָדוֹן יְהוָה צְבָאוֹת בְּמִשְׁמַנָּיו רָזוֹן
וְתַחַת כְּבֹדוֹ יֵקַד יְקֵד כִּיקוֹד אֵשׁ: **יז** וְהָיָה אוֹר־
יִשְׂרָאֵל לְאֵשׁ וּקְדוֹשׁוֹ לְלֶהָבָה וּבָעֲרָה וְאָכְלָה
שִׁיתּוֹ וּשְׁמִירוֹ בְּיוֹם אֶחָד: **יח** וּכְבוֹד יַעְרוֹ וְכַרְמֹלּוֹ
מִנֶּפֶשׁ וְעַד־בָּשָׂר יְכַלֶּה וְהָיָה כִּמְסֹס
נֹסֵס: **יט** וּשְׁאָר עֵץ יַעְרוֹ מִסְפָּר יִהְיוּ וְנַעַר יִכְתְּבֵם:
{ס} **כ** וְהָיָה | בַּיּוֹם הַהוּא לֹא־יוֹסִיף עוֹד שְׁאָר
יִשְׂרָאֵל וּפְלֵיטַת בֵּית־יַעֲקֹב לְהִשָּׁעֵן עַל־מַכֵּהוּ
וְנִשְׁעַן עַל־יְהוָה קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל בֶּאֱמֶת: **כא** שְׁאָר
יָשׁוּב שְׁאָר יַעֲקֹב אֶל־אֵל גִּבּוֹר: **כב** כִּי אִם־יִהְיֶה
עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל כְּחוֹל הַיָּם שְׁאָר יָשׁוּב בּוֹ כְּלָיוֹן חָרוּץ
שׁוֹטֵף צְדָקָה: **כג** כִּי כָלָה וְנֶחֱרָצָה אֲדֹנָי יְהוִה
צְבָאוֹת עֹשֶׂה בְּקֶרֶב כָּל־הָאָרֶץ: {פ}
כד לָכֵן כֹּה־אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה צְבָאוֹת אַל־תִּירָא
עַמִּי יֹשֵׁב צִיּוֹן מֵאַשּׁוּר בַּשֵּׁבֶט יַכֶּה וּמַטֵּהוּ יִשָּׂא־
עָלֶיךָ בְּדֶרֶךְ מִצְרָיִם: **כה** כִּי־עוֹד מְעַט מִזְעָר וְכָלָה
זַעַם וְאַפִּי עַל־תַּבְלִיתָם: **כו** וְעוֹרֵר עָלָיו יְהוָה
צְבָאוֹת שׁוֹט כְּמַכַּת מִדְיָן בְּצוּר עוֹרֵב וּמַטֵּהוּ עַל־
הַיָּם וּנְשָׂאוֹ בְּדֶרֶךְ מִצְרָיִם: **כז** וְהָיָה | בַּיּוֹם הַהוּא
יָסוּר סֵבְלוֹ מֵעַל שִׁכְמֶךָ וְעֻלּוֹ מֵעַל צַוָּארֶךָ וְחֻבַּל
עֹל מִפְּנֵי־שָׁמֶן: **כח** בָּא עַל־עַיָּת עָבַר בְּמִגְרוֹן
לְמִכְמָשׂ יַפְקִיד כֵּלָיו: **כט** עָבְרוּ מַעְבָּרָה גֶּבַע מָלוֹן
לָנוּ חָרְדָה הָרָמָה גִּבְעַת שָׁאוּל נָסָה: **ל** צַהֲלִי
קוֹלֵךְ בַּת־גַּלִּים הַקְשִׁיבִי לַיְשָׁה עֲנִיָּה
עֲנָתוֹת: **לא** נָדְדָה מַדְמֵנָה יֹשְׁבֵי הַגֵּבִים
הֵעִיזוּ: **לב** עוֹד הַיּוֹם בְּנֹב לַעֲמֹד יְנַפֵּף יָדוֹ הַר
בית־ בַּת־ צִיּוֹן גִּבְעַת יְרוּשָׁלִָם: {פ}
לג הִנֵּה הָאָדוֹן יְהוָה צְבָאוֹת מְסָעֵף פְּארָה
בְּמַעֲרָצָה וְרָמֵי הַקּוֹמָה גְּדוּעִים וְהַגְּבֹהִים
יִשְׁפָּלוּ: **לד** וְנִקַּף סִבְכֵי הַיַּעַר בַּבַּרְזֶל וְהַלְּבָנוֹן
בְּאַדִּיר יִפּוֹל: {ס}

הודפס לזכות
ולעילוי נשמת
האשה הכשרה
בעלת החסד
מלכה ציונה
מועלם ז"ל
בת שרה ויצחק
ת.נ.צ.ב.ה

לוח ברסלב

לפי אופק יבנאל עיר ברסלב - עיר השמחה

פרשת כי תצא

יום **ראשון**	**ג** 20	**לימוד יומי:** **בבלי:** קידושין ז **ירושלמי:** מעשרות ו **תוספתא:** טהרות א **נ"ך:** ישעיהו ד	עלות השחר (72 דק') .. 4:53 נץ החמה ..... 6:05 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:43 סו"ז קר"ש - גר"א .. 9:23 שקיעה ..... 7:17 צה"כ לשיטת ר"ת .. 8:29
יום **שני**	**ד** 21	**לימוד יומי:** **בבלי:** קידושין ח **ירושלמי:** מעשרות ז **תוספתא:** טהרות ב **נ"ך:** ישעיהו ה	עלות השחר (72 דק') .. 4:53 נץ החמה ..... 6:05 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:44 סו"ז קר"ש - גר"א .. 9:23 שקיעה ..... 7:16 צה"כ לשיטת ר"ת .. 8:28
יום **שלישי**	**ה** 22	**לימוד יומי:** **בבלי:** קידושין ט **ירושלמי:** מעשרות ח **תוספתא:** טהרות ג **נ"ך:** ישעיהו ו	עלות השחר (72 דק') .. 4:54 נץ החמה ..... 6:06 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:44 סו"ז קר"ש - גר"א .. 9:23 שקיעה ..... 7:15 צה"כ לשיטת ר"ת .. 8:27
יום **רביעי**	**ו** 23	**לימוד יומי:** **בבלי:** קידושין י **ירושלמי:** מעשרות ט **תוספתא:** טהרות ד **נ"ך:** ישעיהו ז	עלות השחר (72 דק') .. 4:55 נץ החמה ..... 6:07 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:44 סו"ז קר"ש - גר"א .. 9:24 שקיעה ..... 7:13 צה"כ לשיטת ר"ת .. 8:25
יום **חמישי**	**ז** 24	**לימוד יומי:** **בבלי:** קידושין יא **ירושלמי:** מעשרות י **תוספתא:** טהרות ה **נ"ך:** ישעיהו ח	עלות השחר (72 דק') .. 4:55 נץ החמה ..... 6:07 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:44 סו"ז קר"ש - גר"א .. 9:24 שקיעה ..... 7:12 צה"כ לשיטת ר"ת .. 8:24
יום **ששי** **הדלקת נרות** (40 דק'): 6:31	**ח** 25	**לימוד יומי:** **בבלי:** קידושין יב **ירושלמי:** מעשרות יא **תוספתא:** טהרות ו **נ"ך:** ישעיהו ט	**ערב שבת קודש** עלות השחר (72 דק') .. 4:56 נץ החמה ..... 6:08 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:45 סו"ז קר"ש - גר"א .. 9:24 שקיעה ..... 7:11 צה"כ לשיטת ר"ת .. 8:23
יום **שב"ק** **מוצש"ק לשיטת ר"ת:** 8:22	**ט** 26	**לימוד יומי:** **בבלי:** קידושין יג **ירושלמי:** מעשרות יב **תוספתא:** טהרות ז **נ"ך:** ישעיהו י	**שבת קודש פרשת כי תצא** עלות השחר (72 דק') .. 4:57 נץ החמה ..... 6:09 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:45 סו"ז קר"ש - גר"א .. 9:24 שקיעה ..... 7:10 צה"כ לשיטת ר"ת .. 8:22

אָדָם שֶׁזּוֹכֶה לָדַעַת מֵרַבֵּנוּ, לְפָרֵשׁ דַּעַת רַבֵּנוּ, לְהַדְפִּיס סְפָרִים וּלְהָפִיץ סְפָרִים, זֶה נִקְרָא 'מִשְׁרַת שֶׁל רַבֵּנוּ', הוּא זוֹכֶה לִהְיוֹת הַמִּשְׁרַת שֶׁל הַצַּדִּיקִים!

(משיחותיו של מו"ר הרה"צ שליט"א)